

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО

ОРГАН
ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ
Українського Вчителства

Адреса редакції й Адміністрації: Lwów, ul. Jakóba Strzemię, 11/II.

Телефон: 4-59.

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ. — ЧЛЕНИ ОТРИМУЮТЬ БЕЗПЛАТНО.

Членська вкладка в місяці квітні ц. р. виносить 5 зол.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОПАГАНДА

ЩО ДАЛА НАМ ОРГАНІЗАЦІЯ?

Нема нічого нового під сонцем. Думка, що се, що ми нині вважаємо новим твором і радуємося, що ось-то ми створили нове діло, якого ще не було, є грубою помилкою і самообманом. Маємо багато матеріялу, що свідчить про життя людей, народів і держав, далеко ще перед нашим історичним часом і що форми їхнього життя в дечому перевищали й сучасні.

Людина — це істота дуже слабонька. Опертися несприятливим умовам розвитку, якими окружає її природа, булоб дуже тяжко, колиб не розум, найгарніший і наймогутніший витвір людської істоти. Розум — це велике добро, але „як хто його має“. Про силу і вагу розуму нема й що переконувати.

Розум — це орудник боротьби в людей — це сума їх стремлень, бажань і спроможностей. Так, розум — це орудник індивідуа й колективу!

Людський розум вказав нам шляхи до самооборони й боротьби та для забезпечення найгарніших умов існування. Шляхом цим є організація. Нема організації — не може бути й розуму — не може бути існування — а тим самим і загального добра.

На яку ділянку людського життя не звернути уваги, то все розвиток залежить від організації, як самотнього засобу існування людей.

Чи існувалиб нині держави, колиб не їх організація? Нема організованої суспільности — не може бути й держави.

Чи моглиб було учителство в Польщі досягнути те, чим нині живе і чваниться, якби не його організація? Організація — це засіб захисту перед несприятливими умовами — рівночасно засіб до здобуття найгарніших умовин життя на нині і завтра.

Якщо питання „Чи потрібна нам організація“ відносно до теперішнього часу є життєвим, актуальним, то дуже влучну на нього дає відповідь минуле, про яке згадав я на початку.

Нема нічого нового під сонцем. Якщо досліди виказують про існування розвиненого суспільного життя людей у передісторичних

часах, то засобом до створення його, мусіла бути тільки організація. Якщо деякі величні організованого життя впали й занесли — то в цьому можуть бути дві причини: або знищив їх якийсь від них незалежний катаклізм, велика стихія сили природи, перед якою вони були безсильні, або занепада організації, занесів розум, а з ним мусіло згинутися й саме існування.

Хочемо існувати — мусимо організуватися. Це закон існування! — Пригляньмося життю нашої організації. На загальне число 3.500 учителів-українців згуртувала вона 2.500. Дуже поважне число членів.

Якщо б кожен член був фактично творчою клітиною організації, якщо б кожен член непохитно виконував свої обов'язки перед організацією, не було б недомагань у виявах розуму організації. Спроможність його зросла б сильно, замисли давали б повні успіхи. Та ба! На згуртованих 2.500 членів, лише біля 2.000 членів сповняє свої обов'язки. Вони є здоровим тілом і творчим елементом організації й основою її розуму. На них спираються пліани, для них служать досягнення. Спроможність розуму організації спирається тільки на тих членах.

Сімсот інших членів — це непотрібний баласт, за яким остає около 40.000 зол. залеглих вкладок.

Мало цього! Сімсот членів організації є хорими клітинами, що в нутрі свого змісту ще не скристалізували своїх поглядів, переконань, і через те не дозріли, або ціле їх єство підпало здеформованню й самі вони перемінялися в галапасів, що нищать і руйнують організм, у якому самі живуть.

Своїми поступками деморалізують вони других членів і цим розхитують карість і дисципліну в організації. — Явище це впливає від'ємно на розум організації. — Він мусить обмежувати свої стремління, змінити пліани задуманої будови. Він не має певного ґрунту, непохитних диспозицій і буде нидіти, якщо в найкоротшому часі не відхилиться причина цих недомагань. Саме цей, а не інший стан організації, був причиною, що одна в нас установа недавно впала. Цей випадок притривав розум, підрізав відвагу і довіря в успіх власних зусиль.

Дуже цікаве становище займають у нашій організації саме ті члени, про яких іде мова. Вони питають: „Що ми маємо з організації“?

Це питання є в них або вислідом повного нерозуміння завдань організації, або тільки демагогічним зусиллям обнизити вартість надбань і реальних цінностей організації.

Завданням організації є покликати до існування зорганізовану верству, як творчий елемент у розбудові й розвитку даної суспільності. Забезпечити членів організації від експлуатації, забезпечити їх перед моральним нидінням, підтримати їх фізичні сили, збільшити спроможність матеріальної еґзистенції та не допустити їх до матеріальної руїни, допомогати в наглих випадках.

Зі всіх завдань вив'язується наша організація на причуд гарно.

I. Через організацію створили ми існуючу творчу верству на-
роднього вчителства і тим збагачуємо й підтримуємо розбудову
і розвиток нашої суспільности.

II. Через організацію існує при ній правна оборона, що обни-
жує кривдження членів до певних меж.

III. Через організацію побудували ми „Оселю” в Ворохті, яка
дає спромогу членам зміцнити своє здоров'я і фізичні сили.

IV. Через організацію виходить „Шлях виховання й навчан-
ня”, створено бібліотеку, котрі хоронять членів перед інтелектуаль-
ним і духовим нидінням.

V. Через організацію існує допомоговий фонд, із якого кори-
стають сироти і вдови по членах організації.

VI. Через організацію створено нову установу „Учительську
Касу”, яка зміцнює матеріальну спроможність членів.

VII. Через організацію створено „посмертний фонд”, що ви-
плачує в випадку смерті члена 2.000 зол. і ратує тим родину члена
перед матеріальною руїною.

VIII. Через організацію куплено у Львові дві кам'яниці, що
забезпечують її майно перед небезпечними випадками. Чи не спов-
нила і не сповняє як слід своїх завдань організація? Чи моглиби
вчителство похвалитися тими надбаннями, які своїм існуванням
змінити погляди інших верств суспільности на вчителство, як
щось менше вартне. Нині вони завидують учителству тих надбань,
нині і пошанівок для його інший, як був колись. Тих великих
надбань не моглаби досягнути ніколи одиниця. Їх досягнула, їх могла
досягнути тільки організація, яка видвигнула на світло дня наше
існування і здатність до життя.

Марунин.

ЗАМІСТЬ ЗАПРОСИН ДО ОСЕЛІ.

Дихали сонцем, — захлистували-
ся його промінням — сірі піски. —
Душилися від гарячі, стискали ду-
шу, палили граню стопи, навівали
сум...

На овиді майоріли вінки сосно-
вих борів. Розсілися споконвіку на
підмоклх пісковинах. Непривітною
зеленю торгали за горло. Вгризали-
ся випарами перегнилого моху в са-
му середину спрацьованих, наболі-
лих легенів. Не давали жити. Боліла
душа, боліли груди!...

А тут усюди весна!

Не та — повна розквіту — зе-
лені. Ні! Та сіра — піскова весна...
Не знає вона ні гону землі, ні за-

паху розлюбленого зілля, ні пахо-
щів любови Матери-Землі. — Не чує
вона стогонів кохання під сумерк
вечора, ні шуршіння залищань ко-
машки на листку молодої зелинки.
Ох — ні!

То пісня весни без чарів, болю,
без поривів буйної природи, — це
весна сохою сраної землі. Так, де-
рев'яну соху перший раз побачив
на далекому Мазовші в XX столітті.
Зроду бувби не повірив казці про
соху в часи літаків. Він, син гір, син
синього неба, син смереки й дитя
шуму шепітливго Черемоша. Щож
тут може рости й множитися, де де-
рев'яна соха крає грудь мачохи...

Пристанув — кашлянув. Сперся
на костур.

Та попри те організація повинна і мусить перевести „чистку”, серед своїх членів, що її руйнують, деморалізують і тим спинюють її розвиток і затемнюють її розум.

Сімсот нездисциплінованих членів зі 40.000 зол. залеглих вкладок — це ненормальне явище! Хай ці члени, вдаряться в груди і пізнають свою помилку!

Для підтримки їх моральної егістенції є два шляхи: або сплатити залеглі вкладки і стати карним і творчим елементом ув організації — або зійти зі становища вчителя-виховника і виступити з організації.

Організація таких членів терпіти не може, бо через них загинуть в неї розум і завмре її існування.

Денис Петрів.

ДЕ ПРАВДА й ДЕ ОБЛУДА?

(Міркування члена-основника В. П. У. В.)

Собі - й рівновартість: один великий організаційний ідеал — один золотий ощадности на членській вкладці!!! („Учительське Слово“ ч. 3, 1932).

Якщо я признаюся, що я член-основник В. П. У. В., то можна здогадуватися, що я вже не молодий, багато в житті бачив, багато навчився. Бо ніщо й ніхто не навчить так людину, як життя. Життя — це поправді наймудріша книга в світі.

Пам'ятаю я добре ті часи, коли ще не було В. П. У. В., взагалі жадної вчительської організації. Пам'ятаю добре, чим були в ті часи ми, народні вчителі?!... Предмет суспільного спокаління й посміховища.

Підніс запалі груди. Синім оком повів довкруги тужливо-тужливо, як згук трембіти...

Ні — вже не довго. Витримає — не піддається. Перестав курити — почуває себе краще. Не дошкулює задушливість, переходить утома.

Шість літ і що з нього остало! — Згадав Коломию, де кінчив гімназію. Бачив дивоглядний залізничий шлях через ринок. Пустився думкою на Пістинь і Косів, на Шпиці-Шибене. Застряг серед шляху.

Не годен був довше волочитися по Чорногорі. Ловило за горло. Стискало в груді. Млів! Пристанув...

„Помагайбг — Вальку!“ Мужик стримав коня — пустив з рук соху. „Спасибг! Де йдете, пане вчителю?

Знову ви сумні. Люди кажуть у селі, що ви до місяця ходите. Діти вас бояться. Жінки за вами хрестяться. Бідні ви! Вмирати прийшли до нас!? А такі здорові були! Що з вас зробили піски. Вам у горах було сидіти, а не тут нидіти. Був я на війні, знаю, що то чужа сторона. В полоні три літа висидів. Пустили, як настала Україна...”

„Бувайте здорові, Вальку!“

„Ідіть з Богом!“

Навернув скоренько до села й ледви-ледви дотягнув дрозачі ноги колоди до школи. Кинув костур. Гукнув до Юзефа. „Принесіть соломянку — спатимете зі мною“. — Юзеф усміхнувся. „Добре, пане вчителю! Прийду...”

Пам'ятаю також часи заложення В. П. У. В. Очима своєї душі бачу тих людей і ті події, котрі привели до заснування такої славної нині нашої організації. Пригадую собі добре важливі етапи її поперемінного розвитку й занепаду. А пам'ятаючи те все, я з великою цікавістю сліджу теперішню діяльність В. П. У. В., її незаперечений розвиток, наростання матеріальних дібр та ідейного насичення передових її членів. При тому завважую цікаве з'явище. Це наростання відбувається коштом ідейної праці і матеріальних жертв найсвідоміших та найактивніших членів при одночасній упертій боротьбі з несвідомою, неактивною, апатичною й безідейною більшістю. Як тій меншості вдається вести й тягнути за собою силоміць таку тяжку й невдячну більшість — це одна зі загадок суспільного життя, якої я по нинішній день не можу розв'язати. За нею одинока мабуть невидима сила — сила ідеї й будуючої правди!

В житті організації, — через свої літа, здоров'я й сили, — я вже не беру активної участі. На жаль, не можу! За те з великою насолодою перечитую сторінки видавництва нашої В. П. У. В. Вони найбільша розрада для мене на склоні мого старечого, тихого життя.

Мою увагу звернули на себе дві цікаві статті в ч. 3-ому „Учительського Слова” за березень ц. р. „Де — наша небезпека” та „За спільну мову”. Не знаю й не знатиму авторів тих статей. Хто вони — молоді чи старі, передові люди, чи звичайні собі члени, „активні”, чи „пасивні”?... Не знаю! Але не знаючи їх, можу про них сміло сказати словами нашого національного гімну — „Душу, тіло ми положим за нашу”... організацію! Це видно з їх поглядів, аргументів.

Автор першої статті „Де наша небезпека” доказує, що В. П.

З застиглою в куточках уст у-
смішкою поволікся старий до дому...

Сів на крісло. Випив на силу
літру молока. Роздягнувся. Ліг на
ліжко. Чекав на Юзефа. Вечоріло...

Дивно було йому Ніколи досі ні-
чого не боявся. Сходив цілу Гуцуль-
щину, вовків зустрічав, на десять
кроків медведєві придивлявся. А
тут — як серед пустині, — що не
робить, не засне без людини.

„Ах! Коби ще п'ять тижнів, а то-
ді полину ген, далеко, до своїх гір,
до своїх рік, до свого неба, до
землі своєї, до свого Бога...

— — — — —

...Кінчив писати свідоцтва. Прів
і мучився, а не піддався. — „По-
завтра їду!” — Річі спаковані, тільки

ліжко зложити — і гайда в дорогу.
Слинив спалені губи. Чув ляк у ну-
трі. Щось натягалось. Незнана стру-
на грала симфонію. Незнану — див-
ну. Боявся! Вірветься струна! Ні, це
не струна, вірветься життя. Ніколи!
Він тут не вмере. Поїде до своїх жи-
ти! Там загоїть груди. Заснуть ти-
хим, спокійним сном очі. Відпічне —
вдживе!...

...Доїздив до гір. Не їхав — ле-
тів. Надвірна-Яремче-Ворохта! Скор-
ше... Змучений... „Оселя”... Він дома.
Два дні спав. Кризь сон дітей питав
— з Юзефом сперечався... Збудився
й не вірив, що тут так близьенько
гори йому кланяються і Ребровач
витягає до нього обійми...

Вийшо вна майдан і боявся до

У. В. — може даліше розвиватися тільки ідейною працею й жертвами свідомого й ідейного загалу українського вчителства. Це така очевидна правда, що над нею нема що більше думати.

Автор другої статті торкнувся дуже актуального й болючого тепер питання в житті організації... висоти членської вкладки. Пише він неспокійно, хвилюється. Він каже: „Перечитуючи звідомлення зі сходів і зборів членів Окружних Відділів, прислухуючись принагідним розмовам товаришів про організаційні справи, вдається нам час до часу виловлювати неспівимі завваги, що „членська вкладка за висока“, що „для добра Товариства“ належало б її обнизити. Дивне з'явище. Активні Окружні Відділи й ідейні члени ніколи навіть не торкаються висоти членської вкладки. Навпаки, ті, що не засвоїли собі нашого організаційного ідеалу, що не найшли нетільки цілої, але й пів тактики для його здійснення, в справі праці на терені Товариства поза питанням висоти членської вкладки не знаходять ні одної, ні пів ідеї! Характеристичне й симптоматичне!”

Автор не повинен хвилюватися. Я пам'ятаю далеко гірші часи, далеко поганіших людей у нашій організації. Пам'ятаю, коли ми до Товариства виплачували тільки по одній короні місячно, але й тоді „більшість“ також не вміла нічого більше про організацію сказати понад те, що „за висока членська вкладка“. І як довго провід слухав тої „більшости“, так довго Товариство жило й хилилося до явного занепаду. Були часи до війни, коли недосвідчений провід, ідучи за голосом такої „більшости“, мусів через „за високі членські вкладки“ вичеркати по кількасот членів, а в організації остало всього по 600—700 дійсних членів. Але по кожній такій органі-

товаришів заговорити... Може це сон?... „Оселя“! Повно привітних, своїх рідних, щирих лиць і серць... Рідна мова... Рідні гори... Вернувся під своє число, кинувся на ліжко і заплакав гарячо-гарячо, як ніколи в житті... Сплинув зі сльозами сум і біль... Сплинули піски... Радість і щастя наповнили грудь. Відітхнув без болю. Перший раз від пару літ! Чув, як спадав камінь із грудей і з серця...

Кінець серпня? Всі відіхали, він сам один зівстався. Один і щасливий. Написав інспекторові, що зрікається посади по причині хвороби, а по правді був здоровий і дужий, як перед шости роками.

Остав — і третього вересня при-

йшов лист із Надіївки з проханням приїздити на збірні лекції. 40 золотих у місяць!

Виїздив щасливий, а в грудях віз повно вдячності горам за те, що повернули йому спокій і здоров'я, а народові працівника...

Поезд рушив. Сонце — любе, наше, рідне — осіннє сонце промінням знонад Хом'яка благословило сина рідної нашої землі за труд — і Прут шепотінням тугу — радість виливав..., а Андрій Такинаш підніс руку і став махати до гір, — до сонця... Уста несвідомо шептали: „Прощай, Ворохто... Прощай „Оселе“... Дяка вам за здоров'я... За рік верну до Вас... Прощайте, гори!...

заційній „операції” Товариство поступенно відроджувалося й наладнувало організаційну працю.

В справі „за високої членської вкладки” я здобув за ціле чвертьстоліття існування В. П. У. В. дуже цікавий досвід. Як довго провід ішов за голосом „більшості” і, догоджуючи її демагогічним забаганкам, утримував тільки од но - коронову чи золоту членську вкладку, так довго Товариство не мало ніколи більше як 600 до 700 дійсних членів і не мало фактично жадних ні матеріяльних, ні культурних надбань. Щойно з хвилею, коли по війні провід пішов на „звизжку” дотеперішньої „за високої членської вкладки”, Товариство придбало поверх півтреті тисячі дійсних членів і ступило на шлях блискучого всебічного розвитку. Це факти життя!

Отсе мій довголітній досвід. Я ділюся ним радо з теперішнім проводом Товариства, з усіми його членами, навіть із його „більшістю”.

Нетреба хвилюватися. Так було перед 25 літами, так є сьогодні і так буде по 25 літах, що „більшість” не матиме нічого більше сказати про організацію понад те, що „за висока членська вкладка”.

В тій справі я не хочу висловлювати ніяких своїх поглядів. Розумію тільки з далека, — бо я не в проводі Товариства — що з обнижкою теперішньої „за високої членської вкладки” почавсяби початок кінця нашої організації. Пішлиб і кам'яниці, і Ворохта, і видавництва і посмертний фонд і „Учительська Каса” і всі ті інші ділянки наших надбань, що дають нам нашу внутрішню силу й пошану серед громадянства. Пішлиб напевно, бо сторонники обнижки „за високої членської вкладки” не бажають собі рівночасного звуження й обмеження дотеперішніх ділянок організаційної праці.

Чим сплатилоб Товариство останок довгу за свою найновішу кам'яницю-красуно, чим допомагалоб вдовам і сиротам, чим підтримувалоб видавництва, чим розбудувалоб „Учительську Касу”, що сталосяб із нашими міжорганізаційними зв'язками, з нашою правною порадою й обороною?!... Це все організаційні „ребуси”, яких розв'язку оставляю „більшості”, для котрої все... „за велика членська вкладка”!

Я старий! А старші мають один привілей: — їм вільно давати молодим поради! Я скористаю на цьому місці з того привілею... і пораджу нинішньому молодому проводові нашого Товариства: Якщо вже більшість” дуже пертме до обнижки „за високої членської вкладки” — зробіть товариші-провідники одно: — Зажадайте від усіх „активних” та „ідейних” Окружних Відділів і їх членів, щоби вимогу в справі обнижки „за високої членської вкладки” подали на письмі зі своїми повними підписами. Треба вже раз деяких діячів нашого організаційного руху стягнути з трибуни „митингів” Окружних Відділів і вивести їх на ширшу арену, на карти історії... на страх і науку грядучим поколінням! Нехай історія також знає, хто причинився „активно” до розвалу гарної органі-

зації, будованої через довгі літа працею і жертвами ідейної, активної меншости.

Нехай історія знає і людей навчає!

П. К.

В КОРИСТЬ НАШИХ ЧЛЕНІВ.

Сучасні професійні організації починають щораз більше охоплювати й заспокоювати всебічні економічні й культурні потреби своїх членів. Стають вони тим чином дуже поважними двигунами суспільного життя. Вони доповнюють працю організованих сучасних громадянств, держав. В. П. У. В. старається також по своїм силам охоплювати й по можливості своїх матеріяльних та моральних засобів задовольнити всі професійні (а також і громадянські) потреби своїх членів.

До різних ділянок її діяльності прибула в двох останніх роках одна нова культурна праця — підготовчі курси до практичних учительських іспитів. Такі курси веде ВПУВ. в р. р. 1930—31 з повним моральним, як у початках, успіхом. У першому році користало з нашого курсу 33 осіб, у другому 16.

Заохочена вдоволяючими вислідами в тій справі з попередніх літ, постановила Дирекція влаштувати й цього року підчас ферій „Вакаційний Методичний Курс” (до кваліфікацій) для членів ВПУВ. Курс буде зголошений у Кураторії й оповіщений в „Дневнику Урядовім” Л. Ш. К. О.

До ведення курсу будуть запрошені, як і в минулих роках, найкращі методики й педагоги з кругів нашого вчителства. Коли зважити, яке велике, ба, навіть часто рішачуче значіння має освіта, головню її доповнювання, в житті кожної інтелігентної людини, приходить ся на цьому місці заохотити всіх наших членів, щоби громадою користали з нашого курсу. На курс повинні зголошуватися не тільки ті товариші (шки), що думають здавати практичні учительські іспити, але й ті, що бажать відсвіжити, доповнити своє знання, головню з ділянки найновіших педагогічних — дидактичних і методичних — наук.

Життєва боротьба є все тяжка. В ній виходить той переможцем, хто краще приготований до неї, в кого краща зброя.

Найміцнішою зброєю в руках кожної інтелігентної людини є її освіта, знання, теоретична й практична підготовка до праці.

До освіти, знання, підготовки до праці взиваємо й запрошуємо членів нашої організації.

ЗА НАШУ СОЛІДАРНІСТЬ І КАРНІСТЬ.

(Дирекція „Учительської Каси” до всіх членів В. П. У. В.)

І свої й чужі подивляють організованість і солідарність українського народнього вчителства в праці над поліпшенням своєї долі. Бачучи ті придбання, які поробила В. П. У. В., „Учительська Каса” є тільки новою ділянкою, яка має поширити діяльність В. П.

У. В. в напрямі ведення спільного кооперативно-банкового підприємства для піднесення заробітку і господарства членів. Чи знаєте, що якби лише 2.300 членів виплачували до „Учительської Каси” через 5 літ по 1 зол. місячно, як це ухвалив Загальний Збір в 1930 р., прибиравосьби 138.000 зол., які булиб не тільки майном членів, але й народнім? Чи треба пояснювати, що може робити і заробляти Кооператива, яка обертає більшим капіталом та ще власним, для кого й на кого працювавби той капітал?

Чи всі члени В. П. У. В. є членами „Учительської Каси”? Ухвала Загального Збору В. П. У. В. каже, що так, а фактичний стан вказує, що до того... далеко. Список членів, які виплатили вже через В. П. У. В. до „Учительської Каси” якусь квоту, виказує 2.367 осіб, а реєстр членів „Учительської Каси” (таких, що підписали „Заяву приступлення”) виказує лиш 350 осіб. Чим пояснити різницю чисел, яка стає ще більшою загадкою, коли порівнаємо ці числа зі сумою 34.864.47 зол., яку виплатили вже члени В. П. У. В. до „Учительської Каси” по кінець лютого 1932 р.? Чи члени В. П. У. В. не читають „Учительського Слова”? Чи з ч. 18—19 „Учительського Слова” (листопад, 1931) не дістали „Заяви приступлення” і не звернули уваги на прохання Дирекції „Учительської Каси” заяву підписати і прислати? Коштом 135 зол. розіслано ті заяви, а вернуло їх ледви 180—200. Хто є винувником тої розтрата грошей? Чи Дирекція? Чи байдужні Ви до тої степені, що не обходить Вас навіть, як розпорядимось тими грошми, які Ви виплатили до „Учительської Каси”? А ми й не можемо без Вашої згоди і диспозиції рішати: чи вписати їх на уділ та вписове, чи на щадничу вкладку. І нас і Вас обов’язує статут. В його § 8-ому є постанова: „Членів приймає Дирекція Кооперативи по отриманні від приступаючого заяви приступлення”. Ясно, що умовою прийняття в члени є не лише виплатення вписового й уділу, але також і підписання заяви.

Не жалуючи ні часу, ні праці та кошту, зробили ми тепер поспільню спробу добути заяви приступлення. Всім Окружним Відділам В. П. У. В. в Галичині та всім членам, розпорошеним по Польщі, післали ми потрібну кількість заяв із виказом хто й скільки виплатив до „Учительської Каси”, а „Заяви приступлення” не підписав. Чекаємо вислідів!

Покищо не можемо з вини членів дійти до повного ладу в нашій діловодстві; витрачаємо лиш непотрібно час, працю, гроші. Самі поштові оплати за розсилку заяв дійшли вже до суми 300 зол. без коштів друку.

Як орудує „Учительська Каса” повіреним собі майном, подає нижче коротке звітлення рахункове. До дня 31/III 1932 передала В. П. У. В. із виплат своїх членів . . . 34.864.27 зол. Сподіваючися, що більшість членів В. П. У. В. підпише „Заяву приступлення”, перенесли ми із поданої вище суми, що була на переходовім рахунку, 4.370 зол. на вписове (запасний фонд), 14.941.15 зол. на уділи, 15.000 зол. на щадничу вкладку. Останок 15.403.12 зол. лишили ми на переходовім рахунку.

Звідомлення з поодиноких рахунків за час від 1. IX 1931 до 31 III 1932. р. в золотих:

	Прихід	Розхід
1. Рахунок запасного фонду	4.386.00	
2. „ уділів	15.026.15	
3. „ щадничих вкладок	2.141.76	150.00
4. „ позичок	3.169.67	30.025.00
5. „ відсотків	1.648.16	2.26
6. „ адміністрації	398.56	1.245.87
7. „ інвентаря		509.00
8. „ коштів заснування		839.68
9. „ коштів спору		20.00
10. „ різниці курсу	16.23	87.91
11. „ льокацій і П. К. О.	36.482.58	45.271.40
12. „ переходовий	34.864.27	19.461.15
Готівка		521.11
Разом	98.133.38	98.133.38

Позичок виплатила Дирекція 107. Ухвалених, однак не виплачених позичок прибиравось уже 12. Вони будуть виплачувані по черзі в міру допливу готівки. Надзвірна Рада „Учительської Каси“ ухвалила тримати все в резерві (значить не пускати в рух) 25 проц. перебраного від В. П. У. В. капіталу.

Пригадки: — Кожний член „Учительської Каси“ повинен знати, що: 1. Вписове виносить 2 зол., уділ 10 зол. 2. Відповідальність однократна. 3. Треба підписати „Заяву приступлення“. 4. Стопа процентова позичок 11 відс., а щадничих вкладок така, як в інших українських інституціях у Львові, тепер 7 відс. 5. Чековеkonto „Учительської Каси“ 412.543. 6. Гроші висилається до „Учительської Каси“ чеками, — або тими, що їх достарчує „Учительська Каса“, або такими, що їх дістати можна в кожному поштовім уряді по 5 гр. за штуку. 7. Все переказати 10—20 гр. більше (залежно від квоти), бо в чековім обороті кошти переказу покриває „Учительська Каса“, а не посилаючий. 8. На відповідь (хто її хоче мати) треба прислати поштові значки, найменше за 35 гр. 9. „Учительська Каса“ дає позички лиш до висоти 300 зол. Надзвичайний Загальний Збір „Учительської Каси“ 26 грудня 1931 р. не затвердив ухвали Надзірної Ради, яка була подана до відома членів в „Учительськім Слові“ ч. 16—17 стор. 322 жовтень 1931 і допускала більші позички. 10. „Учительська Каса“ мусить і буде настоювати, щоби довжники були точні. 11. Член В. П. У. В., який через свою байдужність чи недовірчивість отягається приступити формально до „Учительської Каси“ через підписання „Заяви“, робить шкід у солідарності українського вчителства, деморалізує других, шкодить справі і вчительській і національній, також і своїй власній. 12. Зерно до зерна, назбирається повна міра.

СУМНЕ І ДИВНЕ.

(Причинок до „організаційної свідомости“).

„Досі не відписував, бо чекав першого, бо лиш в тім дни можна з ними в Х... стрінутись. Не зі всіми я міг стрінутись. Всі, котрим я предложив декларацію до підпису, відмовили, кажучи, що не хотять належати до Каси, бо не хочуть бути відвічальні на случай, колиб Касу стрінула така доля, як „Учительську Спілку“. Кожний висказав здивовання, яким правом „Взаїмна Поміч“ могла на власну руку переказати якусь квоту до Каси, до котрої ніхто з нас не голосився. Прислані мені папери привезу колись сам і віддам їх в Касі, коли буду у Львові. З поважанням Н. Н. — Х. З. IV. 1932“.

Так пише член В. П. У. В., якого попросила „Учительська Каса“, щоби зібрав від членів свого Окружного Відділу підписи на „Заявах приступлення“ до „Учительської Каси“. Читаю і з дива не виходжу. Якто?... Між членами, що так говорять, є такі, що з місячною вкладкою до В. П. У. В. платять і вкладку до „Учительської Каси“ і нині мають у нас вплачений цілий уділ та виписове. Чи про це не знали? Чи то вони запитують: „Яким правом...“? Чи тих, що так питають, не обов'язує ухвала Загального Збору „Учительської Каси“ в 1930 р. До чого довелоби, якби і Дирекція легковажила і не шанувала ухвали Загального Збору?

Чи є якась розумна причина ломити солідарність і винувідати послух проводові? Кажуть: „Через „Учительську Спілку“ були великі втрати нашого гроша. Не маємо вже довіря“.

Чи той, хто раз пошпортнувся, не повинен уже й одним кроком поступитися вперед, бо мігби ніс розбити?

Чи маємо вже раз на все відректися від всякої акції і праці на економічному полі? Кому з нас усе й відразу повелося виконати свої наміри? Чи не було в нашому житті ніяких невдач?

Не можу, прочитавши подане вище письмо, поминути його мовчанкою, своїми міркуваннями ділюся з читачами „Учительського Слова“. Може випадкового попадуть на них і ті, що їх викликали. Може вони передумають собі ще раз справу „Учительської Каси“ і... змінять свій погляд!

Чи лише св. Тома став віруючим?

Микола Мороз.

бувний директор і почесний член В. П. У. В.

ШКІЛЬНІ Й УЧИТЕЛЬСЬКІ СПРАВИ В ЗАКОНОДАВЧИХ УСТАНОВАХ.

Зміст промови пос. Великановича в дискусії над ухвалюванням емеритального закону для державних урядовців у дні 27. лютого 1932 р. на повному засіданні Союму. — Справа зльокавтованих українських урядовців. — Український Союмовий Клуб, а також українська суспільність не є зацікавлені в самому законі і для того ним менше буду займатися, тим більше, що

передбесідники опозиційних клубів обговорили це питання з матеріяльного боку і міжнародніх трактатів. Я хочу звернути увагу Високого Сойму на іншу справу, яка в'яжеться з емеритальним законом. Хочу саме звернути увагу на тяжке положення урядовців, які працювали в займанщинах, головню в австрійській державі, яких польський уряд не прийняв до служби, ані не дав емеритального забезпечення, хоча ці люди на право такого обезпечення заслужили. Мушу заперечити твердження п. референта, віцемаршалка д-ра Полякевича, мовби польська держава не мала ніяких зобов'язань для тих нещасливців, бо не перебрала ніякого майна. Рівнож мушу заперечити твердження п. референта, мовби ласкою було з боку уряду, що він урядовцям давних держав виплачує деяке обезпечення, бо навіть Адміністраційний Трибунал станув на тому самому становищі, що п. референт. Фактичний стан є зовсім інший: пригадую компетентним чинникам, що польська держава при перебранні Галичини переводила спадкові кроки через Ліквідаційну Комісію у Відні. І якраз ця комісія перейняла від б. австрійського уряду поважні запаси в золоті, перейняла великий залізничний табор, будинки, ліси і землю. Чи це для панів є ніщо ?

Зокрема, коли йде мова про краєвих урядовців, а передусім про народне вчительство з Галичини, то в цьому напрямку не має п. референт ніякого оправдання на своє твердження, мовби Польща не перебрала ані емеритального фонду, ані жадного маетку по б. Австрії. Навпаки, закон з дня 30 січня 1920 р. Д. З. Р. П. № 11. поз. 61. про скасування Сойму і Краєвого Виділу бувшого Королівства Галичини і Володимирії з Великим Князівством Краківським ув арт. 2 і 3-ім стверджує, що польська держава перебирає рухоме майно на власність, перебирає рівночасно всі довги й зобов'язання того краю, до яких належать і емеритури, якими обтяжений краєвий фонд. Отже не може бути тут заперечуване, щоби польська держава не перебрала майна, витвореного також емеритальним фондом. Дальше відклик п. референта на присуд Адміністраційного Трибуналу не зовсім відповідає логічній дійсності. П. референт цитував присуд Адміністраційного Трибуналу з 1925 р., мовбито Трибунал також станув на цьому становищі, що польська держава лише добровільно виплачує емеритури урядовцям займанщин і нема на це ніякого зобов'язання. На це я дам дещо пізніший присуд, котрий у дійсності має іншу форму, як це подав нам п. референт. Саме, зацитую рішення Найвищого Адміністраційного Трибуналу з дня 12 лютого 1929 р. ч. 302/23, яке дословно звучить: „Польська держава не має обов'язку заспокоювати зобов'язання займаницьких держав поза зобов'язаннями добровільними, зглядно зобов'язаннями прийнятими в міжнародніх умовах і трактатах.“ Значиться, що Трибунал станув на цьому становищі, що хочаби добровільні зобов'язання, але прийняті державою, мусять бути виконані. Якраз на основі того зобов'язання емеритальний закон з дня 11 грудня 1923 р. признає емеритам займаницьких держав 75% емеритури. Як бачимо, інтерпретація п. референта мусить виглядати інакше, колиби він схотів зацитувати рішення Трибуналу в цілій повноті. Зверну увагу ще й на цей момент, що польський уряд жадає від урядовців декларації, якою вони зрікаються виплачених емеритальних фондів у бувшій державі в хосен польської держави. Пригадую також, що при ратифікації віденської конвенції в польському бюджеті перед кількома літами було вставлено більш як мільйон золотих на покриття тих еме-

ритур. Мої передбесідники журилися недолею емеритів, які отримують дуже низьке забезпечення і терплять недостатки. Я питаю панів, що мають робити ті кілька тисяч українських урядовців, які працювали в бувшій австрійській державі, які складали свої емеритальні вкладки і яких життєва стопа була дещо інша, як зараз. Ці люди нині кинені на дорогу крайньої нужди. Бай- дуже для панів керманців польського уряду, що люди з високою інтелігенцією, люди, які навикли до інших метод життя і праці, нині зійшли на дно нужди. Ці люди нераз щасливі, коли вдасться їм заробити одного золотого денно за переносення пакунків, чи якоїсь гіршої низької праці, аби тільки заспокоїти свій голод і своєї бідної родини. Панам жаль цього марного охлапу, який кидає нещасним емеритам не тому, щоби через це збіднів польський скарб, але тому, що це українці, які не виріклися своїого імені. І зараз маю перед собою цілий ряд матеріалів, де уряд навіть не передає актів до скарбових властей, як це робить приміром львівська шкільна кураторія, тільки домагання наших стареньких збідованих учителів чи урядовців о призначення емеритури завертають назад, бо, мовляв, нема кваліфікацій до емеритури, а цими кваліфікаціями є в першій мірі так загально відоме оцінювання лояльності наших людей.

В той спосіб відкинено домагання о емеритуру старенького учителя Бировича Андрія, Богачевської Ольги, Вальчика Івана, Чесника, поштового адюнкта Лопатинського Ярослава і цілого ряду прохань наших людей, які мають заслужені емеритальні права після австрійських законів, які нині не мають сили знайти собі інших життєвих засобів, бо навикли і втягнулися до давньої праці. Апелую до відповідних ресортних міністрів, а зокрема до п. міністра Освіти, щоби видали розпорядження владі другої інстанції, щоби вона не відкидала прохань зльокавтованих урядовців о емеритуру, а полагоджувала їх корисно і передавала скарбовим урядам. Здається, що непотрібна є пригадка одного життєвого досвіду: „зле є з тим господарем, який свій маєток хоче ратувати заслужениною наймита“. Зле є зі скарбом, який хоче ратуватися кривдою пару тисяч зльокавтованих наших урядовців. Коли на криміналістів була амнестія і їм даровано провину, то чомуж, панове, маємо мститися на українських урядовцях за те, що вони люблять свою нагородність. Зголошую отсю резолюцію:

„Сойм взиває уряд, щоби по думці міжнародніх трактатів, а особливо Віденської Конвенції з 1923 р. виконав емеритальні зобов'язання, що торкаються державних і краєвих (учителів Галичини) урядовців бувших займаницьких держав, яких не прийнято до державної польської служби, і в речинці найдалше до кінця біжучого року емеритури виплатив“.

Від Редакції: У відповіді на зголошені через посла т. Великановича постуляти, заявив Віцеміністр Скарбу п. Старжинський, що уряд не думає заперечувати постанов Віденської Конвенції. Тепер переводиться реєстрацію всіх зльокавтованих урядовців займаницьких держав; по її закінченні, як тільки вплине поважніша готівка на ту ціль, залагодить уряд усі справи згідно з обов'язуючими законами. Він був також того погляду, що польський уряд не є обов'язаний виплачувати зльокавтованим урядовцям займаницьких держав емеритур, бо Польща не перебрала від них ніякого майна в готівці. Те майно, що уряд перебрала, не виносить більше, як 25,000.000 зол.

Деякі конкретні випадки вказують на те, що шкільна влада майже з правила відкидає прохання зльокавтованих народніх учителів о призначення емеритур. В тій справі інтервеніював посол т. Великанович у Міністерстві Освіти. Керуючий тою справою Начальник Відділу заявив, що емеритури можуть дістати тільки ті зльокавтовані вчителі, яким відмовлено посад із браку етатів перед 1923 р.

3 ЖИТТЯ НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

А. НАДЗІРНА РАДА Й ЇЇ УСТАНОВИ.

Чергове засідання Надзірної Ради В. П. У. В. відбулося в дні 27 березня ц. р. по такій програмі нарад: 1. Відкриття наради. 2. Відчитання протоколу з останнього засідання Надзірної Ради. 3. Звідомлення Дирекції з виконання ухвал Надзірної Ради. 4. Ухвали й побажання останнього Загального Збору. 5. Білянс Тов-а за 1931 р. 6. Прелімінар прибутків і видатків Тов-а в 1932-ому році. 7. „Оселя“ в літньому сезоні 1932 року. 8. Літнисько в Мушині в 1932-ому році. 9. Звідомлення Дирекції: а) касове за перший квартал 1932-го року; б) організаційне за час від 8 липня 1931 р. по кінець кварталу 1932 р.; в) звідомлення Контрольної Комісії. 10. Черговий Загальний Збір В. П. У. В. 11. Біжучі справи й внесення.

Всі важніші постанови цього засідання найдуть члени в річному звідомленні Дирекції на Загальний Збір за період 1931—1932 по кінець червня ц. р. Через те не оголошується їх тут окремо.

Освітній Референт Надзірної Ради відбув чергову нараду з Дирекцією в дні 27 лютого ц. р. На цій нараді постановлено: 1. Підготувати і скликати конференцію в справі реорганізації шкіл у зв'язку з законом про устрій шкільництва в Польщі; 2. Переглянути змісти всіх шкільних підручників і виготовити в цій справі відповідний реферат. 3. Підготувати і скликати нараду в справі відношення українського вчителства і школи до Радія. На референта до цієї справи запрошено тов. Петрова. 4. Підготувати на ферії організацію „Вакаційного Методичного Курсу“. 5. Організувати підчас цьогорічного сезону у Ворохті культурні розривки для членів (аматорські вистави, концерти, відчити, відповідні спортові забави). Референтом цієї справи назначено т. Таранька.

Редакційний Комітет Видавництва В. П. У. В. відбув своє чергове засідання в дні 27 лютого ц. р.; на тому засіданні розглянув він і затвердив матеріал до першої книжки „Шляху виховання й навчання“ та „Методики і шкільної практики“ і постановив, що друга книжка має бути присвячена питанням мистецького й фізичного виховання й навчання в народній школі (спів, руханка, ручна робота і рисунки).

Програмова Комісія. — Кураторія Л. Ш. О. письмом з дня 10 березня 1932 р., ч. 1—7815/32 звернулася до В. П. У. В. з проханням виготовити проєкт програми навчання української мови в народніх школах. Дирекція прийнявши це запрошення Кураторії Л. Ш. О. постановила негайно приступити до праці. В порозумінні з освітнім референтом Надзірної Ради скликала вона на день 26 березня Технічну Програмову Комісію. Ця комісія затвердила

склад Програмової Комісії і розділила між окремих членів відповідні реферати. Друге засідання Технічної Програмової Комісії відбудеться дня 20 квітня ц. р. для розгляду рефератів членів Програмової Комісії.

Редакційний Комітет Ювілейної Книги відбув свої засідання в днях 3 і 17 квітня ц. р. На першому засіданні встановив комітет формат, об'єм і зміст книги, а на другому затвердив першу партію матеріялу (Історія В. П. У. В. від її заснування по 1918-ий рік).

Б. ДИРЕКЦІЯ.

Обіжник в справі цьогорічного Загального Збору В. П. У. В. — Загальний Збір В. П. У. В. відбудеться в цьому році в дні 4 липня у Львові. Звертаючи на це увагу всіх Виділів Окружних Відділів, Дирекція доручає скликати в цій справі спеціальні сходи членів у місяці травня ц. р. На сходинах належить: 1. Вибрати представників до Комісії-Матки і 2. Скласти внески й резолюції Окружних Відділів на Загальний Збір.

Про вибір представників і складення внесків та резолюцій треба повідомити Дирекцію письменно найпізніше до 31 травня ц. р. Незголошені до цього часу письменно представники не будуть допущені до Комісії-Матки; таксамо незголошені до того часу на письмі внесення й резолюції Окружних Відділів не будуть піддані під наради Загального Збору.

Обіжник в справі Загальних Зборів Окружних Відділів В. П. У. В. — Не всі Окружні Відділи виконали попередні обіжники Дирекції в тій справі. Мало котрі відбули дотепер Загальні Збори. Дирекція звизає в останнє Окружні Відділи скликати звичайні Загальні Збори найдалше до 15 травня ц. р. і вислати Дирекції негайно точне звітлення про хід нарад у двох примірниках.

Обіжник в справі Ювілейної Книги. — Дирекція почала вже друк Ювілейної Книги. Експедиція наступить у часі між 25—30 червня ц. р. Повідомляється отсим шляхом усі Окружні Відділи і всіх членів В. П. У. В., що Ювілейну Книгу дістануть тільки ті члени, що вплатили цілий „ювілейний дар“ (20 зол.). Хто не вплатив повного „ювілейного дару“, а не доповнить його до 1 травня ц. р., той не дістане Ювілейної Книги.

Книга друкується на розкішному ілюстраційному папері, буде щедро ілюстрована й оправлена в розкішне полотно зі золотими відтисками.

Обіжник в справі присилки Статистичного Листа. — При кінці місяця лютого ц. р. вислала Дирекція всім Виділам Окружних Відділів „Статистичний Лист“ про їх діяльність, розвиток і стан майна в 1931 р. Дотепер виповнило й повернуло „Статистичний Лист“ не більше як 7 (сім) Окружних Відділів. Дирекція прохає вдруге отсим шляхом усі зацікавлені в цій справі Окружні Відділи виповнити висланий їм „Статистичний Лист“ і повернути нам його найпізніше до 15 травня ц. р. Лист цей необхідний Дирекції для зложення річного звітлення про діяльність, розвиток і стан майна Товариства в 1931 році.

Обіжник в справі залеглих членських вкладок. — В місяці квітні вислала Дирекція всім членам, що залягають поверх 6 місяців із членськими вклад-

ками, прозорі викази їх залеглостей. Хто з тих членів не сплатить залеглих членських вкладок до визначеного через Дирекцію речинця, того вичеркне Дирекція зі списку членів В. П. У. В. — Травневого випуску „Учительського Слова“ ті члени вже не дістануть. Квітневе „Учительське Слово“ останнє, яке ще їм висилається.

Повідомляється про те все всі Окружні Відділи В. П. У. В.

Вакаційний методичний курс і підготовчий курс до практичних учительських іспитів (т. зв. кваліфікації) відбудеться у Львові в часі від 6 липня до 16 серпня ц. р. Оплата за цей Курс при 40 учасниках виноситиме по 60 зол. від особи; при меншому числі учасників оплата пропорціонально буде вища (найвища 80 зол. від особи). Курс відбудеться, коли зголоситься найменше 25 учасників. При меншому числі чим 25 учасників Курс відбудеться по попередньому отриманні на його влаштування згоди зголошених курсантів.

На прелегентів запрошені найвидатніші наші педагоги-теоретики й методики-практики та школознавці.

Прохання на Курс приймає Дирекція В. П. У. В. (Lwów, ul. Jakóba Strzemię, 11/II) до 31 травня 1932 р. включно. Разом із проханням належить вислати поштовим переказом 20 зол. завдатку, котрий буде зарахований у загальну оплату за Курс.

В. ОКРУЖНІ ВІДДІЛИ.

а) Скликають Збори і сходини.

Самбір. — Ширші сходини членів Окружного Відділу В. П. У. В. відбудуться дня 17 квітня ц. р. точно о 10-й год. ранку в домівці „Української Бесіди“ по такій програмі нарад: 1. Відкриття сходин. 2. Справа „Учительської Каси“ і підписання „Заяв приступлення“. 3. Залегли членські вкладки. 4. Посмертний Фонд і Деклярації. 5. Біжучі справи і внесення.

Тогож дня о 12-й годині відбудеться в тій самій домівці Звичайний Загальний Збір кредитової кооперативи „Український Вселюдний Учитель“. Порядок нарад отримують члени в окремих запрошеннях.

Збараж. — Загальний Збір членів Окружного Відділу В. П. У. В. в Збаражі, відбудеться дня 30 квітня ц. р. о год. 10-й рано в домівці „Українського Дому“ з таким порядком нарад: 1. Відкриття Збору. 2. Звідомлення з діяльності в минулому році. 3. Рахункове звідомлення з діяльності „Допомогової Каси“. 4. Рахункове звідомлення скарбника. 5. План праці на поточний рік. 6. Вибір Виділу. 7. Внесення й запити.

На Загальний Збір проситься привезти в ціллі вислання до Львова „Заяви приступлення“ в члени „Учительської Каси“. Є повна надія, що не забракне на Зборі ні одного з Вп. Членів.

Тернопіль. — Ширші товариські сходини членів Окружного Відділу В. П. У. В. в Тернополі, відбудуться в домівці Т-ва „Бесіда“ дня 5 травня ц. р. о 10-й год. ранку з таким порядком нарад: 1. Відкриття сходин. 2. Звідомлення відпоручника на конференції у Львові 26 грудня 1931. 3. Реферат. 4. Акція в справі поширення діяльності Окружного Відділу на основі реферату освітнього провідника. 5. Зібрання деклярацій до „Посмертного фонду“ і „Заяв приступлення“ до „Учительської Каси“ від тих товаришів(шок), що досі їх не

зложили. 6. Вирівнання залеглих членських вкладок від 1924 р. на основі обіжника Дирекції В. П. У. В. 7. Евентуальне доповнення порядку нарад. 8. Внесення й запити.

Коломия. — Ширші товариські сходи членів Округного Відділу В. П. У. В. назначені на 15 травня ц. р. о 10-й год. рано в домівці „Народного Дому“ в Коломий. Програма нарад: 1. Відкриття сходин. 2. Обновлення й поглиблення діяльності Відділу. 3. Вибір референта Відділу. 4. Взірцева лекція з рахунків — референт т. Недільський. 5. Біжучі справи.

Калуш. — Дня 5 травня ц. р. о год. 11-й перед полуднем відбудеться в салі „Народного Дому“ в Калуші Загальний Збір Округного Відділу ВПУВ. з таким порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору, 2. Звідомлення з діяльності (голови, скарбника, контрольної комісії) за минулий адміністраційний рік. 3. Звідомлення делегата зі з'їзду в дні 26. XII. 1931 р., 4. Вибір нового Виділу, 5. Плян праці на біжучий рік, 6. Внески й запити.

Бібрка. — Звичайний Загальний Збір членів Бобрецького Округного Відділу В. П. У. В. відбудеться в Ходорові дня 26 травня ц. р. о 10-й годині ранку в домівці „Народного Дому“ з таким порядком нарад: 1. Відкриття Збору, 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору, 3. Звідомлення: а) секретаря з діяльності, б) касове, в) бібліотечне, 4. Справа „Учительської Каси“ у Львові (підписання „Заяв приступлення“), 5. Вибір нового Виділу, 6. Біжучі справи і внесення.

б) Відбули Збори і сходи.

Самбір. — Звичайний Загальний Збір Округного Відділу Т-ва ВПУВ. в Самборі відбувся дня 31 грудня 1931 р. в домівці „Української Бесіди“ в Самборі о год. 11.30 з таким порядком нарад: 1. Відкриття Збору. 2. Справоздання Виділу Відділу за 1931 р.: а) загальне, б) касове. 3. Вибір Виділу. 4. Внески і запити. — Збір відкрив голова т. Скалко Петро, подав привним 35 особам порядок нарад і зложив коротке звідомлення з діяльності Виділу за 1931 р. В своєму звідомленні завважив він, що багато часу і праці посвятив Виділ справі купна власної домівки в Самборі. Але з причин, від Виділу незалежних, по нинішній день домівки ще не куплено. Це змушує нас обдумати дальші способи праці в цій справі. Тов. Сілецький подав слідуюче рахункове звідомлення: В 1931 р. вчительство самбірського повіту зложило: 5.450.00 зол., відсотків було 177.69 зол., разом приходів було 5.627.69 зол. Розходи були такі: переслано Дирекції ВПУВ. суму 2.884.85 зол., зложено на книжечку в кредитовій кооперативі 143.53 зол., видано беззворотну допомогу в сумі 100.00 зол., зложено на добродійні ціллі 389.00 зол., зложено на адміністрацію 152.00 зол., на власну домівку (зложено на щадничу книжочку) 868.46 зол., зложено на щадничу книжочку „Учительської Каси“ у Львові 842.45 зол., виплачено за адміністрацію Відділу 88.15 зол., заплачено кошти подорожей 30.00 зол., на самоосвіту членів 134.00 зол., кошти запрошень на Загальний Збір 4.75 зол. — разом 5.627.69 зол. Допомоговий фонд Відділу по кінець 1931 р. виносить 1.062.49 зол., фонд на власну домівку 868.46 зол., а фонд „Учительської Каси“ виносить 1.140.81 зол. Всі три суми є зложені на

щадничих книжочках в кооперативі „Український Вселюдний Учитель“ у Самборі. — Тов. Сілецький, як контрольор, поставив внесення на прийняття звідомлення до відома й вислів Виділові абсолюторії. — В дискусії над звідомленнями промовляли т. т.: Яворський, Януш, Скалко, Сілецький, Лазарів і Стебельський. — По дискусії ухвалено внесення т. Сілецького про прийняття звідомлення й висловлення Виділові Відділу абсолюторії. — Комісія-матка запропонувала до Виділу Відділу на 1932 р. т. т.: Івана Януша, Степана Сілецького, Петра Скалка, Михайла Федину і Ярославу Скориківну. Загальний Збір одноголосно прийняв пропозицію Комісії-матки. — Тов. Сілецький подав звідомлення на нарад з'їзду голов і відпоручників у Львові в дні 26 грудня 1931 року. — По своїм справозданні тов. Сілецький поставив внесення, щоби при Відділі в Самборі видавати хроніку шкіл самбірського повіту і самого повіту, життєписи та діяльність активніших учителів, а до виконання цього запропонував вибрати Комітет з таких осіб: проф. І. Филипчака, Івана Януша, Василя Лазарова і Антона Стрільбицького, та щоби призначити якусь суму на цю ціль з чистого зиску Учительської Кредитівки. Внесення прийнято одноголосно. Комітет вибрав своїм головою проф. Филипчака Івана. Проф. Филипчак просив, щоби вчительство причинилося матеріально й морально до піднесення Т-ва „Бойківщина“, яке дотепер зібрало 7.000 експонатів і видало вже перший літопис під назвою „Літопис Бойківщини“. — Принято внесення тов. Яворського, яким Загальний Збір уповажив Виділ Відділу в своєму крузі ділання вибирати делегатів на краєві конференції Т-ва ВПУВ. у Львові. — Тов. Менцінський пригадав, що попередній Загальний Збір Самбірського Відділу ВПУВ. уповажив Виділ до купна домівки в Самборі, а Виділ цього не виконав і просив, щоби Виділ поспішився з цією справою.

Білянс кред. кооп. „Український Вселюдний Учитель“ в Самборі за 1931 р. (в золотих): Стан довжний: З рахунку: запасного фонду 1.761.16, уділів 6.746.08, вкладок до обороту 8.579.02, відсотків наперед пібр. 17.69, коштів завідування 22.50, запасу курс. різниці 154.14, несплачених уділів 105.00, зиску 951.01. Разом 18.336.60. — Стан чинний: З рахунку: каса — готівка 32.12, векселевих позичок 18.255.68, коштів спору 25.00, льокацій 5.00, движимостей 18.80. Разом 18.336.60. — Кооператива числить 89 членів і в 1931 році видала 2.051.20 долярів позичок. На добродійні ціллі дала 79 зол. — Загальний її оборот в 1931 р. виносив 54.061.90 зол. З повищого бачимо, що коли є охота й добра воля, піде праця і на провінції. — Дня 31 грудня 1931 на Загальному Зборі Відділу вибрано новий виділ, який уконституувався так: 1. голова: Степан Сілецький, упр. у Лютовиськах; 2. містоголова: Іван Януш, упр. у Білинці; 3. писар: Михайло Федина, учит. у Роковій; 4. скарбничка: Ярослава Скорик, упр. у Бабині; 5. Контрольор: Петро Скалко, упр. у Берегах.

Старий Самбір. — Звідомлення зі Загального Збору членів Окружного Відділу В. П. У. В. дня 1 лютого 1932 р. о годині 13-ій в домівці Філії „Прогресу“ в Старім Самборі при співучасті кільканацятьох членів. Порядок нарад: Збори відкрив голова Відділу т. Михайло Мацевка. Т. Котелко повідомив Збір, що число членів Старосамбірського Окружного Відділу зменшилося через перенесення двох членів у інший повіт (т. т. Баляк і Татусько), один член виступив (т. С. Турчмановичівна), а один відійшов на емеритуру і виїхав (т. Паздрійова). Разом членів 38: 34 чинних учителів і 4 емерити. Вкладки

платили члени точно. Відділ відслав їх до Головної Управи. Сходин ані засідань не скликувано, бо вчительство має що місяця свої конференції з рефератами і візрцевими лекціями. Контрольна Комісія перевірила Касову книгу, з якої виходить, що в приходах було 2.589.10 зол., а розходи виносили 2.581.33 зол. Крім того позичкова каса має в обороті 404.90 зол. Наступив вибір нового Виділу: І. Михайло Мацевка — голова, о. Станислав Дашо — заступник, Мішкевич Віктор — писар, Котелко Дмитро — скарбник і Олександра Княжинська — контрольорка. При кінці поінформовано членів, що в найближчому місяці стягнеться більше о 1 зол. на посмертний фонд. Через те, що тутейшній повіт скасовано і часть приділено до Турчанського повіту, а часть до Самбірського, здається, що Окружний Відділ В. П. У. В. в Старім Самборі перестане існувати, а члени будуть розділені на два повіти.

Дрогобич. — Звідомлення зі Загального Збору Окружного Відділу В. П. У. В. в Дрогобичі, що відбувся 1 лютого 1932 з таким порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору. 2. Звідомлення з діяльності Виділу. 3. Дискусія над звідомленням. 4. Вибір нового Виділу. 5. Звідомлення зі з'їзду голов у Львові 26. XII. 1931 р. 6. Внесення. По відчитанні протоколу секретар т. Степан Гавришук зложив звідомлення з діяльності Виділу за минулий рік. Відділ числить до 80 членів. Точного числа подати не можна, бо деякі члени районів Підбуж-Східниця, вплачують членські вкладки безпосередно до Головного Товариства і тому не можна встійнити кілька членів там знаходиться. Пересланий Дирекції до перевірки новий реєстр членів ще не вернув. Завданням нового Виділу буде звернутися до платників цих районів з проханням потручувати членські вкладки при виплаті місячних поборів; інакше третина вчительства нашого повіту залишиться поза організацією.

Виділ відбув у минулому році 5 засідань і двоє сходин, на яких обговорювано педагогічні й організаційні справи, та полагоджувано біжучі справи. На одних сходинах виголосив т. Кость Ліщинський реферат про значіння кооперації в вихованні.

Багато уваги посвятив Виділ учительсько-щадничо-повітовій кооперації „Взаїмна Поміч“, що в минулому році ставляла перші кроки й завдяки дбайливій Дирекції в особах т. т. Михаця, Ромаянка й Струтинського, стала на міцних основах.

Не вдалося Виділові з поважних причин потворити освітні гуртки й наладнати справу бібліотеки; та це візьме під увагу нсвий Виділ. З касового звідомлення т. Ромаянка виходить, що до каси Відділу вплинуло 3.807 зол. членських вкладок і 1.872.69 зол. на освітні потреби, які передано на місце призначення.

Виділ подбав про сталого кореспондента в особі т. Степана Гавришука, секретаря Т-ва й до нього належить відноситися в усіх справах (Дрогобич, Сніжна 5). В дискусії над звідомленням промовляли т. т. Іваненко, Зубрицький, Тершаківна, Ісик, Корлятович, Лев, Тимочко, Думін, Беч, Данилюк, Томашек, Антонів, Харчун і інші. На запити товаришів давав пояснення тов. Лопата.

На внесення т. Тимочка ухвалено Виділові абсолюторію.

До нового Виділу вибрано т. т.: Павла Лопату, Василя Ісика, Степана Гавришука, Івана Ромаянка й Софію Тершаківну.

Опісля т. Лопата зложив звідомлення про з'їзд голов 26. XII. 1931 р. Вкінці Загальний Збір поставив до нового Виділу отсі домагання: 1. Відбути сходуни 4 рази в рік із рефератами на педагогічні теми, та зразковими лекціями. 2. Приєднати до Т-ва все вчительство в повіті.

Постановлено при кінці березня відбути сходуни, з доповідю про новий шкільний закон. По зборах уконституувався новий Виділ: 1. Павло Лопата — голова, 2. Василь Ісик — заступник, 3. Степан Гаврищук — секретар, 4. Іван Романяк — скарбник, 5. Софія Тершаківна — бібліотескарка.

Городенка. — Загальний Збір Окружного Відділу ВПУВ. в Городенці відбувся дня 1 лютия ц. р. На Зборі явилося 28 членів. Наряду відкрив голова т. Осип Петрицький. В звідомленні з діяльности заявив він, що в діловім році скликано 6 нарад виділу, 3 товариських сходин і 1 Надзвичайний Загальний Збір. Крім того уладжено чайний вечір і два прощання членів: Іваночків, перенесених на захід і прощання Марії Олексин, перенесеної в нечинний стан. На ширших сходах прочитано два реферати: „Місяць навчання в початковім відділі“, та „Сучасна ідеологія нашого десятиліття“. Т. Томяк, як скарбник, звідомив, що сальдо з минулого року виносило 37.75 зол. Вкладок вплинуло 5.399 зол.; з діяльности 436 зол. Разом прихід виносив 5.480.35 зол. Розхід 5.296.65 зол. До Головного Товариства вислано 4.203 зол., на бібліотеку при відділі 536 зол., вкладки до Товариств 180 зол., на місцевий по-смертний фонд 206.50 зол., на адміністрацію й різні видатки 171.15 зол. Сальдо на слідуочий рік 183.70 зол. Бібліотекар т. Василишин повідомив, що бібліотека заложена 15. IV. 1927 р. Має вона 325 чисел у 442 томах. Книжки коштують 2.227.04 зол. Оправа 543 зол. Разом вартість бібліотеки виносить 2.770.04 зол. Користало з бібліотеки в діловім році 49 осіб, у тому 42 членів. В дискусії поручено виділові на засіданні полагоджувати закупи книжок і прилюдні виступи іменем Товариства.

На внесення т. Дорожинського Загальний Збір ухвалив ширий привіт перенесеним товаришам і абсолюторію уступаючому виділові. Звідомлення з поїздки на конференцію голов подав т. Хомів, головно зі Загального Збору „Учительської Каси“. Звідомлення з діяльности Головного Виділу пізнали члени з часопису і тому звільнили від промови делегата. Вибрано такий новий Виділ: голова — Осип Петрицький, управитель школи в Ропужинцях, п. Чернелиця, секретар — Атанасій Миронюк, скарбник — Бронислав Томяк, оба в Чернятині, п. Городенка, бібліотекар — Іван Василишин в Городенці; заступник голови — Павло Хомів, управитель школи в Ясеневі; члени Виділу: Анна Лаврівна і Софія Лобачівна.

Теребовля. — Загальний Збір Окружного Відділу В. П. У. В. в Теребовлі відбувся 1 лютия ц. р. з таким порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору. 2. Звідомлення Виділу з діяльности за минулий рік. 3. Звіт касовий. 4. Звідомлення з конференції голов з 26 грудня 1931 р. 5. Вибір Виділу. 6. Внески й запити.

Загальний Збір відкрив голова Тов-а, вельмизаслужений товариш Павло Ковальський. Обнявши провід, припоручив секретарові відчитання протоколу з посліднього Загального Збору, який приявні прийняли до відома без зміни. По зложенні звідомлення з конференції голов т. Павлом Ковальським приступлено до звіту з діяльности Виділу за минулий рік. В році відбулося 5 схо-

дин. Хоча Виділ скликав їх частіше, одначе по причині, що майже все того самого для відбувалися учительські конференції, не ставало часу членам на свої сходини. З початком року було 42 членів. Нечленів нема. Бібліотека складається зі 123 томів, вартости 600 зол. Фреквенція на сходинах була різна; не перевищала одначе ніколи 20 осіб. Опісля зложено касове звітommєннє, з якого приявні довідалися, що загальні приходи в 1931 р. виносили 2.629 зол. і 05 сот., розходи виносили 2.330.20 зол., що Контрольна Комісія провірила в касових книгах і Загальному Зборові предложила.

Приступлено до вибору нового Виділу, в якого склад увійшли: 1. Рушицький Дионисій, 2. Стецишинова Евдокія, 3. Скоморівська Северина, 4. Томків Степан, 5. Мусянович і Яворський Франц. Виділ уконституувався так: Рушицький Дионисій — голова, Мусянович Антін — заступник голови, Скоморівська Северина — скарбник. Як членів Контрольної Комісії вибрано: Томкова Степана й Дмитра Барабаша.

Золочів. — Загальний Збір Окружного Відділу В. П. У. В. в Золочеві відбувся дня 2 лютого 1932 р. в домівці „Рідної Школи“ при вулиці Сенкевича ч. 40. Приявних 26 членів. Програма нарад: 1. Відкриття Загального Збору, 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору, 3. Звітommєннє з діяльности Виділу в минулому адміністраційному році. 4. Звітommєннє касове, 5. Звітommєннє Контрольної Комісії, 6. Звітommєннє про хід нарад на Конференції голов і делегатів Окружних Відділів В. П. У. В. у Львові 26/XII 1931 р., 7. Вибір Виділу Окружного Відділу, 8. Біжучі справи й внесення.

Збір відкрив голова Т-ва т. Лука Семчишин; короткою промовою привитав приявних і ствердив, що число членів для відбуття Загального Збору достаточне. Протокол з останнього Збору відчитав тов. Попадюк. Його прийнято до відома без поправок. Звітommєннє з діяльности Виділу здав секретар т. Попадюк. На протягу року були тільки одні сходи, бо таке було бажання загалу членів, на яких докладно обговорено організаційні справи Відділу, а провідники, утворених освітніх гуртків здавали звітommєннє зі своєї діяльности. На сходинах дискусія була так оживлена, що реферат, який мав виголосити т. Семчишин, з причини спізненої пори мусів відпасти. Засідань Виділу було 5, з цього 2 жалібні: по смерті бл. п. Ціщєцького і Михайла Галушинського. Порішено замість вінця на домовину Ціщєцького дати відповідний даток на „Рідну Школу“. На засіданні, яке відбулося по втраті не віджалуваного Михайла Галушинського, приявні члени на знак жалоби вислухали коротку згадку про заслуги, які положив Покійник, стоячи, та віддавши честь його пам'яті, порішили, що Виділ у комплеті має взяти участь у похоронах і дати даток на спільний вінець від Золочівської Округи. Рішення виконано і всі члени на власний кошт їздили до Львова на похорони. На інших засіданнях обговорювано станові справи, організаційні й інші.

Тов. Семчишин доповнив звітommєннє тим, що при Відділі є правча порада, яка в деяких справах інтенвеніювала в Шкільній Повітовій Раді, а навіть і в Суді з додатнім успіхом. При тім звернувся до явних із зазивом, що коли котрого члена зустріне яка неприємність, то хай із цілим довір'ям звертається до правної поради.

Касове звітommєннє за 1931 р. здав т. Кравчук, 1. Членські вклади — Приходи: 3.878.50 зол.; Розходи: 3.878.50 зол.; на рахунок членських вкладок вислао Головніи Управі 3.689.50 зол. — задержано на адміністрацію 189 зол.

2. Адміністрація і бібліотека: Приходи: 546.74 зол.; Розходи: 527.44 зол. Готівка 19.30 зол. На цей рахунок вплинуло від членів 357.74 зол.; з рахунку членських вкладок 189.— зол. Разом 546.74 зол. Видатки на бібліотеку виносять 301.70 зол. За домівку 60 зол. Датки на могилу і позичка „Просвіті“ 20 зол. Зворот коштів подорожі 20 зол.; Книги, канцелярйне приладдя, порта, кошти получені зі стяганням членських вкладок 125.74 зол. Разом 527.44 зол.

3. Допомоговий фонд: Приходи: 2.861.82 зол.; Розходи: 2.483 зол. Готівка 378.82 зол. Допомоговий фонд складається з уділів членів 943., з датків на адміністрацію 305.82 зол. З безпроцентової щадниці Головної Управи 300.— зол. Разом 1.548.82 зол. В дні 31 грудня 1931 р. позички 1.170.— На щадничій книжочці 321.02, в касі 57.80 зол. Разом 1.548.82 зол. В 1931 р. видано загалом позичок на квоту 2.375 зол.; уділи зросли до 351.50 зол.; датки на адміністрацію допомогового офнду принесли 155.21 зол. З позичок користало більше, як половина всіх членів Відділу. Звідомлення з переведеної контролі здав в імені Комісії тов. Пиріг і зазначив, що Комісія докладно перевірила стан каси і книги та знайшла все в порядку; поставив внесення на ухвалення Виділові абсолюторії. Внесення прийнято одноголосно. Про Загальний Збір „Учительської Каси“ у Львові, здав звідомлення товариш Сухінський. З черги здавав звідомлення тов. Макух із конференції голов. В склад нового Виділу ввійшли: Голова: 1) Лука Семчишин, учитель в Залісью; Виділові: 2) Сухінський Іван, управитель школи в Бужку, 3) Бучацький Сидір, учитель в Золочеві, 4) Попадюк Микола, учитель „Рідної Школи“ в Золочеві, 5) Кравчук Микола, емеритований учитель в Золочеві. Заступники: 1) Демчишин Софія, учителька з Побоча, 2) Довгович Любов, учит. з Підлипець; Контрольна Комісія: 1) Заяць Федір, учитель з Підлися, 2) Пиріг Семен, управитель школи з Плугова, 3) Маркевич Софія учителька з Опак.

Надвірна. — Окружний Відділ ВПУВ. в Надвірній відбудув Загальний Збір дня 7 лютия 1932 р. Приявних було 15 членів. Порядок нарад: 1. Відкриття Загального Збору, 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору, 3. Звідомлення з діяльності в минулому адміністраційному році, 4. Звідомлення Контрольної Комісії, 5. Вибір нового Виділу, 6. Внесення. — Наради відкрив містоголова т. Данилюк Михайло. Відчитано протокол із останнього Загального Збору, який члени прийняли без змін. Т. Гаврилюкова подала таке касове звідомлення за 1931 рік: Приходи 2.965.93 зол., розходи 2.942.98 зол. Сальдо 22.95 зол. До Головної Управи відіслано 2.362 зол. Куплено книжок до бібліотеки за 381.07 зол. Оправа книжок 49 зол. Делегат на Загальний Збір і повідомлення про Загальний Збір 19.65 зол. Ювілейний Дар 73.00 зол. Висилка лист до платників, оплата переказів і письм до Головної Управи 56.26 зол. — Разом 2.942.98 зол. На філію „Просвіти“ в Надвірній 337 зол. На „Рідну Школу“ 733 зол. Допомоговий фонд 715.98 зол. Т. Гаврилюкова зложила й бібліотечне звідомлення. Бібліотека має 272 чисел у 280 томах; вартість її виносить 2.114.99 зол. З бібліотеки користало 28 членів. Контрольна Комісія знайшла всі рахунки в порядку; на внесення т. Тимчини ухвалено Виділові абсолюторію і т. Гаврилюковій подяку.

На внесення т. Скорупського вибрано Виділ у такому складі: 1. Михайло Тимчина, управитель школи в Камінній, п. Тисьменичани, — голова; 2. Мирон Король, управитель школи в Фітькові, п. Тарновиця Лісна — містоголва; 3. Гонората Лилюкова — бібліотекарка; 4. Іван Свищук, учитель в На-

двірній — скарбник; 5. Ілля Дмитрик, управитель школи в Гвозді, п. Надвірна — секретар. Т. Гаврилюкова представила, що декотрі платники не відсилають вкладок по 5 місяців, через що можуть члени втратити посмертний фонд. Ухвалено, щоби кожний член віднісся до свого платника з проханням відсилати вкладки на час.

В справі допомогового фонду по дискусії ухвалено: Позичати одному членові до 50 зол. В випадках смерті або тяжкої недуги до 200 зол. Стягати що місяця по 10 проц. з 2 проц. додатком на адміністрацію. Порука векслева з двома підписами. Позичку дає скарбник і ще один виділовий. Гроші мають бути в т. Свища.

В справі позички „Просвіти“ у Львові були проекти, щоби один рік не купувати книжок до бібліотеки, а ті гроші відсилати „Просвіті“ як позичку. Ухвалено бібліотеку побільшити, а кожний член повинен підпомагати „Просвіту“.

В справі підвищеної вкладки на посмертний фонд були проекти, щоби 1 зол. брати з вкладки на „Рідну Школу“ або філію „Просвіти“. — Ухвалено — ані „Рідній Школі“ ані філії „Просвіти“ вкладок не зменшувати.

Бібліотека отворена що неділі і вівтірка від 2—3 години.

Рогатин. — Звідомлення зі Загального Збору Округного Відділу В. П. У. В. в Рогатині, який відбувся дня 14 лютого 1932 р. о год. 15 в будинку „Української Повітової Каси“ під проводом голови т. Миколи Водоноса.

На Збір прибув член Дирекції В. П. У. В. дир. Іван Юцишин.

Привияних членів була одна третина, непривияних дві третини. Від непривияних чекає Виділ письмального оправдання.

Порядок нарад: 1. Відкриття Загального Збору. 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору. 3. Звідомлення з діяльності в минулому адміністраційному році. 4. Звідомлення Контрольної Комісії. 5. Плян діяльності на поточний адмін. рік. 6. Вибір Виділу Округного Відділу. 7. Біжучі справи й внесення. 8. Реферати т. т. Бігуса й Самоверського.

Загальний Збір відкрив голова, т. Микола Водонос. Привитав привияних членів Відділу, а зокрема члена Дирекції В. П. У. В. т. дир. Івана Юцишина.

Звідомлення з діяльності в минулому адмін. році зложив голова, т. М. Водонос. Зазначив, що намічений план праці в більшості виконано, однак у Відділі є такі великі недомагання, що радикальна санація Відділу є необхідна. Виділ із своєї сторони зробив усе, що було в його силах, однак його змагання не могли увінчатися бажаним успіхом, бо більшість членів була глуха й німа на всякі прохання, зазиви й заклики. Дві третини членів ставилося цілком байдужно до свого станового Товариства. Запанувала якась незрозуміла депресія й цілковита апатія між товаришами. На сходинах являлися переважно старші члени, які все були й є активними, а інші вже цілими літами не показуються ніде й ніколи, та ще й вкладок не платять.

Впродовж ділового року відбув Виділ 10 засідань, на яких обмірковував різні справи Відділу.

Ширших сходин було троє: 21 травня в Бурштині, 20 вересня і 6 грудня в Рогатині. На сходинах порушувалося різні актуальні справи й виголошувалося реферати. Привияних на сходинах все було мале число, лише на сходинах 20 вересня було виїмково 30 осіб, які взяли опісля участь у товариських комерсі, владженім у честь товаришів-емеритів.

Дня 4 червня відбулася спільна товариська прогулька до Галича, в якій взяло участь 18 осіб. Прогульковці оглянули історичні місця в Галичі, а опісля зайшли до сусіднього села Залукви, де оглядали 50-моргове городничо-садівниче заведення б. учителя т. А. Терпиляка. Там дійсно багато скористали, бо побачили зразкову під кожним оглядом культуру овочевих дерев, усякої городовини і плекання різного добірного насіння. Тому й не даром один із прогульковців сказав, що в заведенні т. Терпиляка видить майбутнього українського Мавтнера. Широ-українська гостина в домі панствя Терпиляків при звуках пісень і спільна фотографія лишили як найкращі вражіння і спомини в прогульковців. Виявлено побажання, щоби щорічно владжувати прогульку до Галича і Залукви, де вчительство може багато навчитися в заведенні т. Терпиляка, який не лише радо витає, але й служить поясненнями й викладами.

Дня 12 липня відбулися за старанням Виділу вчительські вечерниці в Рогатині. Чистий дохід із вечерниць у сумі 100 зол. передано на „Рідну Школу“, як ювілейний дар від українського вчительства Рогатинщини.

Дня 20. вересня на ширших сходинах поділено повіт на 7 районів, у яких заведено самоосвітні гуртки. З тих гуртків лише горатинський проявив свою діяльність, інші ще не рушили з місця.

Касове звідомлення зложив за неприяного скарбника, т. Салика Степана, т. Квасниця Данило.

Перед дискусією над звідомленням забрав голос т. делегат І. Ющишин і з'ясував ядерними словами життєві справи Товариства. Стремлінням Товариства є в першій мірі заховати здисциплінований учительський елемент, як активну одиницю. Наша організація несе велику ідею нічим не сплямлену. Хоча часи важкі, організація росте і числить тепер 2.300 членів. В 1914 р., коли були сприятливі обставини, Товариство числило лише 700 членів. Вірять, що наша організація поборе всі труднощі і розростеться в могутній учительський колектив. Дальше розказав коротко історію купна кам'яниці, яка є цінним набутком і гордощами Товариства. Цей дім — це придбання величавої пам'ятки для задокументування 25-літнього ювілею існування Товариства. Тепер Товариство перенеслося зі старих рудер до гарного репрезентативного дому, де й праця піде краще і буде де приймати найбільш достойних гостей, до яких належить кожний член Товариства.

За сим говорив т. делегат про центральну „Учительську Касу“ та про учительську спілку. Вияснив багато справ і зазначив, що провід все руководиться лише добром Товариства.

Опісля торкнувся т. делегат справи Окружних Відділів. Багато Відділів виказує великі недомагання. Найкраще розвиваються ті Відділи, які з'уміли найти собі шлях конкретної праці. Треба конечно найти одно активне гасло і під тим гаслом перевести активізацію Відділу, приміром: оснувати місцевий допомоговий фонд, або повітову вчительську касу, бібліотеку і т. п. Дуже добре надаються до оживлення Відділів самоосвітні гуртки, які можуть скупчувати по кілька сусідніх товаришів для спільного перечитування „Учительського Слова“, „Шляху виховання й навчання“, „Методики“, опрацьовування рефератів та обговорювання різних справ, зв'язаних із життям учителя.

Відносно рогатинського Відділу, то він виказує велике число членів, які мають поважні залеглисти в членських вкладах; є такі члени, які вже

цілими літами не платять вкладок, а видань Товариства не соромляться приймати. Цим товаришам дає Дирекція В. П. У. В. виїмково останню змогу відновити своє мертве членство в той спосіб, що до 1 квітня ц. р. мусять надіслати через Відділ письменні декларації, в який спосіб задумують сплатити залежності і з 1 квітня ц. р. зачати платити крім біжучих місячних вкладок також і залежності. Члени, які цього не виконають, будуть рішучо з днем 15 квітня ц. р. раз на все вичеркнені з реєстру членів Товариства.

По сім відкрито дискусію над звідомленням. У дискусії забирали голос т. т.: Гафтар, Бігус, Самоверський, Ромах, Ковальська, Верес, Гетьман і Водонос.

З огляду на широку програму Загального Збору приєвні рішили, щоби новий Виділ сам опрацював плян діяльності на поточний адміністраційний рік і подав його до відома на найближчих ширших сходинах.

З черги приступлено до вибору нового Виділу. На внесок т. Грибовича вибрано комісію-матку для намічення кандидатів до Виділу. До комісії-матки ввійшли: т. т. Ромах, Бігус, Будний, Гетьман і Кирилюкова. По нараді предлжила комісія-матка слідуочу листу кандидатів до нового Виділу: Микола Водонос, як голова, Іван Білоус, Марія Борисова, Софія Михаськова і Теодор Грибович; заступники: Володимир Парипа, Софія Онуфрикова і Василь Кирилюк; Контрольна Комісія: Осип Будний, Олекса Гафтар і Данило Квасниця. Найперше піддано під голосування кандидатуру т. Миколи Водоноса на голову Виділу, яку прийнято одноголосно, таксамо прийнято одноголосно листу членів Виділу і Контрольної Комісії. Нововибраний Виділ уконституувався так: голова: т. Микола Водонос, заступник голови: т. Іван Білоус, секретар: т. Теодор Грибович, скарбник: т. Софія Михаськова, бібліотекар: т. Марія Борисова.

Т. М. Водонос подякував за довіря до його особи і заповів, що в цьому році Виділ поведе справу енергичніше, хочаби це мало бути й неприємне деяким членам, але мусить наступити санація Виділу.

З причини спізненої пори реферат т. Самоверського відложено на слідуочі ширші сходини, а реферат т. Бігуса на тему: „Моральна криза сучасної доби“ був відчитаний. В дискусії над відчитаним рефератом забрав голос т. М. Водонос і зазначив, що реферат містить у собі дуже цінні гадки й надається до друку. Прохає ще раз його відчитати на найближчих ширших сходинах для тих товаришів, які сьогодні неприєвні.

По вичерпанні програми подякував т. голова всім приєвним товаришам за участь у Зборі і в дискусіях, зокрема зложив подяку т. делегатові І. Юцишинові, по сім замкнув Збір, запрошуючи всіх товаришів на вчительські вечерниці, які відбулися вечером того дня.

Болехів. — Дня 1 березня ц. р. в домівці „Української Бесіди“ в Болехові відбувся Загальний Збір Окружного Відділу ВПУВ. по такій програмі нарад: 1. Відкриття Загального Збору; 2. Відчитання протоколу з останнього Збору; 3. Звідомлення з діяльності в минулому адміністраційному році; 4. Звідомлення Контрольної Комісії; 5. Плян діяльності на поточний адміністраційний рік, 6. Вибір Виділу Окружного Відділу; 7. Біжучі справи й внесення.

Витаючи Загальний Збір учительства, отворив голова обради і попросив т. Г. Гуту, щоби відчитав протокол із останнього Загального Збору. Від-

читаний протокол прийнято без дискусії до відома. Опісля здавав голова звіт про діяльність Товариства в минулому адміністративному році. Відділ у звітному році провадив те все, що було тісно зв'язане з кінцевою діяльністю Товариства: Займався збиранням членських вкладок і відсиленням їх до Дирекції Товариства у Львові. Касовий стан Відділу представляється так: Загальний прихід виносив 1.056.60 зол., розхід 1.063.50 зол., остає недобір 6.90 зол. Зібрано титулом членських вкладок квоту 1.027.00 зол., на сплату залежностей 10 зол.; крім того на „Рідну Школу“ 10 зол.; на ведення адміністрації 9.60 зол., або 1.056.60 зол. Відіслано до Дирекції у Львові титулом членських вкладок 1.022 зол.; 5 зол. одному членові на його жадання опісля звернено на рахунок залежностей 10 зол.; на „Рідну Школу“ 10 зол., на адміністрацію 4.50 зол., недобір з 1931 р. 12 зол., разом 1.063.50 зол. Остало отже до покриття 6.90 зол. По справдженні Контрольною Комісією рахунків, ухвалено Виділові абсолютну річ: Плян діяльності Т-ва на поточний адміністративний рік ухвалено провізорично такий: болехівський округ ділиться на три товариські самоосвітні гуртки: Болехів, Гошів і Лисовичі. Докладно й основну справу маєтся обговорювати на найближчих загальних сходах, яких повинно бути в році 2—3 тому, що наш округ гірський і комунікація дуже тяжка. В склад Виділу ввійшли: 1. Рудий Володимир — голова, 2. О. Андрій Галандюк — містоголова, 3. Степан Дригинич — контрольор, 4. Степан Ричок — скарбник, 5. Лев Павлишин — секретар.

Члени обговорювали також проект зміни „Правильника посмертного фонду“ на черговий Загальний Збір ВПУВ.

Станиславів. — Загальний Збір Округного Відділу В. П. У. В. в Станиславові відбувся дня 6 березня 1932 в домі „Рідної Школи“ по такій програмі нарад: 1. Відкриття Збору. 2. Відчитання протоколу з попереднього Загального Збору. 3. Звіт про діяльність уступаючого Виділу. 4. Звіт про діяльність Провірної Комісії. 5. Вибір нового Виділу. 6. Внески й запити. Прийнятих 34 членів.

Голова т. Струтинський відкриваючи Збір, загадав помершого довголітнього члена бл. п. тов. Дмитра Павлишина, як також великого симпатика нашого Т-ва бл. п. професора Корнила Білобрама, яких пам'ять пошановано повстанням із місць. На секретарів покликав т. Карпинцівну і т. Кандюка. По відчитанні протоколу з останнього Загального Збору голова т. Струтинський здавав загальне звіт про діяльність Округного Відділу. Він загадав про всі намічені пляни Виділу, яких на жаль, не довелося в деїм зреалізувати по причині самих членів, що в тому році виявили меншу активність.

Секретар т. Повх подав до відома, що в 1931 р. було всіх 67 членів (37 товаришів і 30 товаришок) на загальне число 92 учителів(льок) української народності в повіті. Не всі наші члени беруть активну участь у житті Т-ва; багато таких, що поза місячною вкладкою Т-вом мало цікавляться. Виділ відбув 10 засідань, було 5 сходів, на яких прочитано 3 реферати й перекладено одну практичну лекцію (т. Комановський). При Відділі існувала секція правової оборони, яка двічі інтервеніювала у властей в справі реактивування одного товариша. Виділ вислав відпоручників Т-ва на різні національні свята та громадянські сходи. В травні 1931 р. владжено „Свячене“ для членів Т-ва.

Скарбник тов. Гошовський здавав касове звіт про діяльність. — Загальний оборот у приходах виказує 12.692.59 зол., у розходах 12.241.94 зол., сальдо

на 1932 р. 450.65 зол. Скарбник пояснив кожну рахункову позицію, подав подрібно всі адміністраційні видатки, де зараховано також і всякі жертви, як пр. ювілейний дар „Рідній Школі“ 50 зол., Пам'ятник М. Пашкевича 25 зол., Миколаївський дар „Рідній Школі“ 20 зол. Майно Відділу, а саме допомогова каса, бібліотека й інвентар виносить 4.486.61 зол. В минулому році користало з позичок 25 членів; оборот позичок у приходах був 6.265.70 зол., у розходах 6.273.50 зол. Бібліотекар т. Зубаль подав до відома, що в 1931 р. закуплено книжок за 356 зол.; бібліотека має тепер 236 книжок загальної вартости 1.640.96 зол.; з бібліотеки користало 26 членів. В імені Провірної Комісії забрав слово т. Дембіцький; ствердив, що ціле книговодство й бібліотека ведені взірцево й тому поставив внесок на ухвалення Виділові абсолюторії з признанням для т. Гошовського.

Над звідомленням відбулася оживлена виміна думок. У дискусії забирали слово т. т. Грицишин, Повх, Савюк, Кандюк, Пеліх, Макогон, Никифорукова й Бирович, а після дискусії ухвалено одноголосно внесок Провірної Комісії.

Вибрана Комісія-Матка, в склад, якої ввійшли т. т. Роздільський, Крижанівський Лев і Повх, запропонувала Зборам членів нового Виділу, яких Збори й вибрали. Виділ зараз уконституувався так: т. Гірняк Омелян — голова, т. Повх Іван — місто голова, ц. Макогон Дмитро — секретар, т. Гошовський Осип — скарбник, т. Ткачук Кирило — бібліотекар. Заступники: т. Карпинцівна Анна й т. Зубаль Іван. До Провірної Комісії ввійшли: т. Дембіцький і т. Якубчак. При вільних внесеннях члени ставили різні побажання до Виділу, як нпр. поробити старання відносно зміни статуту Т-ва, завести Хроніку Відділу, подумати над способами, якими можна зацікавити всіх членів життям Т-ва. Також ухвалено внесок, який звиває всіх членів до позашкільної праці на просвітню-культурному й економічному полі.

При кінці Збору привийні члени владили сердечну овацію уступаючому кількалітньому голові т. Струтинському й тим способом виявили не тільки пошану до його особи, але й повне довіря до його проводу Т-вом.

Коломия. — Звичайний Загальний Збір членів Окружного Відділу „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“ в Коломії відбувся дня 6 березня 1932 р. від 11 год. передполуднем до 4 год. пополудні, в домівці школи ім. Кн. Ольги в „Народнім Домі“. Загальний Збір був оповіщений в „Учительських Слові“ ч. 2 і 3 з таким порядком нарад: 1. Відкриття Збору, 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору. 3. Звідомлення з діяльності Відділу, 4. Касове звідомлення, 5. Звідомлення Контрольної Комісії, 6. Дискусія над звідомленням, 7. Ухвалення абсолюторії уступаючому Виділові, 8. Енуціяція делегата Дирекції Товариства, 9. Внески й запити.

На Зборі привийний делегат Надзірної Ради, теперішній голова нашого Тов-а, редактор М. Таранько і 33 членів коломийського Відділу.

Відкриваючи Збір, привітав голова Відділу т. Івантишин привийних, представив Зборові делегата, подав до відома порядок нарад і підкреслив справи, які мають бути сьогодні порушені, а саме: справа становой карности членів, справа „Учительської Каси“ й справа підтримання „Учительської Спільни“. В свою чергу забрав голос делегат Надзірної Ради т. М. Таранько, який ствердив, що коломийський Відділ має в Головній Управі опінію одного

з найактивніших окружних осередків нашої організації. Витаючи Збір в імені Дирекції, побажав повного успіху в нарадах.

Протокол з попереднього Збору відчитав секретар уступаючого Відділу т. Коссар. В справі прочитаного протоколу забрав голос тов. Завадовський, який спростував відповідне місце в прочитаному протоколі в тім напрямі, що книги допомогового фонду, які провадив т. Недільський були ведені прецизно, що знова не відноситься до касових книг Відділу. Книги вкладок підчас минулого Загального Збору він не міг так переглянути, бо вони не були ясно й прозоро ведені. Друге спростовання було піднесене через тов. Микитюка, що ухвалено було побирати від допомогової позички 10% річно. По запротоколуванні тих спростувань — прийняв Збір прочитаний протокол до відома. Приступаючи до нарад, голова дав голос т. Коссареві. Він ствердив, що коломийський Відділ під жадним оглядом не заслуговує на похвали: дійсних членів Відділу є 79 з числа понад 100 осіб українського учительства. Відбуто 7 засідань Відділу та 4 сходин членів. Найбільше приявних було 32 членів, найменше 17, пересічне число 24 членів на 4 сходин у році. Яка була праця в минулому році така і є; неприявні члени не цікавляться Відділом, атакують лиш Відділ і скарбника, а це є свідоцтво некарности. Відбуті сходини були лиш критикуванням касових операцій попередньої скарбнички; одна одинока цвітка — це практична лекція т. Недільського. Відділ вислав був дві делегації: одну до „Рідної Школи“, а другу до Львова на Конференцію голов Т-ва В. П. У. В. Жалується, що наш Відділ не має бібліотеки, а одинокий доробок, що Відділ має позичковий фонд. По скінченні того звідомлення повідомив т. голова приявних, що т. Ільницька і т. Михалевський оправдали свою неприявність на нинішньому Зборі.

Касове звідомлення здавала т. Філясова. Від 1/8 1931 до 1/3 1932 р. перебрала вона й передала далі членських вкладок на суму 2.873.00 зол.; збірка на „Рідну Школу“ виносила 1.055 зол.; на кошти адміністрації Відділу вжито 271.20 зол.; остало в касі готівки 22.90 зол. Все є законтоване і потверджене квітами.

Про стан і оборот допомогового фонду подав т. Недільський такі дані: Члени зложили готівкою на допомоговий фонд 97 зол.; — готівка в касі виносить 226.33 зол.; сам допомоговий фонд виказує з побраними від уділених позичок відсотками квоту 1.205.33 зол., а якщо вчислитиби належні, а ще не стягнені відсотки, то буде 1.287.39 зол. Контрольна Комісія перевірила точно всі книги і рахунки. Знайдено все в порядку; позиції всі вписані і всі мають квіти та розрахунки і тому поставив внесок, щоби Загальний Збір висловив т. Філясовій подяку та ухвалив абсолюторію цілому Відділові. Те саме ствердив т. голова і просив, щоби повстанням з місць подякувати т. Філясовій за її вміле дійсно по банковому ведення книг. Цю заяву подяки прийняла т. Філясова зі щирим зворушенням. Абсолюторію ухвалено Відділові рівнож одногolosно.

До нового Відділу ввійшли т. т.: Філясова, Івантишин, Коссар, Тибінка, Микитюк, Завадовський, Бійовський, Шилкевич, Чубатівна і Гура.

Допомоговий фонд ведемо далі т. Недільський. Звідомлення зі з'їзду голов і делегатів здала т. Філясова, яка пригадала, що на ньому було дебатовано про „Учительську Касу“, „Учительську Краєву Спільку“ та про організаційні справи В. П. У. В. Після цього забрав голос делегат т. Таранько. Він

підкреслив матеріальні і культурні досягнення нашої організації. Він є оптимістом, бо має спромогу виказати, що нашій організації всі завидують, на наших статутах взоруються адвокати, маслосоюзники, священники, що заводять у себе інституцію помертвого фонду і закупають реальності. Це всім завдячуємо власній карності, а ця карність є, бо що скаже централія, те виконують Відділи. Ми вже не є більше прибитими, поневіряними передвоєнними учителями. — В дальшій своїй еуніціяції перейшов він усі доби урядів львівських шкільних кураторів, та ілюстрував їх кожноразне ставлення до українського вчителя; спинився довше на особі теперішнього куратора, на-світлюючи його під кутом надій і побажань українського вчительства. Порухуючи справу упадку „Учительської Краєвої Спілки“ висловив свою гадку, що Складниці „Учительської Краєвої Спілки“ повинні і може існувати в Коломиї. Існування її буде залежати від нас; тому треба нам її попірати. В справі „Учительської Каси“ просив її не оминати, підписувати чим скорше декларації і складати їх у тутешній Спілці, звідки будуть відіслані до Львова. Торкнувшись недавно набутого нашою організацією будинку у Львові, зілюстрував його положення та подав плян його використання. В імені Надзірної Ради просив, щоби Виділ постарався о бібліотеку, бо вона є особливо для молодших членів конче потрібна. Що торкається нашої преси, то „Діло“ спеціально стоїть у тісному контакті із нашою організацією; воно й думає знизити передплату для українського вчительства. Саме тепер оброблює наша організація новий статут і є надія, що він буде затверджений владою. Шкільна влада числиться з нами і запросила навіть наше Тов-о до співучасті в оброблюванні програми навчання української мови в народніх школах.

Т. голова подякував т. делегатів в імені всього збору за його приїзд і підтримку Відділу в його змаганнях.

Любачів. — Загальний Збір Окружного Відділу в Любачеві, відбувся дня 19 березня 1932 р. в домі Філії „Просвіти“. На Зборі явилось 14 осіб на 59 членів. Порядок нарад: 1. Відкриття Збору, 2. Відчитання протоколу з попереднього Загального Збору, 3. Звідомлення з діяльності Виділу, 4. Звідомлення Контрольної Комісії, 5. Вибір нового Виділу, 6. Біжучі справи й внесення.

1. Загальний Збір відкрив короткою промовою голова Відділу т. Михаловський Евген, привитав привних членів, а маючи до зреферування деякі справи, як справу позички для „Просвіти“, справу приступлення в члени „Червоної Калини“, та справу залеглих членських вкладок, запропонував, щоби Загальним Збором проводив містоголова т. Тоған Іван; прививні на се згодились. Т. Тоған обняв провід та приступив до дальшого порядку нарад. 2. Протокол із попереднього Загального Збору відчитала секретарка т. Назаркевич Стефа. Прийнято його без зміни до відома. 3. Звідомлення з діяльності зложив голова Відділу, при чім зазначив, що життя в Любачівськім Окружнім Відділі дещо оживилось. Окружний Відділ поділився в минулому році на 5 „Освітніх гуртків“; деякі з них зачали вести роботу. Засідань Виділу в минулому році було 8. Касове звідомлення зложив скарбник Симко Ілля. З членських вкладок і датків вплинуло на його руки 3.520.80 зол.; до Львова вислав з оплатами порта 3.509.55 зол.; готівка в касі 11.25 зол. Звідомлення з бібліотеки зложила т. Трембіцька Катря. Бібліотека числить 97 томів. Рух у бібліотеці слабкий.

4. По скінченій дискусії, в якій забирали слово майже всі приявні, ухвалено на внесок т. Вовкової уступаючому Виділові одноголосно признання.

5. На внесок т. Лебедовича, вибрано новий Виділ, який уконституувався так: Міхаловський Євген, голова; 2. Тоган Іван, заступник голови; секретарка Назаревичівна Стефа; скарбник Симко Ілля; бібліотекарка Трембіцька Катря; член Виділу Вовк Андрій; заступники: Бородач Микола; Кульчицький Теодор і Жукова Юлія. Контрольна Комісія: Марчак Євген і Верницька Константина.

6. З черги приступлено до зголошення внесків, із яких ухвалено а) 1-го квітня б. р. зложить кожний член по 1 зол., як одноразовий даток на бібліотеку при Любачівським Окружнім-Відділі, який рівночасно приступає в члени „Червоної Калини“, б) 1-го травня б. р. зложить кожний член по 5 зол. (одно-разово) на „позичку“ для „Просвіти“, з тим, що коли котрий Товариш(ка) вже зложив(ла), (а є такі, що на „позичку“ зложили вже по 25 зол.), або який зложити не хоче, зволить повідомити про те т. Міхаловського; щоби упорядкувати справу залеглих вкладок, будеться стягати від 1-го червня б. р. по 5 зол. місячно, аж до вирівнювання залеглостей, від тих членів, які залягають із давнішими членськими вкладками; г) при тім ухвалено звернутись до Головної Управи ВПУВ. у Львові, щоби: 1. прислала виказ членських вкладок, 2. щоби припоручила на будуче дописувати для евіденції на кожній адресі „Учительського Слова“ числа залеглих вкладок того члена, до якого „Учительське Слово“ висилається (де є членами муж і жінка, там числа будуть подвійні); г) Члени Окружного Відділу в Любачеві кличуть усіх карних членів ВПУВ., щоби зложили добровільну квоту на позичку для „Просвіти“. На тім Загальний Збір закінчено.

КУТОК ПРАВНОЇ ПОРАДИ Й ОБОРОНИ.

Пригадка на часі. — Для членів, що працюють в корінній Польщі. — Зближається Великодні Свята. Може не всім Товаришам(кам) відомий обіж-ник Міністерства Освіти з дня 25/3 Ч. І. 583/27 в справі ферій для вчителства гр.-кат. і православного віроісповідання, працюючого на території Польщі. Обіжник цей був надрукований в „Учительським Слові“ Ч. 5 з травня 1927 р. Голосить він, що вчителство працююче поза межами Східної Галичини й Волині має бути звільнене в часі Різдва Свят від 6 до 9 січня включно, та в часі Великодних Свят від Великої Суботи до світлого вітінка включно. Хто бажавби перебути свята поза місцем своєї праці, той має бути звільнений уже в дні 5 січня, а рівнож у Велику П'ятницю.

НЕКРОЛОГИ.

† **Яків Миколаєвич**, емеритований професор учительської семінарії, управитель фахово-доповняючої школи Кружка „Рідної Школи“, визначний робітник на ниві рідного шкільництва, бувший — перший основник і голова Окружного Відділу Т-ва В. П. У. В. в Тернополі, помер 3 падолиста 1931 р., в 65 році життя. В. Й. П.

† **Олександр Городиський**, емеритований управитель народніх шкіл, член Тов-а В. П. У. В. до 1914 року, помер 4 лютого 1932, в 78 році життя. В. Й. П.

† **Михайло Кореневич**, помер дня 24 січня ц. р. в Коломиї по кількохнаятилітній тяжкій недужі в 78 році життя, вислуживши в учителюванні 45 літ

Покійний Михайло Кореневич був родом із Рожанки нижньої, скільського повіту, куди зайшли були його предки, що походили з козацької родини. Вчав до гімназії в Дрогобичі; в 8-ій класі захорював небезпечно на очі, що перешкодило йому зложити іспит зрілости. По відбутті трілітньої військової служби займався якийсь час приватними лекціями, почім покликав його старший брат Володимир, що був управителем одної зі шкіл у Коломиї, до себе. Було це на прикінці вісімдесятих років м. ст.

Брат Володимир, що через весь час відгравав визначну роль в публічному житті міста (був все вибираний до міської та Шкільної Повітової Ради, причинився також до заснування першої української школи ім. Шевченка в Коломиї), почав у тих часах видавати враз із тодішнім інспектором Т. Словенським учительсько-шкільний часопис у українській мові, однак латинкою п. з. „Світло“. Покійного Михайла втягнув також до цієї справи та спонукав його до підписування журналу, як відповідальний редактор. Та покійний Михайло, як сам мені оповідав про це, скоро відвів брата від цієї роботи. „Світло“ по короткому часі свого животіння перестало „світити“.

Зложивши за міністерською диспензією кваліфікаційний іспит, покійний Михайло був довгий час управителем школи в Мишні, коломийського повіту, звідки дочекався врешті перенесення саме перед війною на гіршу посаду до Березова-Лазів, де й перейшов у 1926 р. на емеритуру. М. Кореневич був від заложення В. П. У. В. аж до свого зложення хоробою карним і діяльним її членом. Скромний, ніколи не любив висуватися наперед, хоча нераз роблено спроби покликати його до проводу в роботі; зате всякі поручення викончував совісно та до подробиць докладно, з молодечим жаром закрівав та спонукував до праці молодших від себе, служив неодною розумною й доцільною порадою, люблений та поважаний усіма.

Хайже цих кілька щирих слів упадуть легкими грудками на його могилу, як щирий спомин по добре заслуженому товаришеві. — В. Й. П.

† **Текля з Садовських Лебедович**, уроджена в 1882 році в Підгайцях, померла по тяжкій хоробі серця у Львові дня 9 квітня 1932. Небіжка почала вчительську службу в Підгаєччині; опісля перейшла в Жовківський повіт і займала вчительські посади в Мокротині-колонії, Желдці та Волі Жовтанецькій. Відслужила Вона на шкільній ланці повних 27 літ.

Покійна була зразковою вчителькою і громадянкою. Цікавилася Вона живо всіма місцевими громадянськими справами і була щирою дорадницею своїх громадян у всіх їх щоденних справах. Полишила по собі щирий жаль і в кругах громадянства і в учительства.

Похорон відбувся дня 11 квітня ц. р. у Львові з дому жалоби при вул. Дороги Люблинської ч. 7 на Янівське кладовище. В. Й. П.

Українська Загальна Енциклопедія „Книга Знання“, під головною редакцією д-ра Івана Раковського, видання кооперативи „Рідна Школа“, Львів-Станіслав-Коломия. (1—16 зшиток). — Вже другий рік гурток під проводом проф. д-ра Івана Раковського, при співпраці кількадесяти наших учених-спеціалістів із краю та еміграції працює над великим культурним ділом. Творять діло великого суспільно-виховного значіння, дають українській суспільності „Книгу Знання“, першу Українську Загальну Енциклопедію.

На вістку про цей почин було багато побоювань, чи важке завдання не переважить слабих сил, але вже перші зшитки енциклопедії розвіяли їх.

До нині маємо 15 гарних чотириаркушевих зшитків, що виходять точно кожного місяця. Половина праці завершена. („Книга Знання“ розрахована на 3 томи по 10 зшитків). Гасла доведено вже до букви „М“.

Вже сам зверхний вигляд так поодиноких зшитків, як першого опрацьованого тому, представляється дуже гарно й не то що дорівнює, але й перевищує деякі подібні чужинні видання.

Друк ясний, чистий, гарний папір, поодинокі зшитки прикрашує гарна окладинка, а том мистецкий, золочений хребет.

Ілюстраційна й картографічна частина дуже багата. Численні дбайливі ілюстрації доцільно пояснюють і прикрашають текст. Численні мапки видвигают не тільки фізичні, а й господарські прикмети країн. Дуже дбайливе виконання кольорових карт не вступає заграничному. Це тим приємніше ствердити, що виконані в цілості до накладання красок включно власними силами (Андрейчин і д-р Федів). Дальше заслуговують на увагу гарно виконані кольорові і чорні таблиці, виконані в Липську.

„Книга Знання“ має ідейно-виховну тенденцію. Цілі покоління у-

країнської скупільності виховалися головню в історично-літературному напрямі. Знання зовнішнього світу, суспільної організації, боротьби за існування, новітньої зброї цивілізації в нас дуже занедбані. У. З. Е., підсумовуючи культурні досягнення народів та наші власні, допомагає нам пізнати себе, перевірити наші недостачі, дає нам можливість самокритики й визначення мети в майбутніх культурних змаганнях.

Зміст У. З. Е. виповнюють відомості з усіх ділянок знання, чи то в формі коротких, ясних дефініцій, понять, чи в формі ширших оглядів розвиткових процесів духової й матеріальної культури з життя всіх народів й українського передовсім.

Багато місця займають коротші й довші огляди життя й діяльності творців, що клали межі на шляху вселюдських культурних поступів. Бодай короткими згадками старатється редакція вшанувати та передати поколінням пам'ять про трудове життя каменярів, нашої рідної культури й історії. Над історією наших недавню минулих визвольних змагань працює п'ятьох творців, авторів-учасників.

Культурні народи мають досі не лише монументальні загальні енциклопедії, але й багато спеціальних зводів, що підсумовують осяги поодиноких наук і штук.

Мають вони на меті влекшити працю, скорочуючи труд і час у загальній і спеціальній освіті та наукову працю вченим-дослідникам.

Таку саму мету й має У. З. Е. Не вдовольить вона вченого-спеціаліста. Такі мають змогу користати з чужих енциклопедій у бібліотеках більших наукових осередків. У. З. Е. присвячена головню пересічному українському інтелігентові, який далеко від наукових осередків цікавиться питаннями культури й поступу, бажає доповнити всебічно своє знання, а вже необхідним підручником буде „Книга Знання“ для тих, що стали до праці над суспільним вихованням нашого народу.

Д-р Ілля Витанович.

Видає Товариство „Взаїмна Поміч Українського Вчительства“.

Редагує Іван Юцишин.

За Редакцію відповідає Андрій Зелений.

Друковано в друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок 10. — Тел. 29-26.

12/1/93

ОРГАН
ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ
Українського Вчителства

НАШЕ СЛОВО

Адміністрації: Львів, ул. Якова Стреміє, 11/II.

Телефон: 4-59.

ХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ. — ЧЛЕНИ ОТРИМУЮТЬ БЕЗПЛАТНО.

Членська вкладка в місяці травні ц. р. виносить 5 зол.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОПАГАНДА

НАЙВИЩИЙ ОБОВ'ЯЗОК.

Нераз писали ми вже на сторінках нашого органу, що існування суспільних організацій оправдується тільки тоді, коли вони своєю внутрішньою доцільною працею допомагають дивиганню суспільного життя означеного колективу на вищі щаблі розвитку. І наша В. П. У. В. мусить почуватися також до тих вищих суспільних обов'язків. Повинна вона не тільки забезпечувати щоденні культурні й економічні потреби своїх членів, але й сповняти творчі функції, як конструктивний суспільний елемент у вищому соціальному організмі — нації. Без тої вищої суспільно-ідейної надбудови мусіла б хіба В. П. У. В. зійти до ролі сірих професіоналів (у ролі мулярів, коминярів і т. д.), які поза дрібними економічними питаннями своєї професії не розуміють і не знають вищих суспільних проблем сучасного суспільного життя.

Саме під сучасну хвилю життя нації вимагає від усіх своїх творчих клітин найвищого вияву праці, жертвенності й ідейного насилання. Дві наші найстарші освітні інституції — „Просвіта” і „Рідна Школа” найшлися в дуже важкому положенні. Їх треба рятувати з матеріального занепаду, санувати їх фінанси. Вони так поважно обдовжені, що не тільки їх дальша діяльність, але й навіть саме фізичне існування поставлені під поважний знак запитання.

Ми не думаємо на цьому місці малювати сумних картин тяжкого матеріального положення дорогої нам усім „Просвіти” й „Рідної Школи”. Ми віримо, що цей стан знаний нашому вчителству зі щоденної преси й фахових журналів. Ми бажалиб тільки звернути увагу нашому ідейному вчителству, що так „Просвіта”, як і „Рідна Школа” опинилися в тяжкій матеріальній ситуації не через лиху може господарку або „популярну” сьогодні господарську кризу, тільки через свою інтенсивну освітню працю серед народу. Цей сам факт уже вистарчає, щоби цілий нарід у всіх своїх організованих клітинах із любовю, пієтизмом і вдячністю прийшов їм у таку тяжку хвилину з допомогою.

Ми знаємо, що наше вчительство цієї допомоги „Просвіті” і „Рідній Школі” не відмовить. Воно й дотепер щедро їх запомогало та могло служити зразком громадянських чеснот під тим оглядом іншим слоям українського суспільства. Але з методичних і тактичних мотивів ми пригадаємо ще раз на цьому місці наш апел до всего українського вчительства зі сторінок січневого „Учительського Слова”*. Там писали ми: „Чим і як повинно визначитися відношення до „Просвіти” та „Рідної Школи” перших сівачів народньої освіти — українських народніх учителів? Це відношення окреслює ясно вислів — „Ми повинні!”

Так! У шістьдесять третій рік великих культурних змагань „Просвіти” і 50-літній ювілей „Рідної Школи” ми повинні стати всі членами цих праматерей наших освітніх організацій; ми повинні підтримати їх своїми власними матеріяльними жертвами (позичка „Просвіти” і ювілейний дар „Рідній Школі”); ми повинні втягати в цю жертвенність найширші народні маси; ми повинні популяризувати серед них високі культурні завдання „Просвіти” та „Рідної Школи”; ми повинні попрацювати над тим, щоби кожний живий син і донька українського народу стали членами тих товариств; ми повинні основувати їх організаційні осередки в найменших навіть закутках нашої рідної землі; ми повинні працювати чинно в усіх інституціях та установах „Просвіти” й „Рідної Школи”; ми повинні наостанок посилати свої діти до шкіл „Просвіти” та „Рідної Школи”; ми повинні заохочувати до всіх тих обов’язків цілий український народ.

Все це — ми повинні!!!...

Українські Учителі й Учительки! Товариші й Товаринки! Допоможіть підвинути з тяжкого матеріяльного положення „Просвіту” і „Рідну Школу”!

ОСНОВНЕ ПИТАННЯ.

В чч. 3—4 „Учительського Слова” з цього року помістили безіменні автори статті зі своїми заввагами про членську вкладку до ВІУВ. Привід до поміщення тих статей дали голоси мало ідейних і мало свідомих членів про те, що членська вкладка в нашому Товаристві „зависока”. Розуміється, автори свідоміші й ідейніші члени, виказали всю безосновність такого погляду. Навпаки, вони переконали зовсім річевими аргументами, що наша організація, пропорціонально до тих матеріяльних і духових користей, які дає своїм членам, побирає від них у той сам час нечувано низькі членські вкладки.

Всі суспільні вартості людства спираються все на спільнотний матеріяльний підбудові. Ті людські племена, що не вміли створити міцної матеріяльної підбудови під своє життя, не вміли також понинішній день створити найменшої духової культури, вищої форми

*) „Учительське Слово” за січень 1932. Стаття: „Ми повинні”.

суспільства — нації, держави. Вони ведуть життя примітивних людських отар та служать за чорну робочу силу білій расі людства, тій расі, що від непам'ятних віків уміла спирати вищі форми життя на спільнотних матеріяльних жертвах, на „високих вкладках” праці, майна й крові!

Народне вчительство підпадає часто суспільній хоробі, яку можна назвати „традиційним професійним перечуленням”. Народний учитель, що працює самотно серед народньої маси як інтелігент, не може позбутися традиційної професійної психози зперед десятків літ, що він усіми покривджений, використовуваний; що він найбільше працює й жертвує. Любить отже на всіх і на все жалуватися. Нам треба позбутися тої негарної психози, бо вона нам, як інтелігентній спільноті, чести не приносить. Треба зрозуміти, що в сучасній структурі суспільств кожна організована одиниця — а неорганізовано жити сьогодні неможливо! — чи спільнота мусить мати тяжкі обов'язки, відповідальність, труднощі й неприємності, тяжко працювати й жертвувати, давати „високі вкладки”.

Та ми не хочемо переконувати наших читачів далше самими тільки фразами. Возьмемо приклад із організованих груп громадянства, з якими щоденно зустрічаємося, співпрацюємо — друкарських працівників. Возьмемо з них під розвагу тільки дві групи кваліфікованих робітників: машинного й ручного складача. Кожний з них обов'язаний працювати денно повних 8 (вісім) годин без найменшого перериву й відпочинку (машина перериву й відпочинку не знає). За те дістає — машинний складач 135 зол. тижнево, а ручний 100 зол. у тиждень. Із того першому при виплаті відтягають тижнево на:

1. Касу Хорих	4.06 зол.
2. Податок	6.00 „
3. Фонд безробіття	0.30 „
Разом	10.36 зол.

Сам він оплачує тижнево:

1. Членську вкладку до професійної організації	12.00 зол.
2. Надзвичайне оподаткування на безробітних товаришів	10.00 „
3. Національний податок („Прогресіта”, „Рідна Школа”, передплата щоденника і т. д.)	4.00 „
4. Поборцєві	0.20 „
Разом	26.20 зол.
	10.36 „
Разом	36.56 зол.

Стільки платить машинний складач організований на організаційні ціллі тижнево; місяць має чотири тижні — отже місячно платить він на саму організацію 104.80 зол.

Другому (ручному складачеві) відтягають при виплаті тижнево на:

1. Касу Хорих	3.08 зол.
2. Податок	4.29 „
3. Фонд безробіття	0.30 „
Разом	<u>7.67 зол.</u>

Сам він оплачує тижнево:

1. Членську вкладку до професійної організації	12.00 зол.
2. Надзвичайне оподаткування на безробітних товаришів	7.40 „
3. Національний податок („Прогресивіта“, „Рідна Школа“, передплата щоденника і т. д.)	4.00 „
4. Поборцєві	0.20 „
Разом	<u>23.60 зол.</u>

Місячно складає він тільки на самі організаційні цілі 94.40 зол.

За те може один і другий мати конкретно: на випадок хвороби лічення на кошт Каси Хорих і відпочинок у професійному літніську за досить високою оплатою. Розуміється, його організація не знає ні багатих професійних видавництв, ні допомог, ні позичок, ні посмертних фондів, ні притуків і т. д. у такій мірі, в якій вносить він свою високу членську вкладку. А його певність заробітку?... Без огляду на літа життя й праці обмежена все до повних 14 (чотирнацяти) днів!! Під цю пору майже половина друкарських працівників є без праці!

Ці цифри взяли ми з урядової статистики професійних організацій. Ми думаємо, що вони промовляють проречисто самі за себе. Всякі коментарі тут хіба зайві. Зазначимо ще для об'єктивності, що від тої категорії організованих громадян не доводилося нам ніколи почути нарікання на „за високу членську вкладку“.

Так, Високоповажані Товариші й Товаришки! Хто хоче втриматися на поверхні суспільного життя, той мусить йому щось давати... працю і матеріальні жертви. Коли подумаємо, яку позицію займав у громадянстві народній учитель перед 30—40 літами, і чим він є сьогодні; коли подумаємо, що на становище повновартного й шанованого громадянина винесла його тільки його організація, то, поправді, не знаємо, чи поважиться ще хтонебудь між нами заговорити про „за високу членську вкладку“. Не тільки для індивідуальної підтримки, але й для підтримки збірного суспільного життя мусить сучасна людина працювати й жертвувати. Хто до цього не здатний, того суспільний механізм викидає поза борт, як організм викидає зі себе хворобливі, завмерлі субстанції.

ФОНД ПОСМЕРТНИХ ДОПОМОГ

В обов'язуючій усіх членів нашого Товариства „Правильнику фонду посмертних допомог” (надрукованому в „Учительськiм Слові” з р. 1930, ч. 10—11, стор. 157), а саме в передостаннім уступі § 7 буква г, поміщена постанова, що Загальний Збір членів Товариства має в 1932 р. встійнити приписи про тривале порушення запасу цього фонду.

Ця постанова й обставина, що в 1931 р. при 15 випадках смерті членів Товариства квота посмертних допомог, виплачених їх родинам (30.712 зол. 22 гр.), перевищила на 2.223 зол. 24 гр. біжучі впливи з членських влат на чинний фонд (28.488 зол. 75 гр.), — спонукали Надзiрну Раду розглянути справу дальшої організації фонду, що й сталося на її засіданні дня 28 березня ц. р.

Нинішня стаття з'ясовує докладно вислід дискусії з цього засідання та має послужити для загалу членів матеріалом до серйозного розглянення цілої справи, щоби Загальний Збір у липні ц. р. міг видати доцільні й корисні постанови на будуче.

Коротко пригадуємо, що фонд посмертних допомог ділає від початку 1928 р. і складається: а) з чинного фонду і б) запасу.

Рахунковий розвиток і стан фонду посмертних допомог за 4 роки його ділання:

Р О К И	1928		1929		1930		1931		Разом	
I. Число членів, які вплачували на фонд посмертних допомог	1641		1820		1969		2057		—	
II. Число смертей і виплачених допомог	7		9		11		15		42	
	Зол.	с.	Зол.	с.	Зол.	с.	Зол.	с.	Зол.	с.
III. Виплачені квоти допомог	11.177	37	21.917	97	21.411	09	30.712	22	85.218	65
IV. На чинний фонд вплинуло з чл. влат по 12 зол. у рік	21.550	50	27.187	40	30.208	25	28.488	75	107.434	90
V. На запас фонду посмертних допомог вплинуло:										
а) з вписового по 2 зол. (§ 7 а)	3.282	—	358	—	298	—	176	—	4.114	—
б) з 13. зол. по 1 зл в рік (§ 7 б)	1.641	—	1.820	—	1.969	—	2.057	—	7.487	—
в) з надвишок чин. фон. (§ 7 в)	9.705	13	5.269	30	7.241	82	—	—	22.216	25
г) з відсотків від льокацій спочиваючих квот (§ 7 г)	1.068	30	1.313	39	1.846	38	1.349	77	5.577	84
г) зі спец. влат по 20 зол. (§ 9)	60	—	—	—	40	—	—	—	100	—
д) зі спец. влат надзвичайних членів (§ 10)					130				130	
Разом	15.756	43	8.760	69	11.525	20	3.582	77	39.625	09

Запас сей примішений: а) на щадничій книжечці 7.120 —
б) в недвижимості 32.505 09

Повищі цифри наводять на такі роздумування: Бачимо, що з кожним роком зростає число членів, які виплачують на фонд посмертних допомог; значить, члени примирилися уже з „примусо-

вістю" виплат на цей фонд у міру, як пересвідчалися в його доцільності. Є надія, що й невеликий останок неточних членів (біля 250 осіб) пристане вскорі до з'організованого гурту. Все те булоби також доказом притягаючої сили Товариства, як організаційної синтези вчительського загалу й доцільности його владжень у користь членів як одиниць.

В р. р. 1928 до 1930 чинний фонд давав кожного року надвишки. По виплаті допомог перенесено їх до запасу і вони збільшили його на 22.216 зол. 25 гр. та були гоговним джерелом зросту запасного фонду. В 1931 р. доплив до запасу з надвишок чинного фонду припинився по причині зросту числа смертних випадків поперх 12 в рік, значить, по причині розходування всього чинного фонду.

Слід зазначити, що зріст запасу з 13-того золотого за малий, бо за 4 роки дав лише 7.487 зол. і загально запас за малий, тому требаби подумати, чи не підвищити виплату на запас із квоти 1 зол. на 2 зол. раз у рік (у місяці грудні) в загальному ефекті з яких 2.000 зол. на які 4.000 зол. у рік.

Поважнішим джерелом зросту запасу були відсотки від льокацій квот запасу і хвилево спочиваючих квот чинного фонду. Капітал, ульокований у готівці, давав замітно кращі відсотки, ніж ульокований у нерухомості, але може й більше ризико. Тепер, коли львина часть запасу вміщена в нерухомості, ріст запасу з відсотків зменшиться.

З наведеного в горі рахунку бачимо ще, що число смертних випадків із року на рік більшає, щоби досягнути колись нормальну величину. Розуміється, що з цією обставиною мусимо поважно числитися і доцільним забезпеченням мусимо дати фондові посмертних допомог можність виконати його завдання навіть у найгірших випадках.

Для переведення точніших калькуляцій, основаних на віку життя членів, бракує нам статистичних дат, бо канцелярія Товариства не змогла ще їх добути. Тому мусимо вдоволитися отсею таблицею, яка подає числа досі живучих членів по рокам їх вступлення до Товариства:

Рік	Число членів	Рік	Число членів	Рік	Число членів	Рік	Число членів
1905	161	1912	67	1919	5	1926	64
1906	83	1913	117	1920	59	1927	81
1907	47	1914	128	1921	139	1928	125 (3)*
1908	26	1915	4	1922	106	1929	179 (1)*
1909	29	1916	18	1923	108	1930	149 (1)*
1910	47	1917	4	1924	69	1931	89 (1)*
1911	47	1918	21	1925	82	Разом	2.057

Табеля подає числа лише тих членів Товариства, котрі точно вносять усі членські виплати. Окремо веде канцелярія Товариства

*) В скобках подані числа надзвичайних членів-жінок.

необов'язуючий спис біля 500 осіб, які були колись членами Т-ва, але по причині несплати вкладок утратили всі членські права. Їх у рахунок не беремо, хоча вони можуть просити Дирекцію Т-ва, щоби прийняти їх із поворотом до Товариства по сплаті (хочаби й ратами) всіх і всяких вкладкових залежностей.

З кінцем 1931 р. було членів з одно-до 20-літнім членством 1.613 осіб і членів з поверх 20 роками членства (від 21 до 27 літ) 444 особи.

Спираючись на повищій матеріалі, берімся розв'язувати поодинокі питання.

В дійсності немає цих питань, бо дотеперішні постанови правильного фонду померших допомог передбачують усілякі можливості й способи їх полегдження. Все-ж таки члени в практиці ще не привикли до деяких обов'язків перед фондом посмертних допомог і тому дехто хвилюється. Сказане торкається постанови § 12 правильного фонду посмертних допомог, яка каже, що „на випадок більшого числа смертності членів у певному періоді часу, Дирекція Т-ва має право вимагати доплати до звичайної вкладки на протязі якогось часу в такій висоті, яка покажеться потрібна на покриття фонду, аж чинний фонд приїде до рівноваги”.

Потреба приноровити цю постанову правильного фонду виринула щойно в 1931/32 р., коли перший раз число смертних випадків перевищило 12 у рік (у 1931 р. було 15 смертних випадків). Дирекція візвала загал членів до доплати по 3 зол. і хоча члени зазив виконали, все-ж таки тут і там почулися з цього приводу нарікання на обтяження.

Треба нам твердо числитися з обставиною, що серед членів Т-ва є вже більше число старших осіб і осіб у силі віку, отже і число смертей не буде вже маліти, радше буде більшати, аж досягне якусь незначну величину. Одначе та величина при числі 2.000—2.500 членів не може нас лякати, коли не брати під увагу невідомих катаклізмів у роді пошестей або війни.

Коли загал членів усвідомить собі, що мабуть треба буде що року до нормальної виплати у висоті 13 зол. доплатити ще кілька золотих, а навіть других 13 зол. і погодитися з цим обов'язком, тоді в системі організації фонду посмертних допомог не требаби вводити ніяких змін. Можнаби обмежитися лише до зміцнення запасу введенням у § 7 букву б правильного фонду постанови про виплату в місяці грудні кожного року замість одного („тринадцятого”) золотого — двох золотих. (Користь калькуляції з погляду інтересів поодинокого члена буде проте така очевидна, що зайве її пояснювати).

Таке становище обстоює Надзвірна Рада в ім'я зрівнання інтересів усіх членів Т-ва без огляду на вік життя та в ім'я непорушимости раз довшеної умови між членами.

Все-ж таки Надзінра Рада числилася зі сумною можливістю, що часть членів бажати-ме зменшення влат, хочаби коштом погіршення висоти квот посмертних допомог. На таку можливість приголовила Надзінра Рада проєкт зміни постанови правильника фонду посмертних допомог про висоту посмертної допомоги. Ось він:

Вплати на фонд посмертних допомог остають незмінені, значить 12 зол. у рік на чинний фонд, 1 зол. у рік на запас і доплати з § 12, коли лише зайде потреба. — Повну посмертну допомогу (2.000 зол.) дісталиби спадкоємці члена, який був членом Товариства найменше 20 літ. (Розуміється, що кожний член плативби всі влати до Товариства по кінець життя). По смерті молодшого члена Т-ва дісталаби його родина посмертну допомогу у висоті 5% від квоти 2.000 зол. (по 100 зол.) за кожний рік членства.

Варіант цього проєкту: Повна посмертна допомога 2.000 зол. по 25 роках членства; для родин молодших померлих членів допомога 4% від квоти 2.000 зол., значить 80 зол. за кожний рік членства.

Розгляньмо тепер вартість цього проєкту: Він зменшить влату на фонд посмертних допомог до 13 зол. або мало що більше в рік, значить „відтяжить” дещо членів. — Для старших членів Товариства від 20 літ членства в гору, тепер у числі 511 осіб, він не привісби ніякої шкоди в порівнанні з існуючим станом і, колиб вони керувалися лише егоїзмом, моглиби цей проєкт „попирати”. — Для забезпечення більших запасів фонду на будуче цей проєкт дуже добрий, бо чинний фонд, виплачуючи часто допомоги значно менші від 2.000 зол., виказувавби щорічно, надвинки до переливу в запас. Більший запас рісби скорше з відсотків. — Але для молодших членів Т-ва, мало що не трьох четвертин загалу членів, проєкт бувби менше притягающий, хоча в порівнанні навіть зі всіми членськими вплатами до Т-ва — корисність і так зредукованої посмертної допомоги рахунково очевидна.

Такі булиби головніші аргументи „за” зміною норми висоти посмертної допомоги і „проти” неї.

Киньмо на останку на терези ваги останній аргумент: проєкт цей неетичний, бо порушує дотеперішні постанови, основу умови між членами Т-ва, довершену у взаїмній довірі. Довіря, — взаїмне довіря може довершити чудес і тому воно найбільша цінність між усіма вище зазначеними.

Слід нам її зберігати.

Д. С.

*

(Вп. Члени й Окружні Відділи зволять розглянути повищу справу і чимскорше прислати Дидекції Товариства свої обосновані завваги й побажання. — Дирекція.)

ДИСКУСІЙНИЙ КУТОК.

„OGNISKA“ Z. N. P. Й УЧИТЕЛІ-УКРАЇНЦІ.

(Причинок до взаїмовідносин).

Нераз уже згадувалося в нас у дописах, що багато вчителів-заточенців є членами „Związku Polskiego Nauczycielstwa“, та що деякі з них беруть активну участь у працях місцевих „Ognisk“, а буває навіть, що українці є головами „Ognisk“. — Між тими заточенцями є такі, що про „Взаїмну Поміч Українського Вчительства“ мало що знають, або таки просто не хочуть знати, бо вони йдуть по лінії найменшого опору, роблять так, як їм вигідніше, вони не хочуть „евентуально наразитися“.

Друга частина тих членів „Ognisk“ — це ті, що є рівночасно також членами „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“. Це, так мовити-б, їзда на двох кониках і до речі, на нинішні часи до сить дорога (вкладка до „Związku“, виносить також 5 зол., а то й вище). Ці товариші-заточенці до своєї станозої організації належать, можна сказати, з обов'язку, а до польської тому, що забракувало їм цивільної відваги протиставитись автоматичному втягненню їх туди. Допомогала ще цьому думка, що „хто зна від чого допоможе — краще не наражуватись“ (те сакраментальне „не наражатись“!). Дивний це спосіб думання і на нього маємо тільки одну відповідь: Товаришу(-ко)! „від нічого не допоможе“. Якщо прийде скрутна хвилина, не будуть тебе боронити, бо й своїх рідко тепер боронять. Боронять тільки „благонадійних“ і тих, що мають „сильні плечі“, а звичайного смертельного майже все лишають його власній долі. Отже за аргумент „хто зна від чого допоможе“ рішучо шкода платити по 5 зол. місячно.

Та залишій особисті міркування поодиноких товаришів-заточенців, а перейдім до правної сторінки цієї справи і погляньмо, як ставляться управи „Związku“ і „Ognisk“ до своїх членів не-поляків.

Статут „Związku“ виразно каже, що його членами можуть бути особи тільки польської народности. Дальше цей статут рішучо забороняє своїм членам належати до якоїбудь іншої вчительської організації. Видається тому дивним, як організація, що має такий статут, може приймати в члени вчителів українців. Але на все є рада. Головна управа Związku вдає, що нічого не знає про те, що в її рядах є не-поляки та ще й члени другої вчительської організації. Це, розуміється, фарисейство, бо про це між іншим інформували її колись представники В. П. У. В. Зовсім інакше представляється ця справа на місцях — в „Ogniskach“. Тут переважно всі добре знають, хто з членів „Ogniska“ є українцем, а часами навіть знають, що цей член є рівночасно членом В. П. У. В. Це для них є зовсім ясне там, де є більше українців, а зпоміж них тільки дехто належить до „Związku“ бо інші, при спробі втягнути їх туди, отверто заявили, що з огляду на статутіві принципи вони, як українці, не можуть і не мають права належати до „Związku“. Тут виділові!

„Ognisk“ не можуть уже заслонюватись тим, що, мовляв, ми не знаємо, що до нас належать учителі-українці. Зрештою, вони й не стараються себе оправдувати. Вони просто заявляють: „що нас це обходить, хто він: добре, що платить“. Статут, ухвалений ними самими, для них справа неважна — його можна обійти. Буває й таке, що навіть прилюдно товариші-поляки вихваляють тих наших товаришів; мовляв, це „porządni Rusini“.

Та найцікавіше представляється справа відносин товаришів-поляків, а головню виділів „Ognisk“, до цих заточенців, що виступають отверто, не бояться „наражуватися“ і до „Ognisk“ не даються втягати, вказуючи на свою народність і членство у В. П. У. В. Для ілюстрації тих відносин подам свою власну пригоду.

Працюю тепер (від 1931—32 шк. р.) у більшому місті. „Ognisko“ має тут поверх сто членів. Кожного першого платник пригальовував мені, чи я не вплачу членської вкладки до „Związku“. Я збував його коротко запереченням. Так тягнулося кілька місяців. Однаковож якось незручно жити людині одинцем. Щоденна праця, лектура і злидні пруть до цього, щоби поділитися із кимсь вражіннями, передискутувати деякі справи і т. ін. Тому людина все краще почуває себе в збірному, організованому житті, як одинцем. Виходячи з таких міркувань, я задумав попросити голову „Ogniska“, щоби прийняв мене в організацію, як члена-госпітанта. Це вважав я для себе корисним ще й тому, що тутешнє „Ognisko“ має свою домівку в урядничому клубі, до якого належать 6 місцевих організацій умових працівників. Тут можна було зустрічатись із людьми різних фахів і мати також нагоду до різних культурних розривок. Я заявив голові „Ogniska“, що хотівби в якійнебудь формі бути при вчительському гурті, але що я дійсним членом „Związku“ не можу бути, з огляду на це, що я українець, і належу до української вчительської організації, тому може він прийнявби мене як члена-госпітанта, або таки прямо як сталого гостя в домівці „Ogniska“ а я за це вплачуватиму якусь невеличку вкладку, щоби не валядало, що я хочу їх використовувати (льокаль, світло, обслуга). На це дістав я відповідь голови, щоби я зложив декларацію, що я поляк і мене зцічас приймуть як дійсного члена. Коли я цьому спротивився, а при цьому пригадав йому статут, тоді він заявив, що цю справу обговорить на засіданні виділу „Ogniska“. І дійсно на засіданнях виділу два рази цю справу обговорювали і таки до нічого путнього не договорились. Вкінці постановили таке: „Що він (цебто я) має нам говорити, що він українець та що він належить до української вчительської організації. Ми про це не мусимо знати. Хай він вносить заяву про приєднання до „Związku“, нічого про те не загадуючи, а ми також тієї справи не будемо розважувати і без перешкод приймемо його в члени. Хай тільки платить по 5.50 зол. місячно, як усі інші члени. Маємо в сусідніх „Ogniskach“ українців і це нікому нічого не шкодить. Якщо він на це не погодиться, то може бузати в нашій домівці, але за кожноразовий вступ на терен клубу мусить платити по 30 сот.“. Що за великодушність! Хтонебудь на це не спромігсяби.

Очевидно від цієї пори я до „Ogniska“ не заглядаю. Якщо часом зайду до клубу (за оплатою 30 сот.), то ніколи не заходжу до вчительської домівки, бо мені таки соромно за товаришів-поляків. Здається мені, що коли я знайшовсяб навіть серед неприхильних мені людей, то й там місцева вчительська організація, довідавшись, що в її місті є вчитель-товариш, який не може бути повноправним її членом, запросилаб свого товариша по званні бувати в неї постійним гостем. Я певний цього, що ні приятелі, ні вороги не жадалиб від мене за кожний вступ до їх домівки по 30 сот. Але це булоб так усяди, але не тут...

Маємо „Міжнародню Федерацію Вчительських Організацій“, маємо „Союз Учительських Організацій Слов'янських Народів“..., але це хіба на те, щоби на їх конгресах виголошувати високопарні промови, а не на те, щоби налаштовувати співжиття вчительства поодиноких народів. Бо якжеж інакше можна це розуміти, коли ці самі „слов'яне“ в себе в дома не хочуть знати свого товариша, з яким працюють на одному ґрунті?

Цих кілька слів правди про відносини польського з'організованого в „Związek“ вчительства до учителів-українців хай впише собі „Związek“ в альбом.

І. Зельський.

„УЧИТЕЛЬСЬКА КАСА“.

(В зв'язку зі статтею „Сумне й дивне“ в ч. 4 „Учительського Слова“ з квітня 1932 року.)

Пригадаю одну немилу для нас усіх справу зперед двох літ. Упадок „Учительської Краєвої Спілки“. — Як то воно в нас було?

„Учительською Краєвою Спілкою“ займалися тільки вибрані члени, які тут починали ставити щойно перші кроки на тому полі. Тож домагання показалися вже незабаром, бож це була не сільська крамничка, але гуртівня, в якій треба вже було мати фахове вишколення. Зпоза Управи й Надзірної Ради Спілкою займалися інші члени остільки, оскільки треба було побрати товар, і то на кредит. Кредитів наросла величезна гора, які в 60-ти або в 70-ти процентах причинилися також чимало до катастрофи. А ми члени зпоза надзірних органів ставились до всего якось цілком байдуже, так, немовби ця Спілка не була нашою власністю, але якихсь там закордонців. І цією своєю байдужістю довели ми до ліквідації Спілки.

Не нарікаймо отже тепер на нікого; всі ми тут завинили; завинили й понесли заслужену кару. Та кару цю ми витримали; вона не була зовсім тяжкою. Кожний із нас стратив одно- або двомісячний видаток на папіроси. Морально потерпіли ми більше. Ми показали, що бралися до справи, якої всі(!) не розуміли і до якої ми не вміли підходити.

Але матеріальні страти принесли нам і деякі моральні здобутки. Ми стали практичніші, обережніші; ми пізнали свої помилки, яких у майбутності вже мабуть не повторимо.

Такі дані склонили нас до нової організаційної праці, до за-
снування „Учительської Каси”. І тут уже в самих початках слідна
добута за дорогі гроші осторожність і практичність, бо членський
уділ виносить тут уже тільки 10 зол., а порука є тільки одноразова.
Це вказує також, що „Учительська Каса” не має на меті ширших
фінансових операцій, а тільки добро членів, доконуване виключно
своїми силами. На теж постанови вводять дрібну, але, так сказатиб,
примусову ощадність. І ця дасть нам змогу жити власним життям
у цій ділянці. Ця інституція стане для нас правдивою, в цілім того
слова значінні взаємною помічю. Побажатиб тут тільки Управі
строгої обов’язковости і точности та тогож самого і всім членам
нової спілки.

Яке значіння мають того роду інституції для нашого народу,
вказують такі доми-палати, як наш „Дністер” у Львові. Таких па-
лат повно вже нині по нашій галицькій землі. Вони є нерідко й при-
красою наших свідоміших сіл. Ці доми — це викладники нашого
дорібку на економічнім і культурнім полі. Ці доми-палати — це
вказівники. Вони вказують кожному, хто на них гляне, що ми тут
є, і що ми двигаємося вгору економічно й культурно та що ми вже
й політично досить сильні.

А ми вчителі-українці маємо виломитися зпід цієї загальної
карности, зпід цього загально-народнього, ба, й людського клича:
„В єдності сила”!??

Ми маємо резигнувати з таких досягнень, якими тішаться
інші й ними величаються? Це поправді булоби „сумне й дивне”.

М. Борщ.

БУДУЙМО СОБІ ДОМИ!

„Бодай пес мав свою хату!”

Такий вислів доводилось мені почути не раз і не двічі на селі.
Цей вислів — це знак невдоволення бездомного селянина, якого
зазнає він під чужою стріхою. Гірко стало йому жити на чужім по-
двір’ї, хоча до цієї гірчиці він змалку навик.

А одначе докучило йому це до живого і з пересердя він кличе:
„бодай то пес мав свою хату!”

Висловів такого невдоволення довелосяби почути багато, ба-
гато, а в місті більше й більше чим на селі. В місті — з виїмком
найкраще ситуованих — нарікають по тій причині всі. Не менше —
а може і більше — невдоволений наш учитель-емерит. Перевів він
майже ціле життя в не своїй, а таки в „своїй” хаті. Бували й у цій
хаті невгоди, але переважно фізичної натури: вони підривали йому
і його родині здоров’я, але всеж таки почував він себе „в дома”. Не-
раз попадав він тут у роздразнення і з пересердя ставав рішучим
і постановляв побудувати або купити собі власну хату, щоби мав
де спокійно й вигідно споживати емеритуру. Та доля показалає тут
більше рішучою, більше впертою від него й на цей „люксус” не по-
зволила йому: посилала злидні за злиднями й він у злиднях пере-
йшов на емеритуру та опинився на чужім подвір’ї, даліше пережи-

ває злидні й ще гірші, бо й фізичні й моральні. Та не йде тут про самого емерита; він-же має родину, для якої і тепер є підпорою. Та що станеться з нею, коли його не стане в живих?

Своя хата, про яку він мріяв, як активний учитель, сталаби тепер не тільки хатою в цілм того слова значінні, але ще й при вдовиній лепті доживлялаби всіх, або причиняласьби до покінчення студій синові, або вкінці булаб гарним віном для доньки. Словом — своя хата заступилаби вповні обезпечення, або його перевищилаби.

Все це дуже гарне, одначе самому не до виконання. Кожний із учителів сам ледви животіє, отже своя хата, то вже понад його сили. Алеж ми живемо в XX столітті, в столітті різних прерізних організацій, яких мета — взаємно помагати собі і поборювати всяке лихо і тимсамим забезпечити собі краще життя. І в нас є своя організація! І її мета — взаємно собі помагати. І на її грамотах видніє клич: „В єдності сила!“. Створім отже ту силу! Переведем цей клич по нашому бажанню, а кожний із нас стане паном вигідної хати й тимсамим забезпечить добру долю своїй родині.

Як цей клич перевести, нехай послужить долучена тут табеля. Вона вказує докладно, як малаби виглядати ця спільна праця, щоби дійти до бажаної мети. Є це найпростіший спосіб будови домів. Надіюсь одначе, що не одна краща думка тут вирине, як опреться на математичних комбінаціях і калькуляціях.

Вкінці додам деякі пояснення щодо самої табелі.

Сплата уділу розложена тут на 15 літ по 120 зол. річно, що дасть 1800 зол. Бракуючу решту до 10.000 зол., які член позичив на будову дому, сплатиться в 14 літах річним чиншом по 600 зол. З цього виходить, що хто з учителів має щирю волю мати свою власну хату, мусить розпочати сплату уділу вже по 20 літах служби. Не виключена тут і вчасніша сплата уділу, нпр. вже по 5-х літах служби й тоді рати будуть далеко менші й догідніші. Може зайти й такий випадок, що хтось із теперішніх емеритів забажавби вже по році мати свою хату, тоді мусить він сплатити бодай третину на уділ, решту належить дочислити до чиншу. Рубрика 6-та вказує, що щороку буде можна дати 12 позичок, а від VI-го року о одну позичку що року більше. Та це не конечна річ. Можна обмежитись раз на все на 12 позичок, із решти чиншів утворити фонд на сплату домів, яких члени перед речинцем сплати померли.

Цю мою думку й табелярний нарис пляну подаю під розвагу Вп. Товаришів(ок) з метою викликання дискусії в цій справі, а може вже в липні прийдемо з чимсь конкретним на Загальний Збір.

М. Борщ.

Від Редакції: — В шан. Автора є якась своя ідея, якась оригінальна думка. Але він висловив її в своїй статті так якомсь неясно, так туманно, що годі зміркувати, як він радить перевести її в практичному житті. Та не вважаючи на ту органічну хибу, ми містимо цілу статтю без змін, сподіваючися, що вона викличе жвавішу дискусію, в якій займе безперечно перше слово сам шан. Автор і виложить ясніше й основніше свої погляди. Головно повиненби він вияснити основно, хто й як мавби реалізувати його плян будови учитель-

ських домів — який банк, статутова кооперативна організація чи якась ін-структивна встанова нашого Товариства?...

Табеляричний нарис плану,

по якому активний учитель, чи емерит може без великих з'усиль стати паном гарного, ясного, теплого, сухого і вигідного дому.

1	2	3	4		5	6	7
Число поряд-кове літ	Річна вкладка		Зворот позички в виді річного чиншу		Сума вкладок і зворотів з кінцем року	Число уділених позичок	Останок на адміністрацію і фонди резервові і страт
	одно-го члена	тисячі членів					
I.	120	120.000	—	по 600	120.000	12	—
II.	„	„	12	7.200	127.000	12	7.200
III.	„	„	24	14.400	134.400	12	14.400
IV.	„	„	36	21.600	141.600	12	21.600
V.	„	„	48	28.800	148.800	12	28.800
VI.	„	„	60	36.000	156.000	15	6.000
VII.	„	„	75	45.000	165.000	16	5.000
VIII.	„	„	91	54.600	174.600	17	4.600
IX.	„	„	108	64.800	184.800	18	4.800
X.	„	„	126	75.600	195.600	19	5.600
XI.	„	„	145	87.000	207.000	20	7.800
XII.	„	„	165	99.000	219.000	21	9.000
XIII.	„	„	186	111.600	231.600	23	1.600
XIV.	„	„	209	125.490	245.490	24	5.490
XV.	„	„	233	139.800	259.800	25	9.800
Разом	1.800	1,800.000	—	910.800	2,710.890	—	131.690

З ЖИТТЯ НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

А. НАДЗІРНА РАДА В. П. У. В. Й ІІ УСТАНОВИ.

Програмова Комісія відбула своє чергове засідання в дні 28 квітня ц. р. о 15-й годині пополудні по такій програмі нарад: 1. Відчитання протоколу з останнього засідання; 2. Читання й обрібка опрацьованих матеріялів; 3. Біжучі справи й внесення. На нараді були приявні т. т.: Зубрей Михайло, Зелений Андрій, Петрів Денис і Юцишин Іван. Опрацьовані матеріяли реферував т. Зубрей. По дискусії Комісія ухвалила: а) Загальну редакцію „програмів навчання української мови в народніх школах“ опрацює т. Зубрей з увагою на типи народніх шкіл і викладову мову, б) Дидактичні й методичні вказівки опрацюють т. т.: Петрів і Петрова.

Редакційний Комітет Ювілейної Книги відбув чергове засідання в дні 29 квітня ц. р. о 9-й годині ранку по такій програмі нарад: 1. Відчитання протоколу з попереднього засідання; 2. Читання й оцінка опрацьованого матеріялу; 3. Біжучі справи й внесення. На нараді були приявні т. т.: Зелений Андрій, Зубрей Михайло, Петрів Денис, Стельмах Денис, Таранько Михайло і Юцишин Іван. — Відчитаний матеріял доручено редакторів т. Юцишинові віддати до друку.

Загальний Збір ВПУВ. відбудеться в неділю дня 3 липня ц. р. у Львові по такій програмі нарад:

1. Відкриття Збору.
2. Ухвалення правильника нарад.
3. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору.
4. Вибір: а) Комісії-Матки, б) Комісії для перевірки мандатів членів Комісії-Матки, в) Комісії внесення і резолюцій.
5. Звідомлення Дирекції про діяльність Тов-а в р. 1931-32.
6. Звідомлення Контрольної Комісії.
7. Внесення Надзірної Ради на: а) затвердження прелімінаря Тов-а на 1932 рік, б) висоту членської вкладки в 1932 році, в) зміну правильника „помертнього фонду“.
8. Дискусія над звідомленнями.
9. Вибір. І. членів Надзірної Ради: а) чотирьох на 3 роки, б) одного на 2 роки, в) двох на 1 рік; ІІ. членів Контрольної Комісії.
10. Внесення і дезидерати.

Заввага: — Оскільки Загальний Збір не покінчивби своїх праць у першому дні нарад, буде він автоматично продовжений до понеділка, 4-го липня ц. р.

Б. ДИРЕКЦІЯ В. П. У. В.

Зголошення до Оселі. — Зголошення на побут ув „Учительській Оселі“ в Ворохті в часі ферій належить вносити до Дирекції Тов-а ВПУВ. у Львові, вул. Якуба Стшеме ч. 11/ІІ. до дня 15 червня 1932.

Пізніші зголошення возьметься під розвагу тільки в міру вільних місць. Зголошення писати по такому зразку:

Ім'я і назвисько зголошеного;

Місцевість, пошта й повіт;

Дата уродження;

Число членської легітимації;

Імена й назвиська зголошених членів родини, їх вік, звання, родинне посвоячення (мама, брат, сестра, муж — не учитель, можуть бути прийняті тільки в міру вільних місць).

Свідцтво лікаря замешкалого в ;

Кого з родини повідомити на випадок занедужання;

Замовляю на побут в „Оселі“ на сезон від дня до дня включно, родинну кімнату на 2 ліжка, 3 ліжка, 1 ліжко в збірних кімнатах по 1 зол. 00 гр. (Непотрібні слова счеркнути). Родинні кімнати резервуються тільки родинам (муж, жінка, діти).

Оскільки висилаєте саму дитину нижче 16 літ, подайте ім'я, назвисько й адресу того, кому поручаєте опіку над дитиною, та долучіть до зголошення письмenne зобов'язання названого опікуна.

В зголошенні треба написати, що приноровитеся без застережень, в імені своїм і всіх Вами зголошених осіб, до постанов правильника та розпоряджень Управи „Оселі“.

До зголошення треба долучити лікарське свідцтво.

Для вможливлення побуту в „Оселі“ якнайбільшій кількості членів, обмежується час пробування в „Оселі“ до сезонів, а саме:

перший сезон триватиме від 1. VII. до 15. VII.

другий сезон триватиме від 16. VII. до 31. VII.

третій сезон триватиме від 1. VIII. до 15. VIII.

четвертий сезон триватиме від 16. VIII. до 31. VIII.

Зголошення на побут ув „Оселі“ через більше сезонів допускається тільки в міру вільних місць.

Хорих на туберкулозу не приймається до „Оселі“. Колиб лікар „Оселі“ ствердив у літника недугу, небезпечну для оточення, мусить недужий покинути „Оселю“ до 24 годин без права відшкодування за понесені кошти.

За мешкання в „Оселі“ вплачується повну належитість до Каси Тов-а до 15 червня.

По зложенні цієї належитости одержить прийнятий посвідку прийняття до дня 25 червня, якою легітимується по приїзді до „Оселі“ в управителя „Оселі“.

Належитість за харч платить прийнятий Управі „Оселі“ в Ворохті.

Якщо прийнятий член не приїде на час, який означив у своєму зголошенні, виїде з „Оселі“ перед упливом означеного сезону, або не приїде зовсім, не повідомляючи про це вчасно Дирекцію Т-ва, не може домогатися звороту вплачених грошей за мешкання.

Замовлене мешкання чекатиме на приїзд літника повних 5 днів від дня зголошення. По цім речинці диспонує місцем Дирекція Тов-а.

Принагідні гості (члени) одержать приміщення на другому поверсі за оплатою 30 гр. за добу.

Вони обов'язані мати свою подушку й накриття.

Родин із дітьми нижче 3 літ не приймається.

Прийняті привезуть зі собою подушку, тепле накриття, пошивки, ручки, туалетове приладдя і таку кількість білля, щоби обійтися без прання.

Родинні кімнати 3-ліжкові коштуватимуть 2 зол. денно, а ліжко в збір-

них комнатах по 1 зол. Наріжні одноліжкові кімнати коштують денно по 1.50 зол. Приміщення на II. пов. 30 гр.

Ціна харчу виноситиме денно: а) для дорослих осіб по 3.20 зол., б) для дітей від 3—12 літ по 2 зол. Літники діставатимуть харч три рази на день (снідання, обід, вечерю і раз на день чай при обіді, або при вечері). Друге снідання й підвечірок можуть замовляти собі літники в завідуючого харчівнею.

Кухня не буде видавати окремих харчів для хорих на жолудок.

Заввага: До „Оселі“ приймається тільки дійсних членів, це є таких, що не залягають у членських вкладках та жертвою на „Оселю“.

Короткоречинцевий побут належить також зголосити в Дирекції Тов-а до дня 15 червня. Незголошені не матимуть приміщення.

Обіжник в справі присилки „Статистичного Листа“. — Нав'язуючи до нашого обіжника в тій справі, поміщеного в ч. 4 „Учительського Слова“ з квітня ц. р. ст. 87, Дирекція звизає Окружні Відділи в Богородчанах, Бібрці, Буську, Бучачі, Чорткові, Дрогобичі, Збаражі, Зборові, Жовкві, Калуші, Коломиї, Косові, Мостиськах, Миколаїві, Львові, Надвірній, Рожнігові, Рудках, Радехові, Підгайцях, Сколім, Сокалі, Снятині, Турці н/Дн., Яворові, Ярославі і Раві Руській — прислати безумовно найпізніше до 15 травня ц. р. „Статистичний Лист“ старанно виповнений. Лист цей необхідний Дирекції для зложення річного звідомлення про діяльність, розвиток і стан майна Товариства в 1931 році.

Обіжник в справі цьогорічного Загального Збору БПУВ. — Нав'язуючи до нашої обіжника в тій справі, поміщеного в ч. 4 „Учительського Слова“ з квітня ц. р. ст. 87, Дирекція завважує, що висилка представників Окружних Відділів до Комісії-Матки не є статутним, але звичаєм правом, уведеним через Надзірну Раду в 1929 році для здійснення найширших засад демократизму в нашій організації. Кожний отже Окружний Відділ може (але не мусить) мати одного свого представника в Комісії-Матці. Може ним бути кожний член ВПУВ, без огляду на те, яке організаційне становище займає він у своєму Окружному Відділі. Кожний представник мусить мати відповідний письмений мандат (посвідку з підписами голови й секретаря та печаткою Окружного Відділу). Без цього не допустить Президія Збору нікого до нарад у Комісії-Матці.

Вакаційний методичний курс і підготовчий курс до практичних учительських іспитів (т. зв. кваліфікації) відбудеться у Львові в часі від 6. липня до 16 серпня ц. р. Оплата за цей курс виноситиме по 50 зол. від особи, крім коштів утримання.

Відкриття курсу наступить дня 6 липня ц. р. о 10-ій годині ранку, а закінчення дня 16 серпня ц. р. о 12-ій годині дня.

Програма курсу: 1. Методика навчання мов української, польської й німецької та студія Б. Наврочинського „Основи навчання“ — т. Зубрей Михайло; 2. Студія Земновіча „Проблеми сучасного виховання“, Бовета „Психоаналіза“ і Б. Наврочинського „Учень і кляса“ — т. Кузьмів Ярослав; 3. Методика навчання рахунків, природи й географії — т. Петрів Денис; 4. Методика навчання історії, науки про сучасну Польщу, громадянського виховання й школознавства — т. Бень Василь; 5. Методика навчання рисунків і ручних

робіт — т. Кульчицька Олена; 6. Методика навчання співу й руханки — т. Се-
нюта Іван.

Прохання о прийом на курс приймає Дирекція ВПУВ (Львів, вул. Якуба
Стшеме, 11, II пов.) найпізніше до 15 червня ц. р. Разом із проханням нале-
жить числати поштовим переказом 20 зол. завдатку, котрий буде зарахований
у загальну оплату за курс.

Оголошення про висоту оплати в Обіжнику з квітня ц. р. ухилиється.

В. УЧИТЕЛЬСЬКА КАСА.

(її поштова скринка)

У цій скринці будемо містити цікавіші голоси про „Учительську Касу“.
Зараз містимо їх три.

I. Тов. А. і О. І. з В. Д. в Польщі пишуть: „Читаю „Учительське Слово“
і червонію сам перед собою від стиду! Однак ми не винуваті! Минувши „Учи-
тельські Слова“ прочитали і забули — і про „Касу“ нічого не знаєм. Злидні
і лихоліття наше добре вілося в наш мозок! Томуж і слаба пам'ять! Членами
нашого Т-ва В. П. У. В. ми є карними і ними зістанемо до смерти, а дим са-
мим хочемо бути членами нашої „Каси“. За спізнення з деклараціями простіть,
якщо Вам неясне, то напишіть і посилайте лист неоплачений.“

II. Тов. Т. С. з Ж. в Галичині пише: „... Ви Панове не турбуйтеся член-
ством „Учительської Каси“; з малими виїмками підпишуть заяви всі члени
В. П. У. В. Вношу це з досвіду в мойому окрузі. Ніхто не противився, навпаки
підписав з обов'язку, несвідомий, що робить: не знав навіть, що він вже впла-
тив цей уділ. Деякі хотіли складати уділ таки зараз і то цілий. Треба було
щойно в'яснювати. Ми — рутенія — рабський народ — народ анальфабетів
спеціальної породи: читає і не знає, що прочитав, а зазиву в часописі не бере
трагічно. Йому треба егзекутора, ще й такого, щоб вилаявся. А тих боягузів
і комерційників, що роблять різні застереження, є мало. Думаю, що без їх
членства „Каса“ буде існувати і розвиватися; вони уділів вложений вже не
виймуть, а по літах підпишуть заяви. Желаю Вам доброго здоров'я і силь-
них нервів...“

III. Тов. В. Я. пише на заяві, бо пожадував окремого кусника паперу,
таке: „Примітка: Балакають, оповідають, кажуть, розказують, мовлять, го-
ворять, базікають, телепають про якусь „Учительську Касу“ ві Львові. Там
може учитель чи учителька позичити 300 зол. Та місто позички то надсилають:
приступлення, зголошення, заяви, відяви, підяви, свідки, ручителі, поради, під-
писи, валюти, а це все пучки табаки не варта. Дурна жінка та й годі. Місто
в першого ліпшого Іцка взяти 300 зол. на 12% без вексля, без нічого. Я, бу-
дуючи каменіцю, позичив без неодних свідків навіть 5.000 зол. і все гарненько
виплатив та все було добре. Тому і я сам мушу плюнути на „Учительську
Касу“, витягнувши уділ і т. д. Не розумію цього. Я цікавий знати, комуто в С.
„Учительська Каса“ позичила. Певно п. Г. і т. і...“

В подібнім тоні продовжує тов. В. Я. свою примітку, подаючи причину
свого озлоблення. Дирекція „Учительської Каси“, яка за свою працю не бере
ніякої заплати, не має ні часу ні потреби оправдуватися, бо добірні слова тов.
В. Я. не кривдять її ані не ображують, лиш дають змогу ствердити, що є мо-
жливі й такі типи, як тов. В. Я.

Г. ОКРУЖНІ ВІДДІЛИ В. П. У. В.

а) Скликають Збори і сходи́ни:

Тернопіль. — Товариські сходи́ни членів Округного Відділу В. П. У. В. в Тернополі, відбудуться в домівці Т-ва „Бесіда“ дня 5 червня 1932 о 10-й годині ранку з таким порядком нарад: 1. Відкриття сходи́н. 2. Реферат т. Олія́рника — „Психоаналіза“. 3. Вибір представників на Загальний Збір у Львові в липні ц. р. 4. Виготовлення внесків на Загальний Збір. 5. Реферат про вибір освітнього провідника до поширення діяльності Округного Відділу. 6. Зібрання Деклярацій до „Посмертного Фонду“ і „Заяв приступлення“ до „Учительської Каси“. 7. Вирівнання залеглих членських вкладок від 1924. 8. Внесення й запити.

Теребовля. — До Вельмишановних Товаришок і Товаришів Учительського Звання в Теребовельському повіті.

Кожний культурний нарі́д уміє і старається цінити працю, віддану на якийби то не було діля́нці серед своєї та для своєї суспільности.

Та й ми, Українське Вчительство теребовельського повіту, не можемо мовчки пропустити факту, що з нашої Округної Організації відходять сідоглаві, довголітні Робітники-Вихователі Гжицький, Пасі́ка, Целевич, а між Ними й наш довголітній Провідник, Павло Ковальський.

Не вільно нам Їх пустити від себе, не розпрощавшись із Ними, як слід. Не вільно нам з байдужністю прийняти до відома, що Вони вже покинули цей важкий варстат праці, на яким весь свій найкращий вік перевели. Не з'умів ще нарі́д оцінити Їх праці, так, ми молодші Їх товариші, цього доконаємо.

Тому прошу, як старший товариш, а як голова, взиваю всіх Вас, Вельмишановних Товаришок і Товаришів, з'ї́дмося в дні 15 травня ц. р. в Теребовлі, на годину 11 перед полуднем, де спільним, хоча скромним, обідом попрощаєм отсих кількох наших Товаришів, які перенеслися, чи перенесли Їх у стан спочинку, а деякі з них навіть опустили вже цей повіт.

Думаю, що не відкажете отьому моему прохання́ та в означенім дні як один явитесь в Теребовлі, щоб тим достойніше ту врочисту хвилину звелічати. Це для Них одинока нагорода, це для Них одинока заплата!

Перемишль. — Дня 22 травня 1932 р. о 10-й годині рано відбудуться в домівці школи ім. М. Шашкевича сходи́ни членів Округного Відділу ВПУВ. з таким порядком нарад: 1. Зразкова лекція рисунків у II-й класі й дискусія. 2. Справа „Учительської Каси“. 3. Допомога „Просвіті“ — зреферує т. Коти́сова. 4. Реферат тов. М. Зубре́я на тему: „Стан здоров'я дітей у Сполучених Державах Півн. Америки й у нас“. 5. Біжучі справи й внесення.

Коломия. — Ширші товариські сходи́ни членів Округного Відділу ВПУВ. назначені на 15 травня ц. р. о 10-й год. ранку в домівці „Народнього Дому“ в Коломій. Програма нарад: 1. Відкриття сходи́н. 2. Обновлення й поглиблення діяльності Відділу. 3. Вибір референта Відділу. 4. Взі́рцева лекція з рахунків — референт т. Неді́льський. 5. Біжучі справи.

Бібрка. — Звичайний Загальний Збір членів бобрецького Округного Відділу ВПУВ. відбудеться дня 26. травня ц. р. о 10-й год. ранку в домівці „Народнього Дому“ з таким порядком нарад: 1. Відкриття Збору; 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору; 3. Зві́домлення: а) секретаря з діяльності, б) касове, в) бібліотечне; 4. Справа „Учительської Каси“ у Львові

(підписання „Заяв приступлення“); 5. Вибір нового Відділу; 6. Біжучі справи й внесення.

Косів. — Дня 22 травня ц. р. о год. 2-й пополудні відбудуться в шкільнім будинку в Москалівці сходи членів Окружного Відділу ВПУВ. в Косові з таким порядком нарад: 1. Вибір відпоручників на Загальний Збір ВПУВ. у Львові в р. 1932; 2. Зголошення й резолюції на Загальний Збір; 3. Внесення.

Перемишляни. — Загальний Збір членів Окружного Відділу ВПУВ. відбудеться дня 1. червня ц. р. о 1-й год. по полудні в домівці „Народнього Дому“ в Перемишлянах зі звичайним порядком нарад. О найчисленнішу участь Вп. Товаришів(ок) прохає Виділ.

Рогатин. — Ширші (повітові) сходи членів Рогатинського Окружного Відділу ВПУВ. відбудуться дня 26 травня 1932 р. (четвер, лат. „Боже Тіло“) в Рогатині в будинку Української Повітової Каси. Початок точно о год. 9-й рано. Програма сходин: 1. Практична лекція в I-й клясі з рахунків по новій методі. Переведе учителька „Рідної Школи“ Сестра Йосафата (Стефанія Кізлик). 2. Дискусія над переведеною практичною лекцією. 3. Реферат Сестри Йосафати про системи Борна, Ляя і Русецького в науці рахунків. 4. Педагогічний реферат т. Данила Квасниці. 5. Дискусія над рефератами. 6. Вибір представників до Комісії-Матки на Загальний Збір ВПУВ. у Львові на день 4 липня ц. р. 7. Складення внесків і резолюцій на Загальний Збір у Львові. 8. Евентуалія. — Товариші й Товаришки! Явіться всі як один на сходи! Хай прибудуть і ці, які вже цілими літами не показуються на сходинах.

б) Відбули Збори й сходи:

Рава Руська. — Загальний Збір членів Окружного Відділу ВПУВ. відбувся дня 7 квітня 1932 р. в домівці Т-ва „Бесіда“ в Раві Руській о 14-й години під проводом голови Відділу т. Швеця Петра з таким порядком нарад: 1. Відкриття Збору, 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору, 3. Звідомлення Відділу з діяльності, 4. Звідомлення Контрольної Комісії, 5. Звідомлення делегата з конференції у Львові, 6. Вибір нового Відділу, 7. Внески й запити.

Голова Відділу т. Швець Петро, відкрив о 14-й годині Загальний Збір; покликуючи на секретаря т. Дякова Гр., сконстатував, що до Відділу з року на рік закрадається велика байдужність до всіх справ, навіть і станових; видно се по тім, що на Збір явилось так мало членів — 18 — на 62, хоча Збір визначено на догідний час, бо на день виплати поборів.

Бібліотека Відділу числить 95 творів у 115 томах. Протягом року прочитано 338 книжок, з котрих 206 випозичено 14 мужчинам, а 102 книжки 11 жінкам.

Тов. Рачинський подав таке касове звідомлення: 1) Загальний касовий оборот по день 7. квітня 1932 виносить 6.206 зол. 23 гр. 2) З того рахунок каси в приходах виносив 3.104 зол. 33 гр., в розходах 3.101 зол. 90 гр.; надвишка 2 зол. 43 гр. 3) Рахунок Матірнього Товариства мав у приходах 918 зол. 75 гр., у розходах 918 зол. 75 гр. 4) Рахунок „фонду самопомочі“ виказав у готівці 1.473 зол. 04 гр. 5) Рахунок позичок мав у приходах 310 зол., у розходах 2.075 зол., знаходиться в позичках 1.765 зол. 6) Рахунок бібліотеки мав у готівці 237 зол. 18 гр. 7) Рахунок адміністрації: в приходах 165 зол. 36 гр.,

в розходах 108 зол. 15 гр.; надвишка 57 зол. 21 гр. Позичку дістало 23 членів на квоту 1.765 зол. З тих позичок дві в небезпеці.

Тов. Олексин, як член Контрольної Комісії, подав звіт про переведену перевірку касових книг, підніс, що книги ведені в порядку і поставив внесення на вислів признання скарбникові і Виділові. Внесок сей прийнято одноголосно.

Тов. Мусій Теодор, як делегат Окружного Відділу на конференцію у Львові дня 26 грудня 1931 р. здав звіт про конференцію і пояснював ті справи, про котрі говорилось на конференції.

На внесок т. Криса вибрано новий Виділ у такому складі: Теодор Мусій — голова, Жигмонт Олексин — містоголова, Іван Канцір — секретар, Андрій Рачинський — скарбник, Гриць Сахрин — бібліотекар, Іван Матвійв — член. Ілля Сухий і Степан Гладюк — заступники.

Тов. Швець Петро завважив, що до нашої організації вкрадається байдужність не тільки до своїх станів справ, але й до старих освітніх і культурних товариств, як „Просвіта“ і „Рідна Школа“, котрі тісно зв'язані з нашим званням і ми не повинні отягатися від праці в них, а тимчасом дуже мало товаришів є членами матірнього Т-ва „Просвіта“ і „Рідної Школи“, дуже мало зголосили позичок на санування „Просвіти“, мало товаришів являється на Загальні Збори „Рідної Школи“, чи філії „Просвіти“, через що вчительство тратить свою повагу, підкопує своє становище серед селянства, котре на нас звертає увагу.

Сокаль. — Дня 25 березня ц. р. відбувся річний Загальний Збір членів Окружного Відділу ВПУВ. в Сокалі. Прибуло 22 членів на загальне число 88. Головою Збору вибрано т. Гнатюка, емеритованого управителя школи з Опільська, а секретарем т. Ярослава Демчука, учителя зі Стенятина. По відкритті Загального Збору відчитав протокол із попереднього річного Збору т. Іван Гриньків, емеритований управитель школи зі Забужа. Опісля т. Іван Гриньків складав звіт про діяльність Виділу в минулому адміністративному році. Тов. Олесь Хмара, учитель із Переспи, подав касове звіт про діяльність і зазначив, що рахунковість ведена точно, а готівка годиться з касовими книгами. Члени висловили признання бувшому Виділові за його діяльність і рахунковість. В склад нового Виділу на сей рік увійшли отсі члени: Гаврило Покотило, Василь Ярмолюк, Гриць Козира, Олесь Хмара і Павло Бас. До Контрольної Комісії вибрані: Василь Петрушак і Марія Новаківська.

По закритті Збору нововибраний Виділ уконституувався так: голова: Гаврило Покотило, містоголова: Василь Ярмолюк, скарбник: Гриць Козира, писар: Олесь Хмара, член: Павло Бас. Контрольна Комісія: Василь Петрушак і Марія Новаківська.

Зборів. — Загальний Збір членів Окружного Відділу ВПУВ. відбувся 3 квітня ц. р. з порядком нарад, оповіщенням у ч. 3 „Учительського Слова“. Лиха дорога надмірно спинила членів від участі. — Рахункове звіт про діяльність Дирекції Т-ва подає число членів нашого Відділу на 39 осіб, із яких частина залягає по кінець лютого ц. р. з всякими вплатами на квоту 2.093 зол. 25 гр. Кільком членам грозить вичеркнення із втратою всіх членських прав, оскільки сейчас не полагождать у Дирекції Т-ва справи своїх залеглостей. Пригадуємо, що Дирекція може дозволити їм на ратальну сплату залеглостей побіч внесення біжучих влат. — Адміністративний фонд Відділу має 444 зол. 57 гр.,

з чого квота 300 зол. є приміщена в Матірнім Т-ві, решта в касі Відділу. На 1932 р. вибрано Віділ у такому складі: т.т. Павло Молчко — голова, Денис Стельмах — заступник, Василь Проскурка — секретар, Святослав Біляк — скарбник, Віра Стопкевич і Осип Держко — члени Віділу. — Речинці сходин буде Віділ оголошувати лише в „Учительському Слові“.

Турка над Стрийом. — Конститууючий Загальний Збір членів Окружного Віділу В. П. У. В. в Турці відбувся під проводом т. Прокопа Шеремети дня 1 березня 1932 р. Приявних 23 членів. — Порядок нарад: 1. Відкриття Загального Збору; 2. Відчитання протоколу з попереднього Загального Збору; 3. Звідомлення з діяльності Віділу: а) секретаря, б) скарбника, в) бібліотекаря; 4. Плян діяльності на поточний рік; 5. Звідомлення делегата зі з'їзду голов дня 26 грудня 1931; 6. Вибір нового Віділу; 7. Внесення. —

Збір відкрив т. Шеремета. Подав до відома, що Повітове Староство в Турці письмом з дня 14 грудня 1931 Ч. III. 5/33 вичеркнуло наш Відділ зі спису товариств через те, що Віділ не міг подати реєстраційного числа Відділу, яке затратилося мабуть підчас війни. Через те наш Відділ перестав з днем 21 грудня 1931 існувати. Через те внесено нове прохання до Уряду Воевідського у Львові о звільнення на поновне оснування Окружного Відділу. Воевідство у Львові постановою з дня 16 січня 1932 Ч. В. Р. 62/17/1932 затвердило нові статuti, а Староство Турчанське письмом з дня 22 січня 1932 Ч. В. Р. 5/4 повідомило тов. Шеремету про цю постанову. — Тому нинішній Збір є конститууючий і наш Відділ, як новий, починає свою діяльність. Прірва в діяльності його тривала отже від 22/XII 1931 до 1 березня 1932. Вкладки за цей час мусять бути вирівнані.

Протоколу з попереднього Збору не відчитувано.

Звідомлення з діяльності Віділу зложив т. Шеремета. Зазначив, що діяльність Віділу за час від останнього Загального Збору, який відбувся дня 1 червня 1931 року до дня 21 грудня 1931 не була велика. Віділ у тім часі відбув два засідання і скликав одні товариські сходи. Пляновані на день 31 грудня сходи не відбулись по причині закриття Відділу. Діяльність Віділу обмежалась до стягання членських вкладок і полагоджування біжучих справ.

Касове звідомлення зложив т. Шеремета. Воно представляється так: За час від I/VI 1931 до 22/XII 1931. Прихід: 1. Загально вплачено 1.898.50 зол. Розхід: 1. Членські вкладки 1.396.00 зол. 2. Бібліотека Відділу 100.00 зол. 3. Оправа книжок 30.00 зол. 4. Адміністрація 25.50 зол. 5. „Рідна Школа“ 160.00 зол. 6. „Просвітній“ дар 172.00 зол. 7. Готівка в касі 15.00 зол. Разом 1.898.50 зол.

Звідомлення зі стану бібліотеки зложила т. Марія Даниловичева. Представляється воно так: Бібліотека протягом семи місяців збільшилась на 33 чисел нових у тім міститься 59 книжок, які зістали оправлені в 33 томи. Послідне число книжки в каталогу є 848. Книжок докуплено в тім часі за 100 золотих. Оправа їх коштувала 30 зол. Вартість бібліотеки на підставі рахунків із попередніх літ виносить 3.458.91 зол. Тому, що тепер виано на бібліотеку 130 зол., теперішня її вартість представляє 3.588.91 зол. По звідомленні вивязалась коротка дискусія. Тов. Владичин Михайло поставив внесення на ухвалу признання давньому Віділові. Внесення прийнято одноголосно.

В справі розроблення пляну діяльності на новий рік постановлено скли-

кувати сходини кожного місяця в день виплати поборів. Програму сходин має зложити Виділ. Обдумував Збір справу з'організування самоосвітніх гуртків у повіті. Тому, що Товариші(ки) розкинені по всьому повіті, постановлено утворити оден самоосвітній гурток у районі „Вовче“. Кружок той має стояти в тісному зв'язку з Виділом у Турці. Ухвалено, щоби кожний член складав по одному золотому, крім звичайної вкладки, на „підручну касу“. Коли збереться відповідна квота, „підручна каса“ розпочне свою діяльність.

Т. Шеремета складав коротке звідомлення зі З'їзду Голов у Львові в дні 26/ХІІ 1931. Тому, що воно було вже поміщене в „Учительському Слові“ — подав лише з него важніші справи.

На внесення т. Корчинського Миколи вибрано слідуєчий Виділ: 1) Прокіп Шеремета, 2) Антін Жилавий, 3) Марія Даниловичева, 4) Мирон Комарницький, 5) Ольга Петрик, 6) Михайло Владичин і 7) Маріян Міхневич.

Тов. Шеремета пригадав, щоби всі члени виповнили вже остаточно деклярації до „посмертного фонду“, як також заяви вступлення в члени „Учительської Каси“. Подав до відома, що о. Іван Федевич обходитиме в сім місяці, 24. ІІ. ц. р. 25-ліття священства і громадянської праці і взивав, щоби всі Товариші(ки) прибули на це свято, чим дадуть доказ, що цінять працю цього Громадянина, який є також давним членом нашої станової організації.

Турка н. Стр. — (Ювілей 25-літньої громадянської праці члена ВПУВ. о. Івана Федевича, катехита в Турці.) — В дні 24 березня 1932 обходило громадянство турчанського повіту 25-ліття священства і громадянської праці о. Івана Федевича, довголітнього голови Філії „Просвіти“ і довголітнього члена В. П. У. В. в Турці. День сей можна назвати національним святом повіту, бо згуртувало воно велике число громадян, — так селян, як і духовної і світської інтелігенції в „Народнім Домі“ в Турці. Хоча в той день була дуже лиха дорога, прибуло на се свято понад двадцять наших Товаришів(шок) із дальших сторін повіту, щоби вшанувати заслуги свого Товариша-священника, який, як катехит, сповняє подібну ролю виховника як і ми і є зразковим членом нашої станової організації від 22 літ.

Свято почалось о год. 10-ій відправою Служби Божої через самого Ювілята в парохіяльній церкві в Турці. О годині 3-ій розпочалась Академія в честь Ювілята. Велика домівка „Народного Дому“, прикрашена зеленю і килимами, була заповнена вщерть учасниками. Коли Ювілят увійшов у хату, привітні привитали Його рясними оплесками. Товариш Прокіп Шеремета привітав Ювілята в імені всего громадянства повіту короткою промовою, підносячи Його великі заслуги на всіх ділянках національного життя і вручив Йому гарну, пропам'ятну книгу з підписами всіх установ і численних громадян. Студент університету М. Утриско привітав Ювілята від місцевої читальні „Просвіти“, передаючи від неї як дарунок різблену касету.

Опісля наступали на перемену хорові продукції, привіти і деклямації. Хори — як просвітянський з Турки під орудою п. Андрія Горечки, — і читальняний з Борині під диригентурою п. Черхавського відспівали в удачнім виконанні низку пісень, якими привітні не могли налюбуватися.

Привіти виголосили — о. Г. Ганда з Михнівця від духовенства, — Др. М. Кондрат від українських установ, — тов. А. Жилавий від учительства, — В. Смолій від читалень повіту і селянства, — С. Пуравець від міщанства. Наспіли також численні привіти від головних установ зі Львова, між ними й від Дирекції нашої організації та від приватних осіб.

Белике захоплення викликала в приєвних чуттєва деклямація з побажаннями для Ювілята маленької учениці Нощі Данилович, як також деклямація малого хлопчика Ромця Волинця й учня Влодзя Завалинського

Товариш посол Великанович виголосив довшу, краснорічиву промову, в якій наświetлив ролю духовенства в будженні національного духа серед нашого народу на галицькій землі, а як довголітній співробітник Ювілята в Турчанщині пригадав Йому кілька світліших моментів із часів будування нашої державности.

Зворушений Ювілят подякував приєвним за участь у Святі, закликаючи всіх до витривалості праці під крилами церкви для добра нашого народу.

Свято це — то наглядний вияв піднесення свідомости й організованости бойківських сіл, — це доказ, що нарід уміє як слід доцінювати заслуги своїх щирих працівників.

По Академії відбувся комерс у яким взяло участь понад 50 громадян із Турки й повіту.

Любачів. — Сходини (чайний вечір) Освітнього Кружка Окружного Відділу ВПУВ. відбулися дня 21 лютого 1932 р. о 15 годині пополудні в домівці Філії „Просвіти“ в Любачеві. Приєвні: П. Т. Трембїцька, Міхаловська, Міхаловський, Жукова, Марчак, Мончаківна, Сайкевич, Назаревичівна і Гарасовський. Предмет наради: 1. Отворення сходин, 2. Реферат, 3. Внески й запити.

1. Т. Трембїцька, як голова Освітнього Кружка, привитала приєвних і висказала їм своє вдовolenня й подяку, що мимо лихой погоди не жаліли труду і вивопнили свій обов'язок. Оправдується, що так пізно визначила сходини, але недуга скорше їй не дозволила.

2. Т. Марчак, як референт, обговорив статті з „Учительського Слова“ за місяць січень і поставив внесок: Освітній Гурток ВПУВ. ухвалив, щоби всі члени гуртка стали членами „Просвіти“ й дали їй позичку по 10 зол. Притім висловив побажання, щоби всі члени ВПУВ. також так поступили.

3. Другий внесок т. Марчака мав на меті, щоби кожний учитель з нашого повіту став членом „Рідної Школи“.

Референт поставив також внесок, щоби кожний член ВПУВ. підписав заяву, що належить до „Учительської Каси“ у Львові.

Географічний курс. — Заходом географічної Комісії при Науковому Товаристві ім. Шевченка відбудеться у Львові в днях 2—15 липня ц. р. курс географії для учителів та студентів, получений з триденевою прогулькою в Карпати. Теми: геологія, морфологія, демографія, історична географія, краєзнавство в школі, підручники. Оплата 15 зол., для студентів 10 зол. Дешеवे приміщення у Львові забезпечене. Участь зголошувати до дня 15 травня ц. р. на адресу Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, вул. Чарнецького 26, Географічна Комісія. — За Комісією: Д-р Вол. Кубійович, вр.

Видає Товариство „Взаїмна Поміч Українського Вчительства“.

Редагує Іван Ющишин.

За Редакцію відповідає Андрій Зелений.

Друковано в друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок 10. — Тел. 29-26.

2017 квіт 952 JF

УЧЕНИК СЛОВО

ОРГАН
ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ
Українського Вчительства

й Адміністрації: Lwów, ul. Jakóba Strzemię, 11/II.

Телефон: 4-59.

У МІСЯЦЬ. — ЧЛЕНИ ОТРИМУЮТЬ БЕЗПЛАТНО.

ка вкладка в місяці червні ц. р. виносить 5 зол.

Звичайний Загальний Збір

Членів „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“
відбудеться в неділю 3 липня 1932 р. о 9-й годині ранку
в Ремісничій Палаті (Izba Rękodzielnicza) при Стрілецькому
Майдані (Plac Strzelecki) у Львові по такій програмі нарад:

1. Відкриття Збору.
2. Ухвалення правильника нарад.
3. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору.
4. Вибір: а) Комісії — Матки;
б) Комісії мандатової;
в) Комісії внесень і резолюцій.
5. Звідомлення з діяльності Товариства в 1931 році.
6. Звідомлення Контрольної Комісії.
7. Внесення Надзірної Ради на:
а) Ухвалення прелімінара Товариства на 1932 рік;
б) Зміну правильника „Фонду посмертних допомог“;
в) Висоту членської вкладки на 1932 рік.
8. Дискусія над звідомленнями і внесеннями Надзірної Ради.
9. Вибір 7 членів Надзірної Ради.
10. Внесення Окружних Відділів.

Доїзд трамваями. — З Головного Двірця і Підзамча доїздить трам-
ваем ч. 5; висідається на Краківському Базарі. — З Личаківського Двірця
доїздить трамваем ч. 2 і 8; висідається на перестанку коло Великого Те-
атру і Театру Скарбка (кіно Лев) і доходить пішки через Краківський
Базар до Ремісничої Палати на Стрілецькому Майдані. (Число Телефону
Секретаріату Ремісничої Палати 70-23).

РГЛЯНЬМО В СЕБЕ.

Кожнорічний Загальний Збір членів нашого Товариства повинен бути холодним переглядом організаційної тактики та предметовим підрахунком фізичних і моральних сил того суспільного колективу, що вже перед 27 літами постановив віддати себе в організованій формі на службу вищій соціальній спільноті — народові!

В прямуванні до сповнення цього завдання мусить організація йти шляхом безпереривної фізичної й духової експанзії — цього найвищого викладника будуючого, творчого життя. Слідами за фізичною експанзією повинні приходити певні матеріальні добра й вартості, як природна підбудова під суспільну творчість. Духова експанзія мусить виробляти в одиницях і колективах ті моральні вальори, якими сотні й тисячі літ трималися всі людські спільноти. До них належить перш усього глибока віра в силу і вартість суспільної праці. Та праця мусить спиратися на безкорисній ідейності й жертвенності. Де немає жертвенности й ідейности там неминуче приходить розклад і загибель суспільних груп, націй і держав.

Життя — це безпереривна боротьба. Боротьба з собою й умовами, які ми самі витворюємо своєю працею і вчинками, або які створюють інші групи людей, що з нами живуть і співпрацюють. У цій боротьбі можуть утриматися тільки такі суспільства, що складаються з міцних характером і волею одиниць. Де сильні характери й воля, там наростає праця й творчість, там будується життя. В процесі цього будування мусять виступати на перше місце карність, дисциплінованість, взаємна пошана, пошана авторитету праці, жертвенности й ідейности.

В день нашого Загального Збору ми повинні перепустити через призму об'єктивної оцінки висліди нашої фізичної й духової експанзії. В цій оцінці не сміє бути місця на ілюзії. Треба проаналізувати об'єктивно реальні умови сучасного життя й сказати собі, що ми могли до нині зробити, як організована спільнота й які завдання чекають нас у найближчій майбутності.

Тільки в атмосфері такої оцінки ми зможемо знайти реальні методи й засоби в прямуванні до здійснювання нашого найвищого організаційного завдання — *згуртування всего українського вчителства в об'єднану суспільну громаду!* Завдання, поставлене нашими попередниками вже перед 27 літами. Завдання, що все видніло й виднітиме на прапорах кожної живої спільноти.

В день нашого Загального Збору ми повинні констатувати наші певні досягнення не на мові цифр. Не в цифрах і багатстві питання життя, але в тих духових вартостях, із яких випливає найвище, вічне добро — сила творчого духа. Сила наших характерів, нашої волі, нашої віри!

Людьми, суспільствами керують ідеї й ідеали. В день нашого Загального Збору повинні ми сконстатувати, чи зберегли ми в повній чистоті і силі ті високі ідеї, які вложили молоти в руки першим каменярам та основникам нашої організації.

ЗВІДОМЛЕННЯ З ДІЯЛЬНОСТІ Т-ВА В. П. У. В. В 1931 РОЦІ.

(Від 31 січня по 31 грудня 1931).

І. Головна Управа Товариства.

А. Надзірна Рада. — В часі від 1 січня по 4 липня 1931 керувала розвитком Товариства Надзірна Рада, що вийшла з вибору в дні 8 липня 1930 року, в такому складі: Великанович Дмитро, Венгльовська Ольга, Зелений Андрій, Зубрей Михайло, Лилик Іван, Мацюк Яків, Петрів Денис, Похмурський Степан, Стельмах Денис, Стронський Іван, Таранько Михайло і Юцишин Іван.

В тому часі відбула та Рада одно засідання 6—7 квітня 1931 року. Предметом її нарад були справи видавництва Т-ва, між-організаційні зв'язки, вчительські вакаційні курси, організаційні й господарські завдання Товариства та справа організації вчительських хорів. Надзірна Рада постановила тоді взяти участь у з'їзді „Міжнародної Федерації Учительських Організацій“, що мав відбутися в серпні в Стокгольмі, через висилку свогого представника в особі т. посла Великановича. Своім представником у Раді „Федерації Учительських Організацій Слов'янських Народів“ назначила на 1931-ий рік голову т. Івана Стронського. В з'їзді Федерації в липні 1931 в Вільні мали взяти участь, як представники В. П. У. В., т. т. Стронський, Великанович, Венгльовська і Юцишин.

Чимало уваги присвятила Надзірна Рада на тому засіданні справі ліквідації „Учительської Краєвої Спільки“ і винесла по цьому питанні постанову про перебрання від „Учительської Краєвої Спільки“ всего майна з активами й пасивами з нинішнім днем.

По доповнюючому виборі на останньому Загальному Зборі, що відбувся дня 4 липня 1931 року, в склад Надзірної Ради ввійшли: Великанович Дмитро, Венгльовська Ольга, Зелений Андрій, Зубрей Михайло, Коваль Генрик, Кривоносюк Петро, Лилик Іван, Петрів Денис, Стельмах Денис, Сілецький Степан, Стронський Іван і Таранько Михайло. По złożенні усних заяв через т. т. Кривоносюка й Лилика, що вони виходять із складу Надзірної Ради, кооптовано на їх місце т. Івана Юцишина. Тим чином ця Надзірна Рада складається з отсих 11 членів: Великанович Дмитро, Венгльовська Ольга, Зелений Андрій, Зубрей Михайло, Коваль Генрик, Петрів Денис, Сілецький Степан, Стельмах Денис, Стронський Іван, Таранько Михайло і Юцишин Іван.

На внесення т. Ковалья постановила Надзірна Рада запрошувати постійно т. т. Кривоносюка і Лилика на свої засідання в характері гостей із рішачим голосом.

Перше засідання цієї Надзірної Ради відбулося в днях 5—6 липня 1931, на якому вона уконституувалася так: голова — Стронський Іван, місто голова — Таранько Михайло, секретар — Сілецький Степан, містосекретар — Венгльовська Ольга. В характері дорадчо-допоміжних органів покликала Надзірна Рада до

праці таких референтів: 1. бюджетово-господарський — т. Коваль Генрик, 2. освітній — т. Зубрей Михайло, 3. міжорганізаційні зв'язки — т. Великанович Дмитро, 4. жіноче питання в організації — т. Венгльовська Ольга, 5. правильники діяльності і розподіл праць у Дирекції — т. Стельмах Денис.

Крім референтів установила ще Надзінра Рада два Редакційні Комітети: 1. Редакційний Комітет Видавництва В. П. У. В. і 2. Редакційний Комітет Ювілейної Книги. Керуючим редактором усіх видавництв В. П. У. В. назначила Надзінра Рада директора т. Івана Юцишина, а відповідальним директора т. Андрія Зеленого. Обом редакторам доручено подбати про запрошення до співпраці в видавництвах В. П. У. В. відповідних співробітників, опрацювання редакційного правильника й передання його Надзінрній Раді на затвердження в грудні 1931. На тому засіданні винесено засадничу постанову, що з 1-им січня 1932 має „Шлях виховання й навчання“ з додатком „Методика і шкільна практика“ виходити як кварталник в об'ємі 5—6 аркушів друку вел. 8. Програму видавництва доручено опрацювати Дирекції в порозумінні зі сталими співробітниками й подати її Надзінрній Раді на затвердження в грудні 1931. На тому засіданні постановила Надзінра Рада видати невідклично „Ювілейну Книгу“ в біжучому адміністраційному році. Редакторство „Ювілейної Книги“ оставлено на дальше в руках директора т. Івана Юцишина без зміни вставленої вже програми видавництва та складу запрошених давніше співробітників.

На тому засіданні винесла Надзінра Рада постанову, якою доручила Дирекції вибрати всі готівкові льокації з банків і закупити за них нову кам'яницю для Товариства. Цю постанову виконала Дирекція і в дні 3 листопада 1931 законтрактувала й заїнтабулювала на власність Товариства двоповерхову кам'яницю при вул. Якуба Стшеме 11.

Друге засідання Надзінрної Ради відбулося в днях 24—25 грудня 1931. Головним предметом наради на цьому засіданні були справи правної оборони, зміни статуту Товариства та ліквідація У. К. С. З ділянки правної оборони розглядала Надзінра Рада меморіяли, предложені делегаціями В. П. У. В. Кураторові Л. Ш. О. дня 20 жовтня 1931, львівському Воеводі дня 23 жовтня 1931 і Міністрові Освіти дня 17 грудня 1931, та одобрила в цілості змісти тих меморіалів. Обширне звідомлення в тій справі було поміщене в ч. 1 „Учительського Слова“ з 1932 року на ст. 8—15.

По основному перегляді змін статуту доручила Надзінра Рада Дирекції подати його відповідним органам державної адміністраційної влади до затвердження. Основою зміни статуту є прямування поширення його законної правосильности на всі землі Польщі.

Розглянувши дотеперішні заходи Дирекції В. П. У. В. в справі ліквідації „Учительської Краєвої Спілки“, доручила її Надзінра Рада поробити всебічні заходи в тому напрямі, щоби ця

установа з днем 26 червня 1932 була вже фактично зліквідована. В дні засідання Надзірної Ради (24—25 грудня 1931) sklep У. К. С. у Львові був уже зліквідований, а лишки товарів перевезені на склад у Коломиї, де переводиться дальшу ліквідацію кооперативи.

Б. Дирекція. — В часі від 1 січня по 31 грудня 1931 працювала Дирекція В. У. В. В. в такому складі: Зелений Андрій і Юцишин Іван — директори, та Великанович Дмитро і Петрів Денис — їх заступники. В тому часі відбула Дирекція під проводом місто-голови т. Таранька 23 засідання, на яких полагоджувала колегіяльно всі справи, що впливали, як її обов'язки, або з постанов статуту або зі спеціальних ухвал Надзірної Ради.

В технічному веденні всіх справ Товариства встановився в Дирекції такий розподіл праці: директор Андрій Зелений — адміністрація, бухгалтерія і правна порада; директор Іван Юцишин — редакція видавництва, міжнародні міжорганізаційні зв'язки, культурно-освітні справи й організація Окружних Відділів.

Крім тих нормальних обов'язків, які все приносить із собою організаційне життя, директор Зелений працював інтенсивно над ліквідацією „Учительської Краєвої Спілки“, а директор Юцишин посвятився справі купна другого учительського дому та перейняв на себе, в заступстві т. Зеленого, всі інтервенції в службових і професійних справах членів Товариства перед різними органами шкільної влади.

В. Редакційний Комітет видавництва В. П. У. В., встановлений Надзірною Радою на засіданні в дні 5—6 липня 1931 відбув конференцію зі сталими співробітниками дня 30 липня 1931 у Львові на такій програмі: 1. Правильник праць Редакційного Комітету. 2. Програма видавництва. 3. Змісти „Учительського Слова“, „Шляху виховання й навчання“ та „Методики і шкільної практики“ на біжучий квартал. 4. Біжучі справи й внесення.

В 1931 році вийшло 11 випусків „Учительського Слова“ на 372 сторін друку вел. 8. Орган мав такі відділи: I. Вступні (редакційні) статті; II. Організація і пропаганда; III. Учительські й шкільні справи в державних законодавчих установах; IV. З руху міжнародних учительських організацій; V. З життя нашої організації; VI. Куток правної поради; VII. Дискусійний куток; IX. З тернистого шляху українського вчителства; X. Інформаційний куток; XI. Некрологи; XII. Фейлетони.

Склад співробітників „Учительського Слова“ дуже обмежений. Більшість статей, поміщених на сторінках цього органу, вийшла зпід пера самого редактора; дещо матеріалу виллинуло від поодиноких референтів Надзірної Ради, т. посла Великановича і т. Зельського. Містив на сторінках „Учительського Слова“ свої статті також старий друг народнього вчителства проф. Ст. Сірополко. Щоби притягнути більше товаришів до співпраці в „Учительському Слові“, вимагала Дирекція від Відділів Окружних Відділів організування самоосвітніх гуртків і встановлення при них кореспондентів. Але ця акція не дала видатніших успіхів. Співпраця кореспон-

дентів обмежувалася до коротких звідомлень, у яких слабо відзеркалювалося життя вчительства в громадянстві й організації. Навіть „Дискусійний куток“, відкритий з метою заохоти ширших кола членів до співпраці на сторінках „Учительського Слова“, зазнався покищо невеличкою поправою того стану.

В I-ому відділі було 4 статті, в II-му — 13, в III-му — 7, в IV-ому — 17, в V-ому — 8, в VI-ому — 18 заміток, в VII-ому — 3, в VIII-ому — 5, в IX-ому 5, 2 фейлетони і 11 некрологів. — Разом 93 статей і заміток.

В 1931 році вийшло 10 випусків місячника „Шляху виховання й навчання“ з додатком „Методика і шкільна практика“ об'ємом 2½ аркуша вел. 8, на 400 сторін друку. В „Шляху виховання й навчання“ було сім відділів: I. Статті на загальні теми; II. Філософія й теорія педагогічних наук; III. Виховно-освітні системи й організація шкільних установ; IV. Дискусійний куток; V. Огляд педагогічного й освітнього руху; VI. Огляд педагогічної преси; VII. Критика й рецензії.

В I-ому відділі було 11 статей, у II-ому — 20, в III-ому — 7, в IV-ому — 5, в V-ому — 10 заміток, у VII-ому — 6 оглядів преси, в VIII-ому — багато рецензій та оцінок головної дитячої літератури й видавництва. — Разом 59 статей і багато дрібніших заміток.

В „Методиці і шкільній практиці“ надруковано 20 методичних статей і зразкових лекцій.

Склад співробітників „Шляху виховання й навчання“ та „Методики і шкільної практики“ представляється досить відродно. В річнику за 1931 рік ми находимо такі імена: Базник М., др. Безушко В., Вагрик О., Воданос М., Домбровський А., Зельський І., Кузьмів Я., Кривоносок П., Макух М., Мацюк Я., Гасенко Ю., Гаєвський А., Адський, Заклинська, Куцй, Кривий М., Петрів Д., Романенко Я., Рожанківська О., Русова С., Сірополко Ст., Любай І., Ярмів, Юцишин І. і Сич Л. Знак це, що наше народне вчительство цікавиться живіше педагогічно-науковими питаннями та що наша педагогічна література може вже розвиватися покищо працями навіть самого народного вчительства.

В тісному зв'язку з Редакційним Комітетом була чинна „Секція педагогічних порад“. У тій секції працювали т. т. Кузьмів, Петрів і Юцишин. Секція давала письмеві або устні поради в питаннях фахової освіти, вибору педагогічної літератури, пояснення до законів і приписів про вчительські практичні іспити, вказівки до опрацювання зразкових лекцій на районіві конференції, а навіть і в справах позашкільної освіти. За цілий адміністративний рік полагодила Секція 37 справ.

„Секція правової поради й оборони“, в якій працювали т. т. Великанович, Зелений, Таранько і Юцишин, мала чотири головні напрямки діяльності: 1. конференції з представниками державної шкільної й адміністративної влади в службових і професійних справах членів, 2. інтервенції в тих самих справах, 3. письмеві й устні поради, в'яснювання шкільних

законів і приписів у службових справах учительства та 4. зладжування відкликів у службових справах членів до різних інстанцій державної влади. — Конференції відбувалися в формі делегацій при рівночасному вручванні відповідних меморіалів; конференції й інтервенції виконували найчастіше т. т. Таранько і Юдишин. Директор т. Зелений перейняв виключно на себе письменні й усні поради, вияснювання шкільних законів і приписів та зладжування письмених відкликів членам у службових справах до різних інстанцій державної влади. З конференцій у засадничих справах учительської служби членів подавала Секція негайно публічні звідомлення на сторінках „Учительського Слова“ або інформувала про них усно загал членів на конференціях голів і відпоручників Окружних Відділів.

Найбільше інтервенцій припадало все на посла т. Великановича, який виконував їх дуже совісно, нерідко, з позитивним вислідом.

Стан майна і фондів Товариства представляється так:

Допомоговий Фонд. — В адміністраційному році вплинуло на допомоговий фонд 14.407.25 зол., звернено допомог 9.528.01 зол., разом отже 23.935.26 зол.

З цієї квоти видано незворотних допомог 10.942.45 зол., зворотних і зачетів на рахунок правної оборони членів 7.940.16 зол. З незворотних допомог користали 3 сироти на квоту 780 зол., 1 зльокавтований учитель і 3 зльокавтані вчительки на квоту 2.085 зол., 17 вдовиць по членах на квоту 6.370 зол., 7 членів на правну оборону перед дисциплінарними комісіями й Адм. Трибуналом на квоту 1.707.45 зол. Зі зворотних допомог користало 71 членів. З хвилею введення в життя „Учительської Каси“ здержано видавання допомог.

Посмертний Фонд ілюструє приложена при кінці „Статистика“.

Приют. — „Учительський Приют“ приміщується досі у власній кам'яниці у Львові при вул. Унії Люблинської ч. 11. Користало з нього на протязі року 119 осіб. За нічліги виплачено 932 зол. Адміністрація Приюту (праця білля, льокаторський податок, світло, паливо, послуга, і т. д.) виносила 657.39 зол. А що вартість чиншу за льокаль виносить річно 1260 зол., тому з приходу на рахунок чиншу остало тільки 274.61 зол., що доказує несамовистарчальність приюту.

Оселя. — Користало з неї в першому сезоні 27 осіб і 2 дітей; в другому сезоні 49 осіб і 6 дітей; в 3-ім сезоні 81 осіб і 11 дітей; в 4-ім 57 осіб і 6 дітей. Оселя мала в приходах 12.661.15 зол., а саме: виплати за харчі 10.416.20 зол., за мешкання 2.088.65 зол., а забав 156.30 зол., а в розходах 12.937.38 зол., а саме: видатковано на харчі 6.881.38 зол., на платні кухарів і служби 2.022.16 зол., на адміністрацію в сезоні 695.49 зол., на адміністрацію поза сезоном 3.268.60 зол., звернено задатків на квоту 69.75 зол. Остало товару з сезону

вартости 224.32 зол. Недобір за рік 1931 виносить 51.91 зол.

Білянсова вартість „Оселі“ разом з площею виносить в 1931 р. 102.704.98 зол.

Учительський Дім у Львові при вул. Унії Люблинської ч. 11 мав у приходах з чиншів 5.674.50 зол., а в розходах (податки, консервація, адміністрація, рати довгу) 3.873.17 зол. Двох льокаторів, що займають однокімнатні мешкання в сутеринах залягають з чиншом на квоту 710 зол. Білянсова вартість виносить 38.260.45 зол., але дійсна вартість о 50 проц. більша. На реальності тяжить довголітній довг в Галицькій Касі Ощадности в квоті 1.944.36 зол.

Кам'яниця при вул. Якуба Стшеме, 11. В дні 3 падолиста 1931 р. набуло Товариство дорогою купна й заінтабулювало на свою власність двоповерхову кам'яницю у Львові при вул. Якуба Стшеме ч. 11 за 14.908.75 ам. доларів, враз з контрактними, нотаріальними, інтабуляційними, банковими й асекураційними коштами й коштами посередництва й фахової оцінки та скарбовими оплатами. Кам'яниця має: 3 мешкальні кімнати в сутеринах, 5 мешкальних кімнат з 2-ма кухнями, 2 тоалетами й двома лазничками з газовими апаратами в партері; 6 мешкальних кімнат з 2-ма кухнями, 2-ма тоалетами з 2-ма лазничками з газовими апаратами на першому поверсі; 5 мешкальних кімнат з 2-ма кухнями, з 2-ма тоалетами з 2-ма лазничками з газовими апаратами на другому поверсі; 3 окремі спіжарки на коридорі, а 3 окремі спіжарки при кухнях; 9 пивниць, окрему пральню й 10 стрихових переділів. Три мешкання мають по два входи.

Річний чинш виносить 8.206.90 зол. Всі кімнати на другому поверсі займає Товариство ВПУВ. і „Учительська Каса“. На реальності тяжить ще решта довгу в Комерціальному Банку в Кракові у висоті 3.000 ам. доларів, платного місячними ратами по 300 ам. доларів.

Реальність у Криниці. Ухвалою повітового Суду в Мушині ч. гіп. 1870 заінтабульовано право власности 1/4 части реальности ч. 6. гіп. 244 гром. Криниця о поверхні 1.797 квадр. метр. на річ Т-ва „Взаїмна Поміч українського Вчительства“ у Львові. На картах Ц) реальности обнятих ч. в. гіп. 278, 244, 780 громади Криниця та на всіх побічних картах вичеркнено зовсім право заставу 15.000 корон, вписаних в поз. 21 і 44 карти Ц) ч. в. гіп. 244. контракт купна зголошено в Скарбовім уряді в Новім Санчі та вплачено переносну таксу готівкою. Ціна купна виносить 5.200 зол. разом з коштами інтабуляції.

Реальність у Мушині. Закуплена від Кредитового Т-ва „Надія“ в Мушині в 1923 р. за 2 мільйони марок та заінтабульована на власність Т-ва ВПУВ. на підставі ухвали суду в Мушині з дня 17 вересня 1924 р. Право заставу для суми 11.000 корон на річ Т-ва „Надія“ виєктабульовано вже декларцією Т-ва „Надія“ з дня 18 лютого 1926 р., а право заставу для суми 20.000 корон на річ д-ра Момідовського виєктабульовано також на підставі

екстабуляційного квіту з дати Краків, дня 26 березня 1925 р. Реальність у Криниці і в Мушині зараз зовсім необтяжена. Білянсова вартість тих реальностей виносить тільки 12.680.88 зол.

II. Окружні Відділи.

До 1930 року наростала діяльність Окружних Відділів звичайним еволюційним шляхом. Була вона просто пропорційнальна до числа членів, їх ідейного насичення та меткості провідних одиниць. Під кінець 1930 і в першій половині 1931 року створилися дуже несприятливі умови для громадянської праці в цілому краю. Тим більше були вони несприятливі для членів Окружних Відділів, українських народних учителів, як державних урядовців. Около трьох десятків із них мусіли зайняти нові службові місця; тим чином відчували деякі повіти несподіваний недостаток досвідчених і сміливих провідників. По тій причині огорнула деяку частину нашого вчителства шкідлива знеохота до всякої громадянської праці; ослабла отже декуди активність нашого вчителства в ділянці позашкільної праці, ба навіть і на терені самої організації.

Але цей стан хвилевого пониження дотеперішнього темпа організаційної діяльності не тривав довго. Окремі Відділи почали поглиблювати випробовані вже дотепер ділянки організаційної праці та шукати навіть нових. Особливо розбудилося зацікавлення в нашого вчителства до питань економічної праці та самоосвіти. Наші члени стали поквалітно засновувати в своїх Відділах допоміжні й позичкові фонди, а навіть (декуди) і статутіві каси; заснують вони також радо свої повітові бібліотеки та поповняють їх головню педагогічною літературою.

З метою поглиблення своєї фахової й загальної освіти почали наші члени в 1931 році закладати при декотрих Окружних Відділах невеликі самоосвітні гуртки, зложені з 5—10 осіб. На сходинах тих гуртків обговорювали вони свої організаційні справи, відчитували реферати на педагогічні й інші наукові теми. Матеріали до відчитів черпали члени зі своїх повітових бібліотек або зі сторінок педагогічних видавництв В. П. У. В.

Треба завважити, що в останніх двох-трьох роках менше скликають наші відділи товариських сходин для педагогічних відчитів, рефератів і зразкових лекцій. Це з'явище пояснюється тим, що тепер шкільна влада прив'язує велику увагу до районових конференцій, на яких вчителство обов'язане бувати майже що місяця. Вони вичерпують поважно енергію вчителства, та спричиняють йому матеріальні видатки, так що обмеження товариських сходин на терені Окружних Відділів В. П. У. В. мусить заслугувати в окремих випадках навіть на оправдання.

Ті одиниці зпоміж наших членів, що привикли вже традиційно до ширшої громадянської праці поза порогами своїх шкіл, продовжують ту працю дальше зі званою любов'ю і пієтизмом та потягають своїм живим приміром інших, менше активних членів Товариства. Там, де вчителство з причин особистої чи суспільної

натури не може виступити на ширшій арені громадянської праці, старається дати вислів почуванню громадянських і національних обов'язків перед народом через щедre вплачування жертв на національні освітні, господарські або гуманітарні цілі.

Тим чином праця членів нашого Товариства на місцях, відкидаючи зайві атрибути маніфестаційних декорацій, зискувала на позитивній творчості й життєвій хосенності. Так поступово привчалося наше вчительство, що творчі вальори суспільного життя повстають найчастіше не зі святочних публічних виступів, але й із тихої щоденної, впертої й систематичної, при тому всебічної праці.

Про скромні досягнення такої праці повинні свідчити наведені нижче холодні, маломовні, але при тому дуже вимовні цифри. Вони в нічому ніколи й нікого не обмануть.

Учительських кас є в Окружних Відділах 6 із капіталом 31.959.30 зол.; допомогових фондів 9 із капіталом 8.947.39 зол. Бібліотек мають Окружні Відділи 18 в 4.069 томах, вартости 19.398 зол.

Мабуть тільки один Відділ веде касу на підставі окремого статуту, через те можна 5 кас із капіталом біля 9.000 зол. уважати допомоговими фондами, які в тім випадку виносилоби біля 18.000 золотих.

*

Бережани. На загальне число учительства в повіті 228, є українського народнього вчительства 74 осіб. До В. П. У. В. належить 70 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол засідань, сходин і зборів, б) членів, в) касову, г) бібліотечну, ґ) інвентарну, д) хроніку Окружного Відділу.

При Відділі заложено вчительську касу, власний допомоговий фонд і бібліотеку. Має вона 570 томів книжок вартости 3.600 зол.

Каса має 77 членів. Уділи виносять 3.113.70 зол., резервовий фонд 724.16 зол., шадничі вкладки 781.04 зол., сальдо відсотків 366.17 зол. Разом 4.985.07 зол.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 2 товариських сходин та 1 загальний збір.

При Відділі існує 1 самоосвітній гурток.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 2 відчити і 1 зразкову лекцію.

Члени Відділу ведуть позашкільну освітню працю: в читальнях „Просвіти“, в кружках „Рідної Школи“ та в кооперативах.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 1 липня 1931 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: Гриць Кісь голова, Доміцеля Бончукова містоголова, Семен Весоловський секретар, Ольга Шваківна скарбник і Федір Нагірський бібліотекар.

Болехів. На загальне число учительства в повіті 68, є українського народнього вчительства 19. До В. П. У. В. належить 15 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 1 березня 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: Володимир Рудий голова, о. Андрій Галанюк містоголова, Лев Павлишин секретар, Степан Ричок скарбник і Степан Дригинич контрольор.

Броди. На загальне число учительства в повіті 171, є українського народного вчительства 14. До В. П. У. В. належить 10 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, р) бібліотечну, д) хроніку Окружного Відділу.

В минулому році відійшли на інші місця служби 1, втратили вчительську службу 1.

Відділ не відбув навіть Загальних Зборів в 1931 р.

Калуш—Войнилів. На загальне число учительства в повіті 192, є українського народного вчительства 63. До В. П. У. В. належить 55 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову.

При Відділі заложено повітову бібліотеку. Має вона 105 томів книжок.

В минулому адміністраційному році мав Виділ товариських сходин 1; Загальний Збір 1.

В минулому році відійшли на інші місця служби 1; на емеритуру 1.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 21 травня 1931 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: Онуфрій Курдик голова, Гаврило Гринів містоголова, Анна Посацька секретар, Панько Гайда скарбник і Володимир Струхманчук контрольор.

Городенка. На загальне число учительства в повіті 184, є українського народного вчительства 72. До В. П. У. В. належить 70 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол засідань, сходин і зборів, б) касову, в) бібліотечну.

Допомоговий фонд виносить 206.50 зол. Бібліотека має вартість 2.770.04 зол.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 6 засідань; товариських сходин 9; Загальних Зборів 2.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 3 відчити й 3 зразкові лекції.

В минулому році відійшли на інші місця служби 2, на емеритуру 4.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 1 лютого 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: Осип Петрицький голова, Павло Хомів містоголова, Атанас Миронюк секретар, Бронислав Томяк скарбник і Іван Васишин бібліотекар.

Грибів. — На загальне число учительства в повіті 165, є українського народного вчительства 14. До В. П. У. В. належить 12 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол засідань, сходин і зборів, б) членів, в) касову, г) бібліотечну.

В минулому адміністраційному році мав Виділ товариських сходин 2 і Загальний Збір.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 2 зразкові лекції.

В минулому році відійшли на інші місця служби 1, на емеритуру 1.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 10 січня 1932 р. на якому вибрано Виділ у такому складі: Василь Меренголова, Андрій Нишота містоголова, Осип Вожович секретар, Омелян Шведик скарбник і Степанія Гудалюкова бібліотекар.

Дрогобич. — На загальне число учительства в повіті до 400, є українського народнього вчительства 80. До В. П. У. В. належить 67 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, г) бібліотечну, д) хроніку Окружного Відділу.

При Відділі заложено учительську касу і бібліотеку. Має вона 72 томів книжок вартости 200 золотих. Учительська каса має 68 членів. Уділено 18 позичок на квоту 2.760 зол.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 5 засідань, 2 товариських сходин та 1 Загальний Збір.

Члени Відділу ведуть позашкільну освітню працю. З них працюють: 4 в читальнях „Просвіти”, 1 в кружку „Рідної Школи”, 14 в кооперативах та 6 в інших народніх установах.

В минулому році відійшли на інші місця служби 2, на емеритуру 3.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 1 лютого 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: Павло Лопата голова, Василь Ісик містоголова, Степан Гавришук секретар, Іван Романюк скарбник і Софія Тершаківна бібліотекар.

Збараж. — На загальне число учительства в повіті 125, є українського народнього вчительства 34. До В. П. У. В. належить 33 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову.

Допомогова каса має 1.237.23 зол.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 3 товариських сходин та 1 Загальний Збір.

В минулому році відійшли на інші місця служби 1, на емеритуру 1.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 30 квітня 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: т. Микола Борщ голова, т. Єронім Білинський містоголова, т. Кость Мазуренко секретар, т. Олександр Гірка скарбник і Савчук Дам'ян бібліотекар.

Жидачів. — На загальне число вчителства в повіті 213, є українського народного вчителства 17 осіб. До В. П. У. В. належить 15 осіб. 2

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, ґ) бібліотечну.

При Відділі заложено бібліотеку. Має вона 163 томів книжок вартости 700 зол.

Відділ відбув 1 сходини та 1 Загальні Збори.

Члени Відділу ведуть позашкільну освітню працю. З них працюють 3 в читальнях „Просвіти“, 5 в кооперативах та 4 в інших народніх установах.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 31 січня 1931 р., на якому вибрано виділ в такому складі: т. Теофіль Скалений голова, т. Іван Білинський містоголова, т. Любов Данилович секретар, т. Степан Ванчицький скарбник і т. Евстахій Котович контрольор.

Журавно. — На загальне число вчителства в повіті 70, є українського народного вчителства 16 осіб. До В. П. У. В. належить 14 осіб. 2

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, ґ) бібліотечну.

Виділ не проявляв ніякої діяльності.

Жовква. — На загальне число вчителства в повіті 214 є українського народного вчителства 47. До В. П. У. В. належить 45 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову.

Члени Відділу належать до „Доразної Помочі“, яку оснований спільно з Товаришами „Огнісковцями“.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 1 Заг. Збір.

В минулому році відійшов 1 член на емеритуру та 1 оставив учительську службу.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 14 травня 1931 р., на якому вибрано Виділ в такому складі: о. Северіян Бараник голова, т. Осип Пеленський містоголова, т. Павлина Ольшанська секретар, т. Євгенія Гусаківська скарбник і т. Микола Климко бібліотекар.

Золочів. — На загальне число вчителства в повіті 246 є українського народного вчителства 69. До В. П. У. В. належить 60 осіб. 2

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову (ліквідаційну), ґ) бібліотечну, д) інвентарну, е) хроніку Окружного Відділу.

При відділі заложено власний допомоговий фонд і бібліотеку. В минулому адміністраційному році мав Відділ 2 товариські сходини, та 1 Загальний Збір.

При Відділі існує 7 самоосвітніх гуртків.

В минулому році відійшли на інші місця служби 2 члени, на емеритуру 1.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 2 лютия 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: Лука Семчишин голова, т. Іван Сухинський містоголова, т. Микола Попадюк секретар, т. Микола Кравчук скарбник і Сидір Бучацький бібліотекар.

Тов. Кравчук зрезигнував з члена Виділу.

Обовязки касієра виконує т. Сухинський Іван.

Коломия. — На загальне число вчителства в повіті 354 є українського народнього вчителства 104. До В. П. У. В. належить 70 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову.

При Відділі заложено допомоговий фонд, який виносить 1287.30 зол.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 4 товариських сходин та 1 Загальний Збір.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 1 реферат.

В минулому році відійшло на емеритуру 2 членів.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 6 березня 1932 р., на якому вибрано виділ у такому складі: т. Микола Івантинич голова, т. Роман Коссар містоголова, т. Стефанія Чубайвна секретар, т. Анна Філясова скарбник і т. Михайло Микитюк контрольор.

Косів. — На загальне число вчителства в повіті 126, є українського вчителства 49. До В. П. У. В. належить 39 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, г) бібліотечну.

При Відділі заложено вчительську касу (резервовий фонд 172 зл., уділи 774 зл.). Бібліотека має 244 томів книжок, вартости 1572.25 зол.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 5 засідань, 1 товариські сходини та 2 Загальних Зборів.

При Відділі існують 5 самоосвітні гуртки.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 2 відчити.

Позашкільну освітню працю веде 5 членів.

В минулому році відійшло на емеритуру 3 членів.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 20 березня 1932 р., на якому вибрано виділ у такому складі: т. Віктор Цюцюра голова, т. Михайло Наняк містоголова, т. Надя Сіліньська секретар, т. Антін Сальварівський скарбник і т. Зенон Винницький бібліотекар.

Копичинці. — На загальне число вчителства в повіті 142, є українського народнього вчителства 28. До В. П. У. В. належить 25 осіб. 3-

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, ґ) бібліотечну.

Бібліотека має 170 томів книжок.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 1 Загальний Збір.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 31 січня 1931 р., на якому вибрано головою т. Рошаківського Володимира.

Любачів. — На загальне число вчителства в повіті 201, є українського народнього вчителства 59. До В. П. У. В. належить 59 осіб. — 5-

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, ґ) бібліотечну, д) хроніку Окружного Відділу.

При відділі заложено бібліотеку. Має вона 97 томів книжок, вартости 300 зол.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 8 сходин та 1 Загальний збір.

При Відділі існують 5 самоосвітні гуртки.

В минулому році відійшло на емеритуру 5 членів.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 19 березня 1932 р., на якому вибрано виділ у такому складі: т. Євген Міхаловський голова, т. Іван Тоган містоголова, т. Стефа Назаревич секретар, т. Ілля Симко скарбник, т. Катря Трембійська бібліотекар і т. Андрій Вовк контролёр.

Надвірна. — На загальне число вчителства в повіті 160, є українського народнього вчителства 48. До В. П. У. В. належить 44 осіб. 4-4

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, ґ) бібліотечну.

Допомоговий фонд виносить 800 зол. Бібліотека має 280 томів книжок, вартости 2114.49 золотих.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 1 Загальний Збір.

В минулому році відійшло на інші місця служби 2 членів, а на емеритуру 1.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 7 лютого 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: т. Михайло Тимчина голова, т. Мирон Король містоголова, т. Юрко Покеза секретар, т. Іван Свищук скарбник і т. Гонората Диликова бібліотекар.

5-46
2-9
Перемисьль. — На загальне число вчителства в повіті 376 і 122 Добромиль, є українського народнього вчителства 61 і 26 Добромиль. До В. П. У. В. належить 46 і 9 Добромиль.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол засідань, сходин і зборів, б) членів, в) касову, г) бібліотечну.

При Відділі заложено бібліотеку.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 5 засідань, 2 товариські сходини, та 1 Загальний збір.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 2 відчити і 3 зразкові лекції.

7 членів Відділу веде позашкільну освітню працю в народніх установах.

В минулому році відійшла одна особа на емеритуру.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 6 березня 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: тов. Антін Пушкар голова, т. Котисова З. містоголова, т. Петро Суровецький секретар, т. Мих. Зубрей скарбник і Миссакова З. бібліотекар.

3-23
Перемисьляни. — На загальне число вчителства в повіті 214, є українського народнього вчителства 41. До В. П. У. В. належить 23 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол засідань, сходин і зборів, б) членів, в) касову, г) бібліотечну.

При Відділі заложено допомоговий фонд у висоті 280 зол. Бібліотека має 249 томів книжок.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 4 засідання, 1 товариські сходини та 1 Загальний Збір.

В минулому році відійшло на емеритуру 5 осіб та 1 оставила учительську службу.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 31 січня 1931 р., на якому вибрано виділ в такому складі: т. Володимир Любінець голова, т. Петро Снилик містоголова, т. Іван Свистун секретар, т. Антонія Сеницева скарбник і т. Лев Войчак бібліотекар.

-32
Рава Руська. — На загальне число вчителства в повіті 225, є українського народнього вчителства 39. До В. П. У. В. належить 32 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол засідань, сходин і зборів, б) членів, в) касову, г) бібліотечну, г) хроніку Окружного Відділу.

При Відділі заложено допомоговий фонд у висоті 1473.04 зол. Бібліотека має 95 томів книжок, вартости 500 зол.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 1 сходини та 1 Загальний Збір.

Члени Відділу ведуть позашкільну освітню працю. З них працюють 5 в читальнях „Просвіти“, 3 в кружках „Сільського Господаря“, 7 в кооперативах, в молочарських спілках 3, в кредито-

вих установах 2, в громадських радах 12, веде хор 3, аматорські гуртки 5 членів.

В минулому році відійшов на емеритуру 1 член; звільнено зі служби 1.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 17 квітня 1932 р., на якому вибрано виділ у такому складі: т. Теодор Мусій голова, т. Жигмонт Олексин містоголова, т. Іван Канцір секретар, т. Андрій Рачинський скарбник і т. Гриць Сахрин бібліотекар.

Радеків. — На загальне число вчителства в повіті 179, є українського народнього вчителства 39. До В. П. У. В. належить 32 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол засідань, сходин і зборів, б) касову, в) бібліотечну, г) хроніку Окружного Відділу.

При Відділі заложено бібліотеку. Має вона 32 томи книжок вартости 166 золотих.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 1 товариські сходини.

Головою Виділу був Степан Литвин.

Рогатин. — На загальне число вчителства в повіті 260, є українського народнього вчителства 60. До В. П. У. В. 44 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, г) хроніку Окружного Відділу.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 10 засідань, товариських сходин 3 та 2 Загальні Збори.

При Відділі існують 7 самоосвітних гуртків.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 5 відчитів.

Члени Відділу ведуть позашкільну освітню працю. З них працюють 4 в читальнях „Просвіти“, 2 в кружках „Рідної Школи“, 10 в кооперативах та 10 в інших народніх установах.

В минулому році відійшли на інші місця служби 2 члени, на емеритуру 1.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 14 лютого 1932 р. на якому вибрано Виділ у такому складі: т. Микола Водонос голова, т. Іван Білоус містоголова, т. Теодор Грибович секретар, т. Софія Михаськова скарбник і т. Марія Борисова контрольор.

Станиславів. — На загальне число вчителства в повіті 377, є українського народнього вчителства 77. До В. П. У. В. належить 70 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, г) бібліотечну, д) інвентарну, е) хроніку Окружного Відділу.

При Відділі заложено допомоговий фонд і бібліотеку.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 5 товариських сходин та 1 Загальний Збір.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 3 відчити і 1 зразкову лекцію.

В минулому році відійшов на інше місце служби 1 член, на емеритурі 3.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 6 березня 1932 р., на якому вибрано виділ в такому складі: т. Омелян Гірняк голова, т. Повх Іван містоголова, т. Дмитро Макогон секретар, т. Осип Гошовський скарбник і т. Кирило Ткачук бібліотекар.

67 Самбір. — На загальне число вчителства в повіті 252, є українського народнього вчителства 76. До В. П. У. В. належить 67 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) касову.

При Відділі заложено учительську касу п. н. „Український Вселюдний Учитель“, яка має поверх 21.000 зол. оборотового капіталу. Допомоговий фонд має 1140.81 зол.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 6 засідань, 2 товариські сходини та 2 Загальні Збори.

При Відділі існує 8 самоосвітніх гуртків.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 1 відчит.

В минулому році відійшло на емеритурі 2 членів.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 31 грудня 1931 р., на якому вибрано виділ в такому складі: т. Степан Сілецький голова, т. Іван Януш містоголова, т. Михайло Федина секретар, т. Ярослава Скориківна скарбник і т. Петро Скалко контрольор.

13 Скалат. — На загальне число вчителства в повіті 150, є українського народнього вчителства 18. До В. П. У. В. належить 13 осіб.

Окружний Відділ має протокол засідань, сходин і зборів.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 2 засідання, 1 товариські сходини та 1 Загальний Збір.

При Відділі існують 4 самоосвітні гуртки.

В минулому році відійшов на емеритурі 1 член.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 14 лютого 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: т. Микола Блажків голова, т. Павло Коненко містоголова, т. Северин Навроцький скарбник, т. Степан Харчук писар, і т. Петро Оноферко контрольор.

26 Стрий. — На загальне число вчителства в повіті 171, є українського народнього вчителства 74. До В. П. У. В. належить 26 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол засідань, сходин і зборів, б) членів, в) касову, г) бібліотечну.

При Відділі заложено допомоговий фонд і бібліотеку.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 6 товариських сходин та 1 Загальний Збір.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 4 реферати.

Члени Відділу ведуть позашкільну освітню працю. З них працюють 4 в читальнях „Просвіти“, 7 в Клубах „Рідної Школи“, 5 в кооперативах та 12 в інших народніх установах.

В минулому році відійшов 1 член на емеритуру.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 6 березня 1932 р., на якому вибрано головою о. Йосифа Савицького.

Снятин. — На загальне число вчителства в повіті 150, є українського народнього вчителства 28. До В. П. У. В. належить 18 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) касову, г) бібліотеку, г) хроніку Окружного Відділу.

При Відділі заложено бібліотеку. Має вона 123 томів книжок.

В минулому адміністраційному році мав Виділ 4 засідання, 2 товариські сходини та 1 Загальний Збір.

При Відділі існує 1 самоосвітний клуб.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 3 відчити.

В кредитових установах працює 2 членів.

В минулому році відійшло 7 членів на емеритуру.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 13 березня 1932 р. Головою вибрано т. Семена Фодчука.

Старий Самбір. — На загальне число вчителства в повіті 147, є українського народнього вчителства 40. До В. П. У. В. належить 38 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів, в) членів, г) касову, г) хроніку Окружного Відділу.

При Відділі заложено допомоговий фонд, який має 404.92 зол.

В минулому адміністраційному році мав Відділ 1 Загальний Збір.

В минулому році пішло на емеритуру 2 членів.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 1 лютого 1932 р., на якому вибрано головою т. Михайла Мацевку, місто-головою о. Станислава Дашо, секретарем Віктора Мірикевича, скарбником т. Дмитра Котелка, контрольором т. Олесю Княжинську.

Турка н. Стр. На загальне число вчителства в повіті 136, є українського народнього вчителства 51. До В. П. У. В. належить 46 осіб.

При Відділі заложено бібліотеку. Має вона 850 томів книжок, вартости 3600 зол. Як майно має Відділ ошадність 50 зол.

В минулому адміністраційному році мав Відділ товариські сходини та 2 Загальні Збори. В дні 22 грудня 1931 р. закрила влада Відділ. Відновлено його в березні 1932 р.

При Відділі існує 1 самоосвітній гурток.

В ділянці самоосвіти члени відділу дали 2 відчити.

Деякі члени Відділу вели місцеві каси й кооперативи а інші курси неграмотних.

Збільшено з учительської служби одного члена, на емеритуру перенесено 2 членів.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 1 березня 1932 р., на якому вибрано Виділ у такому складі: т. Прокіп Шеремета голова, т. Антін Жилавий містоголова, т. Марія Данилович секретар, т. Мирон Комарницький скарбник і т. Ольга Метрик бібліотекар.

Тернопіль. — На загальне число вчителства в повіті 270, 6 українського народнього вчителства 71. До В. П. У. В. належить 69 осіб.

Окружний Відділ має такі канцелярійні книги: а) протокол чинностей, б) протокол засідань, сходин і зборів в) членів, г) касову.

При Відділі заложено вчительську касу, яка має 1011 зол. В минулому адміністраційному році мав Відділ 5 товариських сходин та 2 Загальні Збори.

В ділянці самоосвіти члени Відділу дали 3 відчити.

Члени Відділу ведуть позашкільну освітню працю в читальнях і кооперативах.

Останній Загальний Збір членів Відділу відбувся дня 22 вересня 1931 р., на якому вибрано виділ у такому складі: т. Володимир Залужний голова, т. Теодор Гринкевич містоголова, т. Володимир Омецінський секретар, т. Віктор Оленюк скарбник і тов. Богданович Олена бібліотекар.

В усіх Окружних Відділах В. П. У. В. і поза межами Східної

Галичини зареєстровано 2667 українських народніх учителів(ок). З них є карними членами Товариства 2229 осіб; 438 вплачують неправильно членські вкладки і відхиляються від членських обов'язків.

ВОРОХТА ЖДЕ НА ВАС!

По цілорічних турботах та виснажуючій праці в школі належить кожному працівникові на освітньому оболозі відпочинок, який має зміцнити так фізичні як і духові його сили до дальшої праці. В тій ціллі старається кожний використати час вакаційних ферій як можна найкраще. Давніше, коли не було паспортів. — багатьох зпоміж учительства виїздило на прогульки за границю. Нині обставини змінилися і мало хто може собі дозволити на це. Але за те кожний член нашої становой організації може прегарно перевести вакаційні ферії в "Ворохті, в нашій „Учительській Оселі“, яка й побудована виключно для цієї ціли.

Існує вона вже 6-тий рік і за цей час відвідало її значне число наших членів. Всі ті, що були раз в „Оселі“ — навідуються до неї

бодай на короткий час, кожного року, бо найшли вони там усе те, що може таке випочинкове місце дати: здоровий гірський воздух, пречудову, цілющу нерви й гартуючу тіло купіль у Пруті, емоційноуючі прогульки на доколичні гірські верхи — а при тім всім — дешево приміщення в домівці „Оселі“ та обильний і здоровий харч.

В часі вакаційних ферій кипить в „Оселі“ життя в цілій повні. Тут зустрічаються Товаришки й Товариші з різних сторін, пізнаються взаємно, обмінюються думками та поглядами не лише в організаційних чи чисто професійних справах, але й обговорюють всякі питання, звязані з бїжучим життям у всіх його проявах. Тому „Оселя“ стала майже від самого початку свого існування культурним осередком товариського життя не лише для членів-осельчан, але для всіх тих українців, що відвідують Ворохту.

З кожним роком старається Управа нашої Організації вводити поступенно, після матеріальної спроможности, всякі поліпшення та зміни, пороблені на основі дотеперішнього досвіду.

В минулому році зроблено великі зміни в справі прохарчування. Ця спроба випала доволі гарно і в тому році піде ця справа ще краще. Ціни на харч знижено до квоти: 3.20 зол. денно від особи (для дітей до літ 12 — по 2 зол.) при триразовій денній рації поживи (снідання, обід і вечера).

На цей рік підвечірок знесено (хто схоче зможе його за оплатою окремою діставати), а це з тої причини, що підвечірки, видавані досі між год. 5—6 пополудні, псували всякі пляни прогульковцям. Ніхто з „Оселі“ не міг через те використати відповідно пополудня, бо саме підвечірок стояв цьому на перешкодї. Прим. не можна було зробити по обіді прогульки на Ребровач, чи на Серединку, чи на Кічеру, чи до Вороненки — бо о 5-тій треба було бути на.. підвечірку. Ця отже новість причиниться в тім році до підсилення прогулькового руху, а що за тим слїдує — дасть усім нашим оселянам можливість докладного пізнання усіх тих чарівних ворохтянських верхів та розбудить у них замилювання до нашої Верховини, до наших „любих, високих Карпат“.

„Оселя“ відвідують більше Товаришки, а меньше Товариші! Не знаємо в чім лежить причина тої диспропорції! В першім році (1926) стан цей був рівний по половині, але опісля з кожним роком відсоток Товаришів чомусь поступенно спадав, так що в минулому році відсоток муштин зійшов до 30 проц. Цю аномалію треба конче на будуче відхилити, а це залежить головню і майже виключно від усіх тих Товаришів (у першу чергу кавалерів), які, не маючи де перевести вакаційних ферій — повинні конче й безумовно перевести їх у Ворохті в „Оселі“. Хто з них раз загостить до цієї чарівної закутини наших гір — той певно кожного року буде постійним жильцем „Оселі“.

Від минулого року провід „Оселі“ в часі ферій спочивав в руках містоголови нашої організації, тов. Таранька, який докладає зі свого боку всіх зусиль, щоби „Оселя“ сповняла своє завдання як слїд, щоби дала багато радості й вдовілля осельчанам, щоби

стала осередком нашого станovo-родинного життя бодай через ті два коротенькі вакаційні місяці.

Булоби дуже пожаданим, щоби в тім році завітати до „Оселі“ всі ті, що досі ще там не були! Нехай прибудуть усі ті, яких всякі журби й злободневі клопоти пригнітали; нехай являться всі ті, що світом нудьгують, а серцем яловіють; нехай ставляться, мов до „рапорту“ всі ті, що в серці рани мають. — Всіх пригорне „Оселя“ під свої опікунчі крила, всім дасть розраду, вилічить сердечні рани, втихомирить біль серця, розжене на „чотири вітри“ скуку...

Дуже бажаними гостями в „Оселі“ булиб добрі співаки й співачки, бо вже від 2—3 літ не чула Ворохта учительського хору ні в церкві, ні вечорами з оселянського узгір'я. Придалисяб також добрі аматори, що моглиб дати в прегарній домівці місцевого „Народнього Дому“ кілька театральних вистав, пр. „Учителя“, „Панну Мару“, або зложити спільними силами якусь ефектовну „ревію“ з приміненнями до місцевих умов пісеньками та куплетами.

Для тої цілі є всі дані — є добра сцена, є декорації, є знамените pianino — коби лиш найшлися охочі виконавці.

На слітні дні здалисяб зо два прелегенти або прелегентки, які потрапилиб зацікавити (не примусово) тих, що не грають у преферка, ремі, лябета чи іншого — якимись займаючими доповідями про нові напрями в вихованні та навчанні (так, як це перед 3 роками прегарно робив тов. Кузьмів), або обговорили деякі питання з ділянки українознавства (це незвичайно цікава тема для всіх наших заточенців), як приміром були в 1930 виклади тов. Стефи Пашкевичівної про „Географію українських земель“, получені з відповідними прогультками.

Вкінці найпотрібніший бувби якийсь добрий рисівник-кариатурист, що матиме тут безліч сюжетів з „пляжі“, з ідальні, з прогульок, зі „святині думання“ — котрі зможе увіковічнити на сторінках „Оселянина“, якого начальний редактор і основник грозить, що в тім році видавати його буде щоденно і то в подвійному об'ємі, а друкований буде машинним письмом.

Багато з наших старших Товаришів і Товаришок виїздить щорічно на лікування до Черча. Всі вони для приємного переведення реконвалесценції — повинні безумовно прибути до „Оселі“, щоби дати доказ наслідків із черчанської курації.

Подавши цей загальний начерк вакаційних приємностей та всякого рода насолод, які на вас ждуть — кличемо голосом великим „во все услышаніє“: Приїжджайте до „Оселі“ в тім році всі — молоді й немолоді, всі, що бажаєте безжурно перевести час теперішньої кризи без огляду на це, що „першого“ буде аж 10-го чи 20-го! Забудьте про все зло і щоденні клопоти, а пакуйте в валізу найконечніші часті гардероби та й мчіть, повні мрій та найкращих сподівань до Ворохти. Вона жде на вас! Отже — до милого побачення!

Налоговий Оптиміст.

З ЖИТТЯ НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ДИРЕКЦІЯ В. П. У. В.

Інтервенція в Кураторії Л. Ш. О. — В дні 8. червня ц. р. явилася в Кураторії Л. Ш. О. делегація В. П. У. В. в особах містоголови т. Таранька і директора т. Ющишина. Відвідала вона Вп. Панів Куратора, начальника відділу народнього шкільництва Кведінського і начальника бюро персональних справ д-ра Веринського, вручаючи їм меморіал у двох справах — приймання до вчительської служби кандидатів української народности та повороту до служби в львівську Кураторію товаришів, перенесених на західні землі Польщі. В усній розмові порушили делегати декілька справ персонального характеру та справу мешканевих додатків для народніх учителів.

Інтервенція в П. Міністра Освіти. В дні 23. червня 1932 тов. Великанович був прийнятий на авдієнції в Пана Міністра Освіти в Варшаві і з доручення Дирекції ВПУУ зложив письмений меморіал та обговорив із п. Міністром такі справи: 1) Прийняття на вчительські посади кандидатів-українців із державних і приватних семінарій на терені Львівської і Волинської Кураторії. 2) Поворот перенесених товаришів на західні землі — до Львівської і Волинської Кураторії. 3) Надуживання при виконуванні § 69 вчительської прагматики. 4) Емеритура для неприйнятих до служби народніх учителів із колишніх займанських держав. 5) Переношення вчителства в нечинний стан. 6) Скривдження тов. Сембратовичівної Марї з Кального пов. Долина. 7. Мешканевий додаток для вчителства головно в сільських громадах.

Крім цього обговорював справу закону про новий устрій школи.

Вп. Товаришів (ок) із західної Польщі, що звернулися два рази листовно за поясненням про становище й працю т. Кривоносока в Надзірній Раді, Дирекція повідомляє ввічливо, що, будучи статутowo органом, підчиненим Надзірній Раді, не може нікому давати ніяких пояснень про становище й працю окремих членів Надзірної Ради. Ці листи передала Дирекція Надзірній Раді в переконанні, що вона найде найвідповідніший час і шлях для відповіді інтересованим Вп. Товаришам (кам).

Вакаційний методичний курс і підготовчий курс до практичних учительських іспитів, з огляду на зголошення на нього тільки 3-ох учасників, — не відбудеться.

Літній сезон в „Оселі“ в Ворохті, з огляду на достаточну кількість зголошених літників, відбудеться в часі від 1-го липня по 31 серпня ц. р. Управа „Оселі“ вестиме для своїх літників смачну й гігієнічну кухню.

Дирекція приймає дальше додаткові зголошення на побут в „Оселі“.

Родинні 3-ліжкові кімнати коштують по 2 зол. денно, ліжко в збірній кімнаті по 1 зол. Наріжні одноліжкові кімнати коштують денно по 1.50 зол. Приміщення на II-му поверсі — 30 гр. денно від особи.

Ціна харчу виноситиме денно: а) для дорослих осіб по 3.20 зол., б) для дітей від 3—12 літ по 2 зол. Літники діставатимуть харч три рази денно (снідання, обід, вечерю і раз на день чай при обіді або при вечері). Друге снідання й підвечірок можуть замовляти собі літники в завідуючого харчівнею. Кухня не буде видавати окремих обідів для хорих на жолудок.

Новий закон про збори. — В „Вістнику Законів“ Р. П. П. з дня 7. червня 1932 ч. 48 появився новий закон про збори. Текст цього закону подамо в черговому випуску „Учительського Слова“. Сьогодні звертаємо увагу всіх Виділів та Членів Окружних Відділів В. П. У. В., що право участі в зборах і сходах — згідно з цим законом — мають тільки члени товариств та організацій.

Допомогу з посмертного фонду по бл. п. Гринькові Лотоцькому у висоті 1.884 зол. виплачено його жінці п. Марії Лотоцькій, учительці в Дубовиці, п. Войнилів.

УЧИТЕЛЬСЬКА КАСА.

Учительська Каса повідомляє: Готівковий капітал Учительської Каси, який зібрався із влат її членів в р. р. 1930. і 1931. та в перших чотирох місяцях р. 1932. вже розпозичений. Дальші позички будуть ухвалювані й виплачувані лише в міру допливу грошей із звороту уділених вже позичок і влат членів будь на уділі, будь як щаднича вкладка.

Учительська Каса орудує лише власним капіталом, тому не може зповні заспокоїти потреб своїх членів; не всім, що прохають, може дати позичку, виплачує позичку часто по упливі довшого часу. Кожний член, що підписав „Заяву приступлення“ дістане „Уділову Книжочку“, але не скорше, як у вересні ц. р. тому, що наново треба списувати і реєструвати членів і книгу уділів, уміщуючи в ній лише дійсних членів значить таких, що підписали заяву і вписали вписове та уділ. Наш перший реєстр (тимчасовий) виказує 2.280 членів, які повинні були бути членами, а великим заходом вдалося нам стягнути до тепер ледви 800 заяв. Хто сям-так ознакочлений з технікою діловодства кредитової кооперативи, зрозуміє, скільки то часу праці і кошту змарнувалося через легкочудну байдужність членів.

1. На відповідь треба все прислати поштовий значок за 30 гр. Не буде значка, не буде відповіді.

2. Хто хоче дістати позичку, мусить найперше виповнити формуляр (друк) „Зголошення на позичку“. Відповіді на поміщені там питання, (які самозрозуміло мають бути вичерпуючі й згідні з правдою) дають змогу Дирекції рішати, чи може дати позичку.

3. З повідомленням, що позичка ухвалена, посилає Дирекція до підпису „Заяву“, на якій власноручність підписів мусить бути стверджена підписом та печаткою або Голови Окружного Відділу В. П. У. В., або Парохіяльного Уряду, або Громадського Уряду. Вимога ствердження власноручности відпадає, коли підпис доконується в приявності Дирекції. Тота вимога не є подиктована зайвою формалістикою, лише кенечною обережністю. Не домагаємося, як роблять це взагалі кредитові інституції коштовної нотаріяльної легалізації підписів, а даємо членам вказівку й змогу на місяць після свого вибору, без витрати часу й коштів сповнити наше домагання. Кожний член повинен зрозуміти, що Учительська Каса не є добродійною лише кредитовою інституцією, часі звернена. І хоч українське вчительство, яке гуртується у В. П. У. В. та що не дає підмог лише позички, а кожна позичка мусить бути в предвидженім

в Учительській Касі визначається чесністю й солідністю, не вільно Дирекції Учительської Каси забувати, що само довіря, яке має до своїх членів, не є ще достаточною запорукою, що їх грошові зобов'язання будуть додержані. Та про це одно повинні пам'ятати головно члени довжники. Точне сплачування довжних рат — це допровадження відсвіженої крові до серця організму, яким є кредитова інституція, це круження крові. Перестає кров кружити, організм вмирає; коли гроші кредитової інституції загорязнуть і не йдуть в оборотовий рух, інституція марніє і завмирає. Чи на те прийшла до життя Учительська Каса, щоб зараз знидіти через лихе кшуження крові?

4. Окрім заяви дає позичаючий також вексель з тими самими ручителями, що в Заяві. Ручителів має бути 1—2 а саме: а) коли позичаючий жонатий, а жінка є учителькою і членом В. П. У. В. та Учительської Каси, Заяву й вексель підписують позичаючий та його жінка.

б) коли жінка позичаючого не є учителькою, підписують: позичаючий, його жінка і такий ручитель, що дає добру запоруку (пр. член В. П. У. В. і Учительської Каси, власник необдовженого нерухомого майна, урядовець і т. п.).

в) нежонатому підписують заяву і вексель два ручителі.

5. Хто схоче заощадити собі коштів відновлювання векселя що 3 місяці, підпише (не лише сам, але й ручителі) відповідну заяву, яку йому доручиться разом з повідомленням про ухвалу позички.

Учительська Каса повідомляє своїх П. Т. Членів, що в липні і серпні ц. р. не буде полагоджувати ніяких нових зголошень на позички, лише в міру допливу грошей із позичкових рат виплачуватиме ухвалені вже позички.

ОКРУЖНІ ВІДДІЛИ В. П. У. В.

Бережани. — Загальний Збір Бережанського Окружного Відділу В. П. У. В. відбудеться дня 1. липня 1932 р. з слідуючим порядком нарад: 1. Відкриття Загального Збору; 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору; 3. Звідомлення з діяльності в минулому адміністраційному році; 4. Звідомлення Контрольної Комісії; 5. План діяльності на поточний адміністраційний рік; 6. Вибір Виділу Окружного Відділу; 7. Біжучі справи і внесення.

Городенка. — Сходини членів Окружного Відділу В. П. У. В. відбудуться 1. липня 1932 о год. 1 по полудні в льокалі „Української Бесіди“. На порядку нарад важні й пильні справи. Виділ сподівається, що бодай раз у рік у вільний від всяких обов'язків час пощастить йому побачити всіх своїх членів. Останні сходини, заповіджені на 1 червня ц. р., не могли відбутися тому, що члени мимо своєї масової присутності в Городенці не вважали за відповідне явитися на сходинах. Колиб се мало повторитися й на слідуючих сходинах, виділ подасть імена тих членів до прилюдного відома.

Зборів. — Сходини членів Окружного Відділу В. П. У. В. відбудуться в Зборіві, в домівці „Рідної Школи“ в неділю, 26 червня ц. р. від години 13-ої з таким порядком нарад: 1. Внесення на Загальний Збір Матірнього Товариства. 2. Вибір відпоручників до Комісії-Матки. 3. Місцеві справи і справлення адрес членів. 4. Зібрання заяв приступлення до „Учительської Каси“ і декларацій до „Фонду посмертних допомог“. 5. Зложення і розподіл рефератів і відчитів на слідуючі чергові сходини. 6. Евентуалія.

Сокаль. — Ширші сходи́ни Окружного Відділу відбудуться дня 3 липня 1932 о годині 1 в полудне в кімнатах „Бесіда“ в Сокалі. О участь всіх членів просить Виділ.

Тернопіль. — Ширші товариські сходи́ни Членів Окружного Відділу В. П. У. В. відбудуться в домівці Т-ва „Бесіда“ дня 7 липня ц. р. о 10-й год. ранку з таким порядком нарад: 1. Докінчення реферату т. Олія́рника — „Психоаналіза“. 2. Звіт представника з Загального Збору у Львові. 3. Поширення діяльності Окружного Відділу. 4. Зложення правильника „Допомогової Каси“. 5. Зібрання решти Деклярацій до „Посмертного Фонду“ і заяв приступлення в члени „Учит. Каси“ у Львові. 6. Справа солідарної і карної участи членів на схода́инах. 7. Внесення і запити.

НЕКРОЛОГИ.

† **Людвика з Ілевичів Залеська**, вдова по народнім учителі школи в Тростя́нці малім, пов. Золочів, померла в 81 році життя в Станиславові дня 1. травня ц. р. Покійна, оставши вдовою, потрапила із невеличкої платні своєю незомною працею і запопадливістю виховати чотирох синів і допомогти їм до осягнення становищ. До кінця свого життя цікавилася всіми проявами національного життя, читаючи залюбки українську пресу, та із своїх невеликих доходів давала жертви на народні ціллі. — В. І. П.!

† **Емілія з Гордінських-Федьковичів Пйотровська**, літ 32, служби 10, померла дня 5. травня 1932 в Розділовичах. Небіжка оставила мужа й осиротила 2 діточок. Похорон відбувся дня 7. травня ц. р. По причині наглої смерті Небіжки взяло участь у похоронах тільки кількох товаришів. Від імени Товариства попрощав Небіжку на вічний спочинок т. Зенон Кульчицький. — В. І. П.!

ТОВ. УЧИТЕЛІ І ТОВ. УЧИТЕЛЬКИ!

Обовязково передплачу́йте **ілюстрований півмісячник**

„РІДНУ ШКОЛУ“,

яка приносить ріжнородний і цікавий матеріал з краевого і закордонного шкільництва та непохитно боронить українське учительство. — „Рідна

Школа“ має кореспондентів в усіх державах і частях світу.

Умови передплати:

Місячно 1 золотий; квартално 3 зол.; піврічно 5.50 зол.; річно 10 зол.

АДРЕСА: Львів — Ринок, ч. 10

Ч. телефону 77-52.

Кonto П. К. О.: 153.427.

Видає Товариство „Взаїмна Поміч Українського Вчительства“.

Редагує Іван Ющишин.

За Редакцію відповідає Андрій Зелений.

Друковано в друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Гинок 10. — Тел. 29-26.

ЗАМКНЕННЯ РАХУНКІВ І БІЛЯНС

Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства у Львові“
за діловий рік 1931.

Оборотовий рахунок

Ч. п.	П Р Е Д М Е Т:	Приходи		Розходи	
		зл.	гр.	зл.	гр.
1.	Членські вкладки	29133	65		
2.	Допомоговий фонд і беззворотні підмоги	14407	25	16942	45
3.	Запас фонду посмертних підмог	4090	77		
4.	Чинний фонд посмертних підмог	28488	75	28000	—
5.	Ощадности членів (Учительська Каса)	26379	67	33269	16
6.	Будівельний фонд	13926	83		
7.	Періодичні видавництва	27310	72	20912	19
8.	Зворотні підмоги і зачети	9528	01	7940	16
9.	Кошта адміністрації Т-ва і Окр. Відділів	2301	38	25199	75
10.	Почтова Щадниця — Варшава	128298	42	127241	24
11.	Переходовий рахунок	36255	79	36523	99
12.	Ювілейний дар	1810	—	410	—
13.	Учительська Оселя у Ворохті	2761	15	3153	02
14.	Учительський дім при Унії Люблинській	5674	50	3873	17
15.	Учительський дім при вул. Як. Стшеме			133441	91
16.	Льокаці	78333	65	49246	32
17.	Учительський приют	932	—	657	39
18.	Відсотки	111	24		
19.	Неперіодичні видавництва (Метода Докромі)	621	25	2361	80
20.	Літниско у Ворохті	3517	31	3793	54
21.	Бібліотека			1231	40
22.	Мушина			19	40
23.	Вірителі	85274	37	9589	37
24.	Довжники	3946	99	23592	62
		503103	70	521398	88

Рахунок обороту:

Приходи в адміністрац. р. 1931: 503.103-70

Розходи в адміністрац. р. 1931: 521 398-88

Загальний оборот: 1,024.502-58

ПЕРЕГЛЯД ПООДИНОКИХ РАХУНКІВ :

Ч. п.	П Р Е Д М Е Т :	Помічна колонна		Приходи		Розходи	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
1.	Р-к каси:						
	З Р-ку білянсу за рік 1930			19660	59		
	Приходи в діловім році 1931.			503103	70		
	Розходи в діловім році 1931.					521398	88
	До Р-ку білянсу, готівка на 1932 р.					1365	41
				522764	29	522764	29
2.	Р-к членських вкладок:						
	З Р-ку білянсу за рік 1930.	10	—				
	Вплинуло в діловім році 1931.	29133	65	29143	65		
	З Р-ку допомог. фонду зворот			3588	47		
	Видатковано в діловім році 1931.: До Р-ку коштів адміністрації Т-ва					21990	15
	До Р-ку зисків і страт					1501	51
	До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					9240	46
				32732	12	32732	12
3.	Р-к періодичних Видавництв:						
	З Р-ку білянсу за рік 1930.	3634	80				
	Вплинуло в діловім році 1931.	27310	72	30945	52		
	Видатковано в діловім році 1931.: 1) Порта	1652	31				
	2) Експедиція	1390	60				
	3) Друк, склад і папір	13616	88				
	4) Побори редактора	1820	—				
	5) Поїздки Редакц. Комітету	69	—				
	6) Стрічкове	2114	35				
	7) Коректа	80	—				
	8) Знімки і кліші	69	05			20912	19
	До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					10033	33
				30945	52	30945	52
4.	Р-к допомогових фондів:						
	З Р-ку білянсу за рік 1930.						
	а) З Р-ку член. вкладок решта поз.	3588	47				
	б) Сальдо впливів з попер. літ.	29098	—	25686	47		
	в) З Р-ку зачетів	20	—				
	г) Довжники зворотніх підмог	25686	47			25886	47
	Вплинуло в діловім 1931. році: 1) Вплати на допомог. фонд	14407	25				
	2) Звороти підмог і зачетів	9528	01	23935	26		
	Видатковано в діловім році 1931.: 1) Удільно беззворотних підмог	10942	45			18882	61
	2) Удільно зворотних підмог і зач.	7940	16			3588	47
	3) Зворот решти поз. член. вклад.						
	До рахунку білянсу: а) Сальдо впливів з попередніх літ			24998	62	25562	80
	б) Довжники зворотних підмог			73920	35	73920	35

Ч. п.	П Р Е Д М Е Т :	Помічна колонна		Приходи		Розходи	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
5.	Р-к льокацій: З Р-ку білянсу за рік 1930. Ульоковано в діловім році 1931. Піднято в діловім році 1931. До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					49675 49246	13 32
				78333 20587	65 80		
				98921	45	98921	45
6.	Р-к Почтєвої Шадниці: З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплачено на наше conto в р. 1931. Піднято в діловім р. 1931. До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					3907 127241	76 24
				128298 2850	42 58		
				131149	—	131149	—
7	Р-к переносних позицій: З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплачено в діловім році 1931. Розходовано в діловім році 1931. До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			338 36255	20 79	36523 70	99 99
				36593	99	36593	99
8	Р-к движимостей Т-ва: З Р-ку білянсу за рік 1930. Докуплено уладження в діл. р. 1931. До Р-ку страт 10% амортизації До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					5708 196	97 —
				800 5104	09 88		
				5904	97	5904	97
9.	Р-к движимостей Оселі у Ворохті: З Р-ку білянсу за рік 1930. Закуплено в діловім 1931. році До Р-ку страт 10% амортизації До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					9700 268	99 66
				1385 8583	77 88		
				9969	65	9969	65
10	Р-к відсоток: Вплинуло в діловім 1931 році До Р-ку зисків і страт			111	24	111	24
				111	24	111	24
11	Р-к бібліотеки: З Р-ку білянсу за рік 1930. Докуплено в діловім 1931. році До Р-ку страт 10% амортизації До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					3984 1231	74 40
				530 4685	40 74		
				5216	14	5216	14
12	Р-к довжників: З Р-ку білянсу за рік 1930. Уділено кредиту в діловім 1931. р. Звернено кредит в діловім 1931. р. До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					66119 23592	06 62
				3946 85764	99 69		
				89711	68	89711	68

Ч. п.	П Р Е Д М Е Т :	Пимічна колюмна		Приходи		Розходи	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
13	Р-к вірителів: З Р-ку білянсу за рік 1930. Затягнуто довгу в діловім 1931. р. Сплачено довгу в діловім 1931. р. До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			1994 85274	31 37		
						9639 77629	32 36
				87268	68	87268	68
14	Р-к реальности в Мушині: З Р-ку білянсу за рік 1930. До Р-ку страт, 2% амортизації . . . До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932.					12943	74
				262 12680	86 88		
				12943	74	12943	74
15.	Р-к арміністрації Мушини: Заплачено асекурацію в 1931. р. . . До Р-ку страт					19	40
				19	40		
				19	40	19	40
16	Р-к реалнь. при вул. Унії Люблинськ.: З Р-ку білянсу за рік 1930. До Р-ку страт, 2% амортизації . . . До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					39060	45
				800 38260	— 45		
				39060	45	39060	45
17.	Р-к уділів на Учительський Дім: З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплачено в діловім році 1931. . . . До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			9610	25		
						7 9603	18 07
				9610	25	9610	25
18.	Р-к адміністрації Учит. Дому: З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплинуло з чиншів в діл. р. 1931. . З Р-ку Учительського Приюту . . . Видатковано в діловім році 1931.: а) Зворот гіпотечних довгів б) Виплата уділу на Учит. Дім . . . в) Кошта адміністрації : 1) Адаптації і консерв. будинку . . 2) Асекурація 3) Податки 4) Кошти судового спору 5) Відсотки 6) Платня і каса хорих дверника . . 7) Комиляр 8) Світло 9) Ріжні До Р-ку страт на покриття амортиз. До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932	5674 737	50 92	1588 6412	43 42		
						49 7	95 18
		617	95				
		26	30				
		1665	37				
		569	25				
		312	80				
		346	86				
		50	—				
		210	96				
		16	55				
						3816 800	04 —
						3327	68
				8000	85	8000	85

Ч. п.	П Р Е Д М Е Т:	Помічна колонна		Приходи		Розходи	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
19.	Р-к реальностей у Ворохті:						
	З Р-ку білянсу за рік 1930.					101862	88
	Видатковано в діловім році 1931.: Добудова і культур. площі					2879	36
	До Р-ку страт 2% амортизації			2037	26		
	До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			102704	98		
				104742	24	104742	24
20.	Р-к Учительської Оселі:						
	З Р-ку білянсу за рік 1930.			40071	—		
	Вплинуло в діловім році 1931.						
	а) Жертви на будову і лічницю	2678	25				
	б) Зворот кафляра	82	90	2761	15		
	Видатковано в діловім році 1931.: 1) Вгляд до табулі (інж. Попович)	20	35				
	2) Переносна такса докупленої парц.	56	70				
	3) Будова нової печі в кухні	1500					
	4) Матеріали до будови кухні	25	40				
	5) Помічні роботи при печі	57	50				
	6) Культуризація площі: а) Винагорода тов. Дорожинського	293	90				
	б) Насіння травки	62	—				
	в) Кущі, рожі, цвіти з доставою	863	51			2879	36
	7) Звор. вplat на Оселю (шторна)					5	
	8) Закуплено уладження					268	66
	До Р-ку страт, на покриття аморт.					3474	94
	До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					36204	19
				42832	15	42832	15
21.	Р-к літніска і коштів адміністр. Оселі:						
	Вплинуло в діловім році 1931.						
	1) Вплачені задатки на сезон	303	60				
	2) З сезону в діловому році	2502	50				
	3) Довжники за одержання	488	90				
	4) За побрані товари з магазину	54	81				
	5) За мешкання і салю поза сезон.	122	50				
	6) За визичення п'яніна	45	—	3517	31		
	Видатковано в діловім році 1931.: 1) Зворот задатків	9	—				
	2) Решта за харчеві артикули	365	94				
	3) Решта платень і ремунацій	100	—				
	4) Кошта подорожі кухаря і помічн.	50	—			524	94
	До переносу:			3517	31	524	94

Ч п.	П Р Е Д М Е Т:	Помічна колонна		Приходи		Розходи	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
	З переносу:			35	7 31	524	94
	Направи будинків і уладження:						
	1) Вставлення шиб до вікон	59	70				
	2) Направа лежаків враз з матер.	34	10				
	3) „ „ кругольні	15	—				
	4) „ „ сінників	14	—				
	5) „ „ крісел	10	—				
	6) „ „ замків	10	—				
	7) „ „ бетонових сходів	10	—				
	8) „ „ годинника в харчівні	5	—				
	9) „ „ шафи в кухні	5	—				
	10) „ „ машин. до края. хліба	2	50				
	11) Рискалі і жердки до огнев. гаків	8	90				
	12) Цвяхи	2	25			176	45
	Кошта адміністрації:						
	1) Платня управителя	804	80				
	2) Платня строжа	280	—				
	3) Кошта судового спору	514	15				
	4) Асекурація в „Дністрі“	234	05				
	5) Асекурація в Загал. Заведенню	175	65				
	6) Конкуренція Коміт. буд. церкви	250	—				
	7) Опал	282	70				
	8) Світло	42	60				
	9) Білення комнат перед сезоном	164	95				
	10) Солома і набивання сінників	86	—				
	11) Чищення кльозетів	85	—				
	12) Порта: телеграми і доручення	39	85				
	13) Стирки	27	—				
	14) Громадський податок за шильди	15	—				
	15) Дезінфекційні прибори	12	10				
	16) Осінні роботи на площі	20	—				
	17) Поїздки	14	90				
	18) Канцелярйні прибори	20	40				
	19) Прання оселянського біля	12	95				
	20) Чищення коминів	8	—				
	21) Паста до обуви і нитки	2	05			3092	15
	До Р-ку страт			51	91		
	До Р-ку білянсу, запас товарів в маг.			224	32		
				3793	54	3793	54
22.	Р-к запасу посмертних підмог:						
	З Р-ку білянсу за р-к 1930.			13318	07		
	Вплинуло в діловім році 1931						
	а) З вписового і 13-ої вкладки	2741	—				
	б) З відсоток дописаних	1349	77	4090	77		
	в) З Р-ку чин. фонду посм. підмог			22216	25		
	До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932					39625	09
				39625	09	39625	09

Статистика смертності членів Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства“ у Львові
і виплат із посмертного фонду за час від 1. січня 1928. р. до 31. грудня 1931. р.

Число пор.	ІМЯ і НАЗВИСКО помершого члена	Адреса сталого побуту	ПОВІТ	Дата смерті	Належність посмертного фонду після постанов правління		Стягнено 2 1/2 % на адміністрац. і залежності		Виплачено гот. грош. або покрито кошти похорону		ВИПЛАЧЕНО		ІМЯ і НАЗВИСКО особи — котрій виплачено	АДРЕСА	Яке відношення родинне до помершого
					зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.	д н я р о к у	касовий артикул			
1	Ломей Іван	Голови п. Устє-ріки	Косів	1/II—1928	904	80	—	—	904	80	27/III 1928	427/28	Ломейова Бронислава	Вербівці п. Косів	жена
2	Маренін Андрій	Яворів	Яворів	21/II—1928	1.238	25	89	—	1.149	25	31/III 1928	434/28	Щирбова Стефанія з Маренінів	Яворів	донька
3	Козанкевич Максим	Городенка	Городенка	2/III—1928	1.275	60	—	—	1.275	60	16 IV 1928	632/28	Козаневичева Марія	Городенка	жена
4	Кулиничева Олена з Боровців	Городжів Добросин	Рава Руська	22/III—1928	950	50	99	50	851		11/V 1928	750/28	Кулинич Петро	Рава Руска	муж як опікун до дітей
5	Сахринова Текля	Гійче п. Рава Руска	Рава Руська	4/III—1828	1 275	50	101	90	1.173	70	2/VI 1928	849/28	Сахрин Григорій	Гійче п. Рава Руска	муж
6	Миджин Михайло	Соколівка к. Ожидова Іосо	Золочів	3/XII—1928	1.714	59	126	45	1.588	14	5/XII 1928 15 XII 1928	1.608/28 1.648/28	Миджинова Юлія	Соколівка к. Ож. Золочів	жена
7	Ісикова Анна	Модрич Дрогобич	Дрогобич	10/IX—1928	1.607	88	1 0	70	1.497	18	15/XII 1928	1.649/28	Ісик Василь	Модрич Дрогобич	муж
8	Коцкова Степанія з Пруців	Росохач Турка над Стриєм	Турка п/Стр.	12/X—1928	1.671	04	41	78	1.629	26	15/XII 1928	1.650/28	Коцко Петро	Должки Турка п/Стр.	муж
9	Децик Іван	Білина Велика Лука к. Самбора	Самбір	12/X 1928	1.671	04	38	08	1.632	96	9/I 1929	46/29	Скалко Петро	Береги Самбір	судово установ. опікунові дітей
10	Бокс Карло	Жирав п. Ходорів	Бібрка	6/II—1919	1.783	92	83	—	1.700	92	28/II 1629 12/III 1929	283/29 374/29	Боксова Іванна	Жирав Бібрка	жена
11	Кликайло Лев	Косове Тшен-сувка	Зах. пов.	30/III 1929	1.818	33	45	46	1.772	87	5/IV 1929 9/IV 1929	521/29 555/29	Кликайдова Іванна	Колінці п. Товмач	жена
12	Величко Володимир	Викторів Галич	Станиславів	24/III—1929	1.818	33	45	96	1.772	37	9/IV 19 9	554/29	Величкова Антонія	Сілець Єзупіль	жена
13	Нестерчукова Марта	Глубічок Великий Іосо	Тернопіль	8/IV 1929	1.864	47	78	86	1.785	61	25/IV 1929	629/29	Кашубівна Емілія	Загробеля Тернопіль	сестра
14	Куриляк Тарас	Страшевичі Старин Самбір	Ст. Самбір	21/V—1929	1.885	98	51	25	1.834	73	22/V 1929 27/V 1929	781/29 802/29	Курилякова Корнелія	Страшавичі Ст. Самбір	жена
15	Молодавець Євгенія	Старе Село Камінка Волоска	Рава Руська	23/VI - 1929	1.919	09	61	99	1.857	10	16/VII 1929	1.140/29	Молодавець Ілля	Старе Село Камінка Вол.	муж
16	Тарнавський Михайло	Кути п. Одесько	Золочів	27/VI—1929	1.919	09	62	49	1.856	60	24/VII 1929	1.159/ 9	Тарнавський Богдан	Кути Одесько	син
17	Вертипорох Іван	Сілець Беньків Іосо	Жовква	29/X—1929	1.945	23	62	73	1.882	50	11/XI 1929	1.769/29	Вертипорох Леонтинна	Сілець Беньків Іосо	жена
18	Танчаковський Осип	Львів вул. Крупярська ч. 6.	Львів	25/XI - 1929	1.990	90	122	54	1.868	36	31/XII 1929	1.979/29	Танчаковська Юлія	Львів Крупярська б.	жена
19	Бекесевич Володимир	Стегнівці п. Курники	Тернопіль	12/XII—1929	2.001	52	145	82	1.855	70	31/XII 1929	1.980/29	Бекесевичева Евдокія	Тернопіль Подільська 61	жена
20	Білобранівна Ольга	Лисець Старий Лисець	Богородчани	11/XII—1929	850	20	—	—	850	20	31/XII 1929 30/X 1930	2.057/29 1.757/30	Білобранівна Юлія	Львів	сестра на покриті коштів похорону
21	Козловський Орест	Рогатин Іосо	Рогатин	17/XI—1929	107	95	—	—	107	95	17/I 1930	93/30	Верес Дмитро	Рогатин Іосо	покрито кошта подорожі на пох.
22	Гурик Дмитро	Глебівка Соло-твина	Богородчани	7/II—1930	2.031	76	88	29	1.943	47	26/II 1930	318/30	Гурикова Кліментина	Глебівка Соло-твина	жена
23	Горбачевський Дмитро	Коршів Іосо	Коломия	11/IV—1930	2.244	15	168	10	2.076	05	14/IV 1930 17/IV 1930	615/30 640/30	Горбачевська Осипа	Коршів Коломия	жена
24	Круцько Микола	Подемщина п. Горинець	Любачів	23 IV—1930	2.000	—	93	10	1.906	90	10/VI 1930	969/30	Круцькова Олена	Подемщина Го-ринець	жена
25	Рачкова Ольга	Celligów p. Głu-chów k/Sk.	Зах. пов	14/VI—1930	2.000	—	82	10	1.917	90	23/VI 1930	1.037/30	Рачок Іван	Celligów Głuchów	муж
26	Кружлевська Кліментина	Львів	Львів	28/VI—1930	2.000	—	70	—	1.930	—	22/VII 1930	1.287/30	Бадлюк Михайло	Львів	товариш
27	Кордуба О. Іван	Бережани	Бережани	18/VIII-1930	2.000	—	71	—	1.9 9	—	5/IX 1930	1.490/30	Баворовський Микола	Комарівка Козова	?
28	Чиж Ілля	Самбір	Самбір	6/IX - 1930	2.000	—	124	50	1.875	50	13/IX 1930	1.520/30	Чиживній Марії	Самбір	донька
29	Ткачук Матвій	Острів Бори-ничі	Бібрка	23/IX—1930	2.000	—	85	—	1.915	—	26/IX 1930	1.567/30	Ткачукова Казимира	Острів Бориниці	жена
30	Чубатова Марія	Львів	Львів	5/XII—1930	2.000	—	89	—	1.911	—	13/XII 1930	2 023/30	Чубатий Лев	Львів	муж
31	Гриновець Данило	Стріліска нові Іосо	Бібрка	20/XII—1930	2.000	—	63	—	1.937		20/XII 19 0	3.053/30	Гриновцева Осипа	Стріліска нові Іосо	жена
32	Андрушко Марія	Батьків Радиві-лів к/Бродів	Волинь	30/I - 1931	2.000	—	88	—	1.912	—	13/II 1931	238/31	Андрушко Остап	Нежухів п. Стрий	батько
33	Топольницька Степанія	Коростів Сколе	Сколе	31/I—1931	2.000	—	97	—	1.903	—	13/II 1931	239/31	Топольницький Дионіз	Коростів Сколе	муж
34	Луців Яків	Монастир Дер-ежн. Дрогобич	Дрогобич	5/II—1931	2.000	—	101	—	1.899	—	24/II 1931	280/31	Луців Катерина	Монаст. Дерезн. Дрогобич	жена
35	Ціщевський Олекса	Підлипці п. Зарваниця	Золочів	7/III—1931	2.000	—	106	50	1.893	50	13/III 1931 16/III 1931	386/31 413/31	Ціщевський Вікторії	Золочів Ябло-новських 15	жена
36	Лехопінська Євге-нія з Залітачів	Свидниця Кра-ковець	Яворів	27/II—1931	2.000	—	114	—	1.886	—	28/III 1931	453/31	Залітач О. Александер	Яворів	батько
37	Колянковська Ольга	Вязівниця Іосо	Ярослав	2/IV—1931	2.000	—	69	—	1.931	—	14/IV 1931	574/31	Колянковський О. Алексій	Вязівниця Іосо	батько
38	Бачинський Ришард	Каменополь п. Пруси	Львів	28/III—1931	2 000		65	50	1.934	50	17/IV 1931	590/31	Бачинська Марія	Каменополь Пруси	жена
39	Смолій Петро	Медин Скорики	Збараж	11/V—1931	2.000	—	90	—	1.910	—	19/VI 1931	895/31	Смоліева Стефанія	Кошляки Збараж	жена
40	Біликовська Софія надзв. член	Никонковичі Щирець	Львів	15/V 931	2.000	—	100	—	1.900	—	24/VI 1931	921/31	Біликовський Володим	Никонковичі Щирець	муж
41	Петріна Михайло	Кавсько Стрий	Стрий	10/V—1931	2.000	—	110	—	1.890	—	16/VIII 1931	1.153/31	Петрінова Марія	Кавько Стрий	жена
42	Рижевський Іван	Слобода Зол. Козова	Бережани	4/X— 931	2.000	—	109	70	1.890	30	18/X 1931	1.439/31	Рижевська Марія через Божиговського	Бережани Миц-кевича 15	жена
43	Ставничий Коржель	Росільна Соло-твина	Богородчани	6/XI—1931	2.000	—	97	—	1.903	—	25/IX 1931	1.616/31	1) Майса 2) Гуменюко-вій Марії зі Ставничих	Росільна Соло-твина	донька
44	Павлюк Теодор	Явірник Руський Іосо	Добромиль	17/XI—1931	2.000	—	63	25	1.936	75	28/IX 1931	1.633/31	Павлюкова Александра	Бірча Іосо	жена
45	Павлишин Дмитро	Кринос Галич	Станиславів	10/XII—1921	2.000	—	62	—	1.938	—	21/XII 1931	1.765/31	Павлишинова Анна	Кринос Галич	жена
46	Нарольський Осип	Ляцьке шлях. Марківці	Товмач	18/XII—1931	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ще не виплачено
Разом: 46 смертей на зл					82.490	22	3.574	55	76.915	67					

Ч. п.	ПРЕДМЕТ:	Помічна колонна		Приходи		Розходи	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
23.	Р-к чинного фонду посмертних підмог: З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплинуло в діловім році 1931. . . . Виплачено підмог в діловому 1931 р. До Р-ку коштів адміністр. Т-ва 2 1/2% До Р-ку запасу фонду посм. підмог До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			24439 28488	72 75	28000 712 22216 2000	— 22 25 —
				52928	47	52929	47
24.	Р-к коштів адміністрації Т-ва і Окр. Відділів: Вплинуло в діловім році 1931. З оплат на кваліфікац. курс З Р-ку членських вкладок З Р-ку чинного фонду посмертн. під- мог 2 1/2% Видатковано в діловім році 1931.: 1) Платні і ремуерації Дирекції і персоналу 2) Книги, друки і канцел. прибори . . 3) Кошта Надз. Ради і Контр. Ком. . . 4) Поїздки делегатів Т-ва 5) Адміністрація Окружних Відділів . 6) Каса хорих 7) Заклад забезпечень умових прац. 8) Чинш і льокат. податок за канц. 9) Порта провізії і маніпуляційне . . 10) Опал 11) Світло 12) Послуга 13) Інтервенція і правна оборона . . . 14) Репрезентація: вкладки до міжнар. і сваян. організац. і поїздки 15) Ріжні: Сая на Заг. Збори, пере- клади з французького 16) Кошта кваліфікац. курсу	1366 935	38	2301 21990	38 15	712 22	
		11573 721 2206 353 2008 459 616 709 1412 199 45 242 867	80 36 90 90 83 90 — 23 56 60 85 40 47			2356 277 962	40 20 35
				25003	75	25003	75
25	Р-к ювілейного дару: З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплачено в діловім році 1931. Видатковано в діловім році 1931.: 1) Поїздки вишколу і контролі ювіл. хору 2) Звор. вplat на ювіл. дар (шторна) 3) Корректа ювілейної песи До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			18015 1810	58 —	410 19415	— 58
		360 10 40	— — —	19825	58	19825	58

Ч. п.	ПРЕДМЕТ:	Помічна колонна		Приходи		Розходи	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
26.	Р-к Учительського Приюту: З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплачено за нічліги в ділов. 1931 р. Видатковано в діловім році 1931.: 1) Чиншовий льокаторський податок 2) Послуга 3) Світло 4) Опал 5) Прання біля з постелі 6) Прибори до чищення підлоги і обуви До Р-ку Учительського Дому			463 932	31 —		
		118 260 81 22 134	43 — 36 — 60				
		41	—			657 737	39 92
				1395	31	1395	31
27.	Р-к цінних паперів: З Р-ку білянсу за рік 1930. До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			25 25	— —	25 25	— —
28	Р-к ощадностей членів (Учит. Каса): З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплинуло в діловім році 1931. . . . Дописані відсотки з дн. 30. VI. 1931. Видатковано в діловім році 1931.: 1) Виплачено Дирекції Каси готівк. 2) Звернено ощадність на жад. члена 3) Перенесено на адмін. влати по- мерших Покрито адміністрацію каси: 1) Зворот вplat членів (шторна) . . . 2) Кошта легалізації підписів Дир. 3) Кошта впису до суд. реестру . . . 4) Дві книги протоколу 5) За друк і папір статута До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932	26027 352	40 27	7501 26379	11 67		
		32284 500	01 —			33137	16
		353	15				
		13 29 5 6 77	20 30 70 — 50			132 611	— 62
				33880	78	33880	78
29.	Р-к будівельного фонду: З Р-ку білянсу за рік 1930. Вплинуло в діловім році 1931. . . . До Р-ку білянсу, сальдо на 1932 р.			4934 13926	50 83	18861	33
				18861	33	18861	33
30.	Р-к неперіодичних видавництв: Видатковано в ділому 1931 р. на видання Методи Декролі Вплачено за розіслану книжку До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			621 1740	25 55	2361	80
				2361	80	2361	80
31.	Р-к реальности при вул. Як. Стшеме 11. Закуплено реальніст в 1931 р. До Р-ку білянсу, сальдо на р. 1932			133441	91	133441	91
				133441	91	133441	91

Ч. п.	ПРЕДМЕТ:	Помічна колонна		Зиски		Страти	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
32.	Р-к зисків і страт: З Р-ку членських вкладок З „ движимостей Т-ва З „ движимостей Оселі З „ відсоток З „ бібліотеки З „ реальности в Мушині З „ адміністрації Мушини З „ реальности у Львові З „ Учительського Дому З „ реальности у Ворохті З „ Учительської Оселі З „ літниска			1501 111	51 24	800 1385 530 262 19 800 2037 51	09 77 40 86 40 — 26 91
				5887	69	5887	69

БІЛЯНС							
Т-ва „Взаїмна Поміч Укр. Вчительства“ у Львові							
за діловий 1931 рік.							
Ч. п.		Помічна колонна		Пасива		Актива	
		зл.	гр.	зл.	гр.	зл.	гр.
1.	З Р-ку каси — готівка					1365	41
2.	З „ членських вкладок			9240	46		
3.	З „ періодичних видавництв			10033	33		
4.	З „ допомогових фондів			25562	80	24298	62
5.	З „ льокацій					20587	80
6.	З „ Почтової Щадниці					2850	58
7.	З „ переходових позицій			70	—		
8.	З „ движимостей Т-ва					5104	88
9.	З „ движимостей Оселі					8583	88
10.	З „ бібліотеки					4685	74
11.	З „ довжників					85764	69
12.	З „ вірителів			77629	36		
13.	З „ недвижимостей:						
	а) реальність в Мушині	12680	88				
	б) ральн. при Унії Люблинській .	38260	45				
	в) реальність при Якова Стшеме .	133441	91				
	г) реальність у Ворохті	102704	98			287088	22
14.	З „ адмін. Уч. Дому			3327	68		
15.	З „ уділів на Учит. Дім			9603	07		
16.	З „ Учительської Оселі			36204	19		
17.	З „ запасу фонду посм. підмог . . .			39625	09		
18.	З „ чинного офиду посм. підмог . .			2000	—		
19.	З „ літниска					224	32
20.	З „ цінних паперів					25	—
21.	З „ ощадности членів (каса)			611	62		
22.	З „ будівельного фонду			18861	33		
23.	З „ неперіодичних видавництв . . .					1740	55
	Власне майно товариства			190135	18		
				442319	69	442319	69

Львів, дня 31. грудня 1931.

С. Щитинський бухгалтер.

ДИРЕКЦІЯ Т-ВА В. П. У. В. У ЛЬВОВІ:

Іван Юцишин в. р.

Зелений Анорій в. р.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ: